DÖNEM : 1 CİLT : 43 TOPLANTI : 6

CUMHURİYET SENATOSU TUTANAK DERGİSİ

90 ncı Birleşim

19 . 7 . 1967 Çarşamba

İçindekiler

	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	196
2. — Gelen kâğıtlar	196
3. — Demeçler ve söylevler	196,223
1. — Adana Üyesi Muslihittin Yılmaz Mete'nin; pamuk fiyatlarına banka kredi sisteminin ıslâhına, traktör yedek parçalarına, çiftçiye traktörle birlikte lüzumsuz ekipmanların zorla satıldığına ve bu hareketlerin önlenmesi lüzumuna dair demeci.	196:198
2. — Başkanın, dost ve kardeş Pakistan Adalet Bakanı Muhammed Zafer Han'ın Cumhuriyet Senatosunu ziyareti dolayısiyle hoş geldiniz sözleri.	223
4. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	198
1. — Yugoslavya Parlâmentosunun davetlisi olarak Cumhuriyet Senatosu üyelerinden Etem Erdinç, Mustafa Tığlı, Mebrure Aksoley ve Hikmet Işmen'in gitmelerinin uygun görüldüğüne dair Başkanlık tezkeresi.	198:199
5. — Görüşülen işler	199,222,223,234
1. — Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu. (Millet Meclisi 1/234; Cumhuriyet Senatosu 1/798) (S. Sayısı : 970)	199:222,234:260
2. — Bâzı suç ve cezaların affı hakkında 3 . 8 . 1966 tarihli ve 780 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin ilk fıkrası ve (A) bendinde değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu. (Millet Meclisi 2/479; Cumhuriyet Senatosu 2/223) (S. Sayısı : 984)	222:223,223:234
6. — Düzeltiş	260

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Tabiî Üye Mehmet Özgüneş; Papanın Türkiye'yi ziyareti ve bunun hakiki sebepleri üzerinde konuştu.

Cumhuriyet Senatosu üyeleri Edip Somunoğlu ve Mehmet Güler'e izin verilmesine dair Başkanlık tezkeresi okundu ve izinler kabul edildi.

Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarının maddeleri üzerindeki görüşmelere devam olundu.

19 Temmuz 1967 Çarşamba günü saat 15,00 te Birleşik toplantı yapılacağı bildirildi.

Genel Kurulun, Birleşik toplantının bitiminden sonra toplanması ve birbuçuk saat müddetle Millet Meclisinden gelen bir kısım kanunların görüşülmesi hususu oylandı ve kabul olundu.

Vakıflar Genel Müdürlüğü görev ve kuruluşu hakkındaki Kanuna bir ek ve bir geçici madde eklenmesine ve bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde değişiklik yapılmasına,

Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı maddelerine fıkralar eklenmesine ve,

Ereğli Kömür havzasındaki ocakların Devletce işletilmesi hakkındaki 3867 sayılı Kanuna ek bir madde eklenmesine dair kanun tasarılarının Tasarruf Bonoları kanun tasarısını görüşmek üzere kurulan Geçici Komisyonda görüşülmesi hakkında Malî ve İktisadi İşler Komisyonu Başkanlığı önergesi okundu ve kabul edildi.

19 Temuz 1967 Çarşamba günü saat 10,30 da toplanmak üzere Birleşime saat 19,35 te son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Yozgat
Fikret Turhangil	Sadık Artukmaç

Kâtip
Kırşehir
Ali Rıza Ulusman

2. — GELEN KÂĞITLAR

Tasarı

1. — Kalkınma Plânının uygulanması esaslarına dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni. (Millet Meclisi 1/367; Cumhuriyet Senatosu 1/820) (Bütçe ve Plân Komisyonuna)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 10,30

BAŞKAN — Başkanvekili Fikret Turhangil.

KÂTİPLER : Sadık Artukmaç (Yozgat), Azmi Erdoğan (Diyarbakır)

BAŞKAN — 90 ncı Birleşimi açıyorum.

3. — DEMEÇLER VE SÖYLEVLER

1. — Adana Üyesi Muslihittin Yılmaz Mete'nin; pamuk fiyatlarına, banka kredi sisteminin ıslahına, traktör yedek parçalarına, çiftçiye traktörle birlikte lüzumsuz ekipmanların zorla satıldığına ve bu hareketlerin önlenmesi lüzumuna dair demeci.

BAŞKAN — Gündem dışı Sayın Yılmaz Mete pamuk fiyatları, toprak değer baremi ve zirai aletler yedek parçaları hakkında gündem dışı söz istemiştir. Buyurun.

MUSLİHİTTİN YILMAZ METE (Adana) — Muhterem Başkan, saygı değer senato üyeleri; 8 - 10 senedir, Türkiye'deki pamuk ekicinin durumu bir inkişaf göstermemiştir. Bunda bâzı zamların tesiri olduğu gibi âmme müesseselerinin davranışlarının büyük tesiri de vardır. Bunlardan birisi şudur : Kıymetli arkadaşlarımın bildiği gibi bankalarımız bilhassa zirai kredi verecek olan Ziraat Bankası kredinin büyük kısmını tüccara vermektedir. Pamuk ekicisinin sonbaharda pamuğu kaldırdıktan sonra borçlarını ödeyip elinde hiçbir şey kalmadığı cümlenizin malûmudur. Tarlanın sürülmesi, ikilenmesi, ekilmesi, çapası zamanında, ihtiyacı olan krediyi özel sektörden temin etmektedir. Yani çokçası tefeciden temin etmektedir. Tefeci parayı nereden alıyor, nereden biriktiriyor? Banka veriyor arkadaşlarım, hepiniz biliyorsunuz. Ziraat Bankası, tefeciye verdiği para ile tefecinin daha fazla zengin olmasını sağlıyor; çiftçinin de daha fazla ezilmesine yol açıyor. Şöyle ki, tarlasını ikileyeceği zaman lâzım olan parayı bankadan alamadığı için, yeteri kadar kredi Ziraat Bankasınca sağlanamadığı için ortalama olarak kilosu iki lira civarında satılan çekirdekli pamuğu tüccara 3, 5, 6, 8 ay evvel 120 kuruştan, 125 kuruştan, müddet yaklaştıkça en çok 150 kuruştan satmaktadır. Buna alivre satış deniyor, ticaret bakımından mümkün. Ama, hemen hemen hiçbir tüccar, müstesnaları var, dürüstlerini kastetmiyorum, aracıları, tefecileri kastediyorum; bunlar hiçbir zaman çekirdekli pamuk yani 125 kurutşan kütlü satınaldık diye muamele yapmıyorlar. Şu kadar kilo, kütlü aldık, kilosu iki liradan. Ne oluyor arkadaşlar? Hem 50 - 75 kuruş kiloda çiftçi zarar ediyor, hem de bu işlemi yapan tüccar vergi kaçakçılığı yapıyor. 1964 senesinde Söke'de maliye uzmanları 200 milyon liranın bu şekilde dağıtıldığını ve bunun kazancının vergiden kaçırıldığını tesbit etmişlerdir. Bunun önüne geçilebilmesi için evvelâ çiftçiye yeteri kadar kredi sağlamanın şart olduğu malûmu âliniz. Ama, bu daha güç daha çok çalışmayı icabettiren ve bir anlayışsızın neticesi olması lâzımgelen bir durumdur.

Peki bu anlayışa varıncaya kadar yapmamız icabden şey nedir? Batı'da Tariş, Güney'de Çukobirlik isimli iki büyük kooperatif Devletin murakabesi altındadır. Genel müdürleri Ticaret Bakanlığı tarafından tâyin edilen bu kooperatifler ve bir de Sümerbank müessesesi pamuk piyasasına girip hem kendi ihtiyacı olan pamuğu alır, hem de ihracedecekleri pamuğu alırlar. Bu iki müessesenin pamuk piyasası açıldığı zaman piyasaya girmeyip, yani satınalmaya başlamayıp geç kalması, tefeciye yaramaktadır, arkadaşlarım. Burada huzurunuzda konuşmamın sebebi bu yıl, çünkü tatile giriyoruz, pamuk piyasası zamanında Senato açık olmadığı için şimdiden arz ediyorum. Bu yıl Çukobirliğin ve Sümerbankın pamuk toplanmaya başlar başlamaz satınalmaya başlaması, piyasaya gitmesi çiftçinin menfaatinedir.

Bir noktaya daha işaret edeceğim. Bu arada ufak tüccarlar vardır. Kışın para dağıtmıştır o mahsulü toplar. Onların mahsulü, yani tüccarın mahsulü piyasaya girdiği zaman Sümerbankın alması yine fiyat üzerinde müspet tesirler yapacaktır, çiftçinin lehine.

Bu noktayı arz ettikten sonra Ziraat Bankasında uygulanan ve birçok arkadaşımın, bu işlerle uğraşan hemen bütün arkadaşlarımın bildiği gibi, bir toprak değer baremi vardır. Her hangi bir Ziraat Bankası bölgesinde çiftçinin elinde bulunan tarlaların değerlerini bir heyet tesbiteder. Son senelere kadar dönüm başına 50 - 60 lira takdir edilmiş idi. Ben kendi seçim bölgemden misal vereceğim, dönümü 800 - 1 200 lira arasında satılan tarlanın 50 - 60 lira üzerinden muamele görmesi çiftçiyi kredi alırken pek müşkül durumlara sokuyordu. Bunu, Ziraat Bankası ile temas ettik, bir zamanlar bir hayli uğraştık, toprak değer baremlerinin yükseltilmesi için, bu biraz yükseldi, en çok 250 liraya kadar çıktı, ama daha fazla yükseltmemekte inat edenler, ben bir anlayışsızlıkla veyahut meseleyi iyi kavrayamamakla karşı, karşıya olduğumuzu zannediyorum. Bu bakımdan ilgililerin şu konuşmamdan biraz mülhem olarak mesele üzerine eğilmelerini ve konuyu daha iyi bir şekilde ilgililere anlatmalarını istirham için konuşuyorum. Bu tarlaların ipotek edilen ve karşılığında çiftçinin kredi aldığı tarların toprak değer bareme yükseltildiği takdirde Ziraat Bankası elinde-

ki paranın yetmiyeceğinden bahseder. Biz de deriz ki, misal veriyorum, benim elimde yüz dönüm tarla vardır. Bunun dönümünü 250 liradan kabul edersek rakamları pek bilmem 25 bin lira mı yapar? Ben sizden 25 bin lira alacak değilim. Yine siz bana verebileceğinizi vereceksiniz. Ama, benim alacağım krediyi istediğiniz teminatı temin edebilmek için ben tarlamın değerini, hakikisine, ulaştırırım. Yoksa toprak değer bareminin yükseltilmesi kredinin artırılması demek değildir. Bambaşka bir sistemdir. Ya elimdeki on dönüm tarla 250 liradan 2 500 lira ederse, bunun da % 70 ini verirler. Halbuki gerçek değeri olan 1 000 lira üzerinden konursa 10 000 lira eder ki, bana verilecek 3 000 liranın karşılığı almış olurum.

Toprak değer bareminin düzeltilmesi Türkiye'de kredi alamıyan pek çok çiftçinin durumunu düzeltecek, Ziraat Bankasını da biraz olsun müşkül durumdan kurtaracaktır.

Muhterem arkadaşlarım, çiftçinin dertlerinden birisi de yedek parça noksanlığıdır. Bu bir takım kanunlarla ve birtakım anlaşmalarla Türkiye'de en az 50 den fazla traktör satan bir bölgedeki bir şirketin o bölgede bir tamir atelyesi kurmasını âmir kanun ve anlaşma mevcudolduğu halde, maalesef Türkiye'de 500 traktör satan bir şirketin dahi tamir atelyesinin bulunmadığı pek çok bölgelerimiz var. 500 traktörü olduğu halde tamir atelyesi bulunmıyan birçok şirketler vardır, Yedek parça güçlüğü çekilmektedir. Ufak bir para mukabilinde temin edeceği parçayı kara borsadan temin etmektedir. Bununda, sebebini şöyle arz edeceğim. Niçin, Türkiye'ye, şimdi belkide yetkili Bakan diyecektir ki, dışardan Türkiye'ye traktör ithal edilirken tahsis edilen dövizin % 25 % 50 si kadar da yedek parça için döviz tahsis ediliyor ve Türkiye'ye giriyor. Niçin yedek parça noksanlığından, bahsediyorsunuz? Evet arkadaşlarım, yedek parça Türkiye'ye kâfi miktarda hattâ fazla miktarda giriyor. Ama, bunlar ihtiyaç sahiplerinin eline geçmiyor. Montaj fabrikalarına, gidiyor, orada traktör haline getirilip satılıyor. Bunu belki bilmiyen arkadaşlarım vardır, ilgililerin nazarı dikkatini çekerim. Bir traktörün lâzımgelen parçaların çoğu yedek parça olarak gösteriliyor. Dışarıdan ayrıca yedek parça getirildiği halde Türkiye'de traktör haline getirilip buda piyasaya sevk ediliyor. Bu suretle yedek parça ihtiyacı şiddetli bir şekilde beliriyor. Bunun önüne geçilmesi yine çiftçinin lehine bir durumdur.

Bir de arkadaşlarım bâzı şirketler, bu arada âmme kuruluşu olan Zirai Donatım dahi çiftçiye zorla ekipman satar. Yani traktörün parçalarından satar; romörk satar, pulluk satar. Bir çiftçinin bir traktöre ihtiyacı vardır, kendisinin pulluğu da vardır, hayır der illâ sen bu üçlü pulluğu beraber alacaksın. Bu miktar bazan 12 bin lira değerindedir, hiçbir işe yaramıyan ve kullanılmıyan bir pulluğu traktör alan o zata 12 bin liraya satar; mecburdur traktörü alabilmek için bunları da almaya. Çünkü, ihtiyacı olan traktörü zorla temin ediyor zeten. Römorkü vardır adamın, veya beğenmediği tip bir römorktür. Zirai Donatım Kurumu traktörünü satarken zorla bir de römork satar, Dışarda 2 000 liraya temin edeceği römorkü Zirai Donatım Kurumu 4 500 liraya verir. Üstelik de Zirai Donatım Kurumunun bu şekildeki davranışları halkı memnun etmediği için âmme hizmetlerini Devlet görürse işte böyle gayrımemnun zümre çoğalır diye bir iddianın da doğmasına vesile olur.

Şahısların kötü davranışları Devletin âmmeye iyi hizmet etmesine mâni olmaktadır, birçok hallerde. Bu da bunun bir misalidir. Bu arz ettiğim hususların giderilmesi hususunda ilgililer gayret sarf ederlerse, Türk çiftçisi memnun olur, hepinize hürmetlerimi sunarım.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Yugoslav Parlâmentosunun davetlisi olarak Cumhuriyet Senatosu üyelerinden Etem Erdinç, Mustafa Tığlı, Mebrure Aksoley ve Hikmet İşmen'in gitmelerinin uygun görüldüğüne dair Başkanlık tezkeresi.

BAŞKAN — Bir tezkere var okutuyorum; Genel Kurula

Yugoslavya Parlâmento Başkanı tarafından Yugoslavya'yı ziyarete davet olunan Parlâmento Heyetimize dâhil Cumhuriyet Senatosu üye-

lerinin isimleri aşağıya çıkarılmıştır.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunur.

İbrahim Şevki Atasağun
Cumhuriyet Senatosu Başkanı

Etem Erdinç A. P. Kütahya Senatörü

Mustafa Tığlı A. P. Sakarya Senatörü

Mebrure Aksoley C. H. P. İstanbul Senatörü

Hikmet İşmen T. İ. P. Kocaeli Senatörü

BAŞKAN — Dört sayın senatörün Yugoslavya'ya gidecek heyete katılması hususunu oylarınıza arz edoyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu. (Millet Meclisi 1/234; Cumhuriyet Senatosu 1/798) (S. Sayısı : 970) (1)

BAŞKAN — 122 nci maddeden itibaren görüşmelere devam edeceğiz.

VI - Sayman ve mutemetlerin devir süresi

Madde 122. — Bulunduğu görevden başka bir göreve atanan subay ve astsubaylardan; sayman, mutemet veya mal sorumlusu görevlerini ifa edenlere, bu görevlerine ait hesaplarını ve mallarını devir ve teslim için kendilerine bir aya kadar süre verilir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VII - Savaş hali ve olağanüstü haller

Madde 123. — Savaş ve olağanüstü hallerde bu kanunun atanmaya dair hükümleri Genelkurmay Başkanlığının göstereceği lüzum ve Millî Savunma Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararınca tatbik edilmiyebilir.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VIII - Silâhlı Kuvvetler Personelinin hizmet yerleri

Madde124. — Silâhlı Kuvvetlere (Jandarma dâhil) mensup muvazzaf subay ve astsubaylar, Silâhlı Kuvvetler içindeki hizmetlerden başka bir göreve naklolunamazlar. Ancak zaruri ahvalde Bakanlar Kurulu kararı ile ve Silâhlı Kuvvetler kadrolarında gösterilmek ve her türlü istihkaklarını mevcut hükümler dairesinde, kendi bağlı bulunduğu Bakanlık hütçesinden almak şartı ile Silâhlı Kuvvetler haricindeki Devlet hizmetleri ile, Türk Hava Kurumu hizmetlerinde istihdam edilebilirler.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM
İzinler

I - Yıllık izin

Madde 125. — Türk Silâhlı Kuvvetlerine mensup subay ve astsubayların barışta her yıl 45 gün izin almaya hakları vardır. Bu müddete yol dâhil değildir. Bu iznin 15 günü mazeret izni olarak kullanılır.

Yıllık izinlerin verilmesi, zaman ve süresi, hizmetin aksamaması esas alınmak suretiyle kıta, karargâh ve kurum âmirlerince düzenlenir.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

II - Mazeret izinleri

Madde 126. — Subay ve astsubaylara 125 nci maddede yazılı onbeş günlük mazeret izinleri dışında:

a) Ana, baba, eş, çocuk ve kardeşlerinin ölümü halinde on gün,

b) Yangın, zelzele, seylâp gibi olağanüstü bir mazeret dolayısiyle bir yıl içinde otuz güne kadar,

Mazeret izni verilebilir.

Verilen mazeret izinleri yıllık izne mahsubedilmez.

c) Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarla çalışan personele, her yıl, yıllık izinlerinden ayrı olarak, bir aylık izin verilir. Bu izinlerin verilme şekli, yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

(1) 970 S. Sayılı basmayazı 14 . 7 . 1967 tarihli 87 nci Birleşim tutanağı sonundadır.

III - Yurt dışı izinleri

Madde 127. — Subay ve astsubaylara Millî Savunma Bakanlığınca, jandarma subaylarına İçişleri Bakanlığınca:

a) Öğrenim için öğrenim süresi kadar,

b) Meslekî bilgi ve görgüsünü artırmak maksadı ile bir yıla kadar,

c) Mazeret dolayısı ile yıllık izinle birlikte üç aya kadar,

d) Seyahat maksadı ile yıllık izin süresi kadar,

Yurt dışı izni verilebilir.

Bu hallerde özlük hakları aynen verilir.

BAŞKAN — Bir takrir var efendim, Sayın Koçaş tarafından verilmiştir.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

127 nci maddedeki yurt dışı izin yetkisinin Genelkurmay Başkanlığına verilecek şekilde tadilini arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. üye
Sadi Koçaş

BAŞKAN — Buyurun Sayın Koçaş.

SADİ KOÇAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Üye) — Muhterem arkadaşlarım, geçen sene bu kanun burada görüşülürken de bu maddeyi uzun boylu izah etmiştik ve tasvibinize mazhar olmuştu. Bu mühim bir madde değildir. Bakanın yetkisi, Genelkurmay Başkanının yetkisi diye üzerinde durulacak bir madde değildir. Ama, ordunun eğitimi manevrası, tatbikatı, kadro içinde çalışan personelin ne zaman gitmesinin uygun olup olmıyacağı gibi şeyleri yakından bilen Genelkurmay Karargâhının ve başındaki Genelkurmay Başkanının bu yetkiyi kullanması, fuzuli yere Bakanlık makamının işgal edilmemesi ve brokrasiye mâni olunması gerekir. İstirhamımız bundan ibarettir. Başka bir mâruzatımız yoktur, iltifatınızı rica ederim. Saygılarımla.

BAŞKAN — Madde üzerinde başkaca görüşmek istiyen sayın üye? yok.

Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Tamamen idari bir tasarruftur iştirak etmiyoruz.

BAŞKAN — Tamamiyle idari bir tasarruf olması sebebiyle iştirak etmiyorlar. Hükümet?

HÜKÜMET ADINA MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — İştirak etmiyorlar. Takririn dikkate alınmasını oylarınıza arz edeceğim. Takriri kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

IV - Sıhhi izin süresi

Madde 128. — Subayların ve astsubayların sıhhi izin süresi aşağıdaki gibidir:

a) Barışta ve savaşta hizmet yapamıyacak şekilde hastalanan subaylar ve astsubaylar, hastalıkları geçici ise veya geçici olup sekel bırakan hastalıklardan ise, aynı rütbede ay ve gün hesabı ile her çeşit hastalıkları için toplam olarak ve fiilen iki yılı geçmemek üzere (Hastanelerde geçen teşhis ve tedavi süreleri hariç) nekahat tedavisi, istirahat ve hava değişimi işlemine tabi tutulurlar. Bu gibiler hakkındaki raporlar sağlık kurulunca verilir.

b) Kanser, verem, akıl ve ruh hastalıkları gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığa yakalananlar, sağlık kurulları raporlarında gösterilecek lüzum üzerine, aynı rütbede toplam olarak ve fiilen üç yılı geçmemek şartiyle tedavi, istirahat veya hava değişimine tabi tutulabilirler.

c) Sağlık durumundan dolayı (Yurdun alçak veya alçak mutedil bölgelerinde faal görev yapar) veya (Muayyen bölgelere gidemez) veya (Denizin kara teşkillerinde çalışır) şeklinde iklim değiştirme raporları alanlar ile, kıta veya diğer görevlerde çalışması sağlık kurulu raporu ile kayıt ve şarta bağlı olanların bu durumlardaki sıhhi izin süreleri dört yıl olarak hesaplanır. Geçici olarak sağlık durumları sebebiyle uçucuların yer hizmetine verilmeleri ve denizaltı, dalgıç ve kurbağa adam, sualtı komando birliklerinde ve denizdeki patlayıcı maddeleri zararsız hale getiren personelden hizmetlerini yapamaz kararı alanların diğer görevlere verilmeleri sıhhi izin süresinden sayılmaz.

Sıhhi izin süresini doldurmak durumuna girenler, sıhhi izin sürelerini dolduracakları ayın ilk haftasında haklarında katî işlem yapılmak üzere tekrar muayeneye sevk edilirler. Bunlardan sıhhi arızalarının devam ettiği ve hiçbir sı-

nıfın hizmetinde vücutlarından istifade edilemiyeceği anlaşılanlar hakkında T. C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanır.

d) Bayan subaylara doğum yapmalarından önce üç hafta ve doğum tarihinden itibaren altı hafta müddetle izin verilir.

e) Barışta ve savaşta görev esnasında veya görevlerinden dolayı bir kazaya uğrıyan veya meslek hastalıklarına yakalanan subay ve astsubaylar müddet ne olursa olsun iyileşinceye kadar izinli sayılırlar.

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine tarafından verilmiş takrir vardır.

Sayın Başkanlığa

128 nci maddenin (b) bendindeki «Kanser, verem, akıl ve ruh hastalıkları gibi» nin çıkarılmasını saygı ile arz ederim.

İstanbul
Rifat Öztürkçine

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Öztürkçine.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; 128 nci maddenin (b) bendindeki «Kanser, verem, akıl ve ruh hastalıkları gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren» diye bir tadada gidilmektedir. Şimdi bu çerçeveye girince kanser ve kansere bağlı hastalıklar, vereme bağlı olan akciğer menenjit tüberküloz, böbrek v.s. gibi uzuvlardaki kısım ve ruh hastalıkları deyince ruh hastalıkları bu teşmilin içine girecektir. Yani kanunun tatbikatı anında bu üç hastalığın ve bu üç hastalığa bağlı olan kısımlara aidolanlar fikri doğacaktır tatbikatta. Bu itibarla, kanun yürütülürken ileride bir anlaşmamazlığa varmamak için farzedelim ki, uzun bir mide ve ülseri olan bir hastanın durumu ne olacaktır? Burada «gibi» deniyor, diğer hastalık ve saire deniyor (gibi) denince bunlara bağlı olan hastalıklar meydana çıkacaktır. Bir mide ülseri buna girmiyecektir, uzun bir böbrek ameliyatını icabettiren hastalıklar buna girmiyecektir. Çünkü «ve saire» denmiyor. «gibi» mânasında aynı hastalıkların şubesi çıkacaktır. Bu itibarla, «kanser, verem, akıl ve ruh hastalıkları gibi» çıkartılıp «uzun süreli tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığa yakalananlar sağlık kurulları raporlarında gösterilecek lüzum üzerine aynı rütbede toplanan ve fiilen üç yılı geçmemek şartiyle tedavi, istirahat veya hava değişimine tabi tutulabilirler» şeklinde madde kabul edilirse daha yerinde olacağı kanaatindeyim. Takririmi kabul buyurmanızı saygı ile arz ederim.

BAŞKAN — Komisyon ve Hükümet katılıyor mu efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Katılmıyoruz. Çünkü Devlet Memurları Kanununda aynı paralelde hüküm vardır, Sayın Başkanım ve Sayın Öztürkçine'nin endişeleri asla vârit değildir. İştirak etmiyoruz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Aslolan uzun süreli hastalıktır, Devlet Personel Kanununda da aynı hükmün mevcudolduğunu ve aslolan uzun süreli hastalık konusunu ifade etmek suretiyle takrire komisyon katılmıyor. Hükümet de katılmıyor; takririn dikkate alınması hususunu oylarınıza arz ediyorum; kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum; kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

V - İzinlerin kullanılması

Madde 129. — Yıllık izinlerin senesi içinde kullanılması esastır. Ancak, hizmet sebebiyle izinlerini kısmen veya tamamen kullanamıyanların izinleri mütaakıp sene içinde verilebilir. Bu müddet hiçbir suretle 60 günü geçemez.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VI - İzin sürelerinin hizmetten sayılması

Madde 130. — İzin süreleri subay ve astsubayların hizmetlerinden sayılır.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VII - Olağanüstü haller

Madde 131. — Savaş ve olağanüstü hallerde ve sıkıyönetim müddetince Genelkurmay Başkanının göstereceği lüzum üzerine, Millî Savunma Bakanının teklifi ve Millî Savunma Bakanı ile Başbakanın imzalıyacakları ortak kararnameyle izin süreleri kısaltılabilir veya kaldırılabilir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VIII - Jandarma subay ve astsubaylarına idare âmirlerince verilen izinler

Madde 132. — 5442 sayılı Kanun gereğince jandarma subay ve astsubaylarına idare âmirlerince verilen izinler yıllık izinlerinden mahsubedilir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

IX - Yabancı memleket ordularında hizmet etmek için gönderilenler

Madde 133. — Yabancı memleket ordularında hizmet yapmak üzere göderilecek subaylara Millî Savunma Bakanlığınca, jandarma subaylarına İçişleri Bakanlığınca 4 yıla kadar izin verilebilir. Maaşları Millî Savunma ve İçişleri bakanlıkları bütçelerinden ödenir. Bunların yabancı memleketlerde geçen hizmet süreleri, fiilî hizmetlerinden ve kıdemlerinden sayılır.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

X - Yönetmelik

Madde 134. — İzinlerin verilme usulleri, izin vermeye yetkili makamlar ve sair hususlar ile bilgi ve görgülerini artırmak üzere yabancı memleketlere izinli gideceklerin seçilmeleri, yollanma tarzları ve o yerlerdeki yaşama ve çalışmalarının ne yolda takip ve kontrol edilecekleri ve ne gibi hallerde geri çağrılacakları ile ilgili hususlar Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri bakanlıklarınca müştereken tanzim edilecek yönetmelik ile tesbit olunur.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ONİKİNCİ KISIM

Malî hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Aylık, ek görevler, yolluk ve harclıklar

I - Kapsam

Madde 135. — Subay ve astsubayların aylık ve ödenekleri ile hizmetle ilgili her çeşit ödemeler ve askerî öğrencilerin harclıkları, özel kanun hükümleri saklı kalmak şartı ile bu kanunda yazılı esaslar dâhilinde yürütülür.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

II - Tarifler

Madde 136. Bu kanunda geçen:

a) Aylık; Silâhlı Kuvvetlere mensup subay ve astsubayların fiilî kadrolarına rütbe ve rütbe içerisindeki hizmet yıllarına göre kendilerine ay itibariyle ödenen parayı,

b) Harclık; askerî öğrencilere her ay bulundukları okullara ve sınıflara göre ödenen parayı,

c) Temsil giderleri; belirli makamları işgal edenlere görevleri icabı gerçek giderleri karşılamak üzere bütçeye konulan ödenekten özel yönetmeliği hükümlerine göre ödenen parayı,

d) Ödül; bu kanunun ilgili bölümlerinde belirtilen hallerden dolayı verilen parayı,

İfade eder.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

III - Gösterge tabloları

Madde 137. — Silâhlı Kuvvetlerdeki subay, astsubay, uzman çavuş ve uzman jandarma çavuşlarının aylıkları, rütbe ve o rütbedeki kademe esasına göre tesbit edilir.

En düşük gösterge rakamı 100 ve en yükseği 1 000 dir.

Üç yılını bitirmiş albaya 1 000 gösterge rakamı uygulanır. General ve amirallere 1 000 gösterge rakamının uygulanmasında başka her yıl bütçe kanunu ile tesbit olunacak miktarlar tazminat olarak verilir.

Yukarıdaki tavan ve taban rakamları arasında subay, astsubay, uzman çavuş ve uzman jandarma çavuşlarının rütbe ve kıdemlerine ait gösterge rakamları özel kanunla tesbit edilir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

IV - Katsayı

Madde 138. — Subay ve astsubay maaş tutarlarının hesabı için gösterge tablolarındaki gösterge rakamlarının çarpılacağı kat sayı,

Devlet memurları için tesbit edilen katsayıdır.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

V - Kademe aylığı

Madde 139. — Subay ve astsubayların rütbelerine ait gösterge tablosundaki aylık derecelerinden, bu dereceye ait hizmet yıllarının ve bu kanunun ilgili bölümündeki esaslara göre tesbit edilmiş kademelerden her biri için tesibt edilen gösterge rakamına tekabül eden aylıktır.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VI - Rütbe aylığı

Madde 140. — Subay ve astsubayların gösterge tablosundaki rütbelerinin her biri için tesbit edilen gösterge rakamına tekabül eden aylıktır.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VII - Rütbelerin ilk ve en yüksek kademe aylıkları

Madde 141. — Kanunda gösterilen gösterge tablosunda yer alan rütbelerden her birindeki birinci aylık göstergesine tekabül eden miktar, o rütbenin ilk kademe aylığını, aynı rütbenin son aylık göstergesine tekabül eden miktar, o rütbeye ait en yüksek kademe aylığını gösterir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VIII - Ödenecek brüt aylık tutarı

Madde 142. — Kanunda yer alan her rütbeye ait gösterge tablolarındaki rakamların ve o yılki bütçe kanunu ile tesbit edilecek katsayının çarpılmasından elde edilecek miktar, ödenecek brüt aylık tutarını gösterir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

IX - Harçlıklar

Madde 143. — a) Harb okullarında, üniversite ve yüksek okullarda öğrenimde bulunan askerî öğrencilere teğmen rütbesinin birinci kademe brüt aylığının :

Birinci sınıfta	% 10 u
İkinci sınıfta	% 11 i
Üçüncü sınıfta	% 12 si
Dördüncü sınıfta	% 13 ü
Beşinci sınıfta	% 14 ü
Altıncı sınıfta	% 15 i

b) Astsubay okulu öğrencilerine astsubay çavuş rütbesinin birinci kademe brüt aylığının :

Birinci sınıfta	% 10 u
İkinci sınıfta	% 11 i
Üçüncü sınıfta	% 12 si

Harçlık olarak verilir.

Bu harçlıklar hiçbir kesintiye ve vergiye tabi olmadığı gibi, borç için de haczedilemez.

BAŞKAN — Sayın Arıburun'un bir takriri var.

Sayın Başkanlığa

Şifahen arz edeceğim sebeplerden ötürü Silâhlı Kuvvetler personel kanun tasarısı 143 ncü maddesinde yazılı % de nisbetlerin aşağıdaki tarzda değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

İstanbul
Tekin Arıburun

Değiştirilmesi tesbit edilen nisbetler :

a) Bölümü

1. sınıfta	% 10	yerine	% 15
2. sınıfta	11	»	17
3. sınıfta	12	»	19
4. sınıfta	13	»	21
5. sınıfta	14	»	23
6. sınıfta	15	»	25

b) Bölümü Astsubay öğrencileri :

1. sınıfta	% 10	yerine	% 15
2. sınıfta	11	»	17
3. sınıfta	12	»	19

BAŞKAN — Sayın Arıburun, buyurun.

TEKİN ARIBURUN (İstanbul) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, ehemmiyetsiz gibi gözüküyor, fakat anlamak istediğim, bilhassa bir husus var. Benim arz ve teklif etmiş olduğum harçlık miktarları aslında Hükümet teklifidir. Bu miktarlar her halde Millet Meclisinde değişmiş ve mühim mikyasta azaltılmıştır. Bir as-

kerî talebeye veya her hangi bir öğrenciye harçlık yardımı hususunda biraz daha cömert davranmak memleketin, milletin ve o sınıf kimin talebesi ise, o sınıfın menfaati icabıdır. Biz talebemizi evvelemirde iştirak edeceği, yarın öbürsü gün katılacağı o sınıfa o camiaya yakışır tarzda her surette yetişmiş olmasını görmek isteriz. Zannediyorum bunda hepimiz müttefikiz. Halkımız fakir, ailelerimizin de bilhassa yetişmekte olan çocuklarına verdiği gündelik harçlıklar belki onun bâzı hususlarına kifayet eder. Fakat muayyen ölçüler içinde daima bulunması icabeden meslek okullarına girdiği andan itibaren bir parça daha itinalı, bir parça daha başı dik gezecek tarzda ve yakında katılacağı o şerefli sınıfların şerefi ile mütenasip tarzda her türlü hareketini, kılık kıyafetini, şusunu, busunu temin edecek bir varlığa malik olmasını icabeder. Bunun başında da hiç şüphesiz para gelir.

Sayın arkadaşlarım, ta Rüştiye sınıflarından itibaren her türlü mihneti ve müşkülâtı çekmiş olan bir arkadaşınızım. Benim gibi arkadaşlarınız da var içinizde. Harbiyeye geldiğimiz zaman, İstiklâl Harbini mütaakıp; talimgâhtan geldik, üzerimizde tam mânasiyle asker elbisesi vardı. Güzel bir üniforma verdiler bize, sokakta gezebilecek gibi talebe üniforması verdiler. Fakat ayakkabı vermemişlerdi. Herkesin maddi durumu bir türlüdür, sokağa çıktığımız zaman benim de eskimiş, ve altı kalmamış, iyice delinmiş olan bir ayakkabım vardı; üstü güzel gözüktüğü için o subay üniformasına benziyen, yeni üniformama yakışır diye o ayakkabıyı giydim ve günlerce giymek mecburiyetinde kaldım. O ayakkabımın içine yağmurda, çamurda gazete kâğıdı, mukavval koyuyordum, arkadaşlarım. Tâ maaş alıncaya kadar yahut yeni bir pabuç alıncaya kadar, bütün emelim o üniformaya yakışır tarzda ayağımda bir pabuç olsun, öyle gözüksün idi. Şimdi çok şükür bu hallerimiz yok, mekteplerde. Ben de, benden evvelki kumandanlar da, benden sonraki şimdiki kumandanlar da ve ilgililer de bir asker talebeyi bu haliyle sokağa bırakmaz oldular. Çok şükür, buna müteşekkiriz. Fakat cebine vereceğiniz birkaç kuruşu, lûtfen, adeta kıskanır tarzda indirmiyelim. Niye inmiştir? Hükümet teklifinde gelmiş bu miktarlar. Onlara gayet düzgün bir ölçü koymuşlar. Niçin indirilmiştir? Hele astsubaylar... Daha evvelki konuşmamda bu aykırı tarzda, ayrı tarzda muamele görmelerinin önüne geçmekliğimiz lâzımgelir, o da talebedir, onun ihtiyaçları da aynıdır, ötekinin ihtiyaçları da aynıdır. Niçin birisi daha çok, daha fazla indirilsin, o ihtiyaçlar karşısında aynı almasın da, niçin öteki daha üstün tutulsun. Bu ayrılıklar ileride olacaktır, ama talebe hayatı esnasında bu farkı katiyen gözetmemek lâzımgelir.

Sayın arkadaşlarım; belki kanunun bir maddesi daha komisyona gider, ama lûtfen kürsüye çıkıpda bâzı hususları belirtmek mecburiyetinde olduğumuzu kabul edin ve hatalı çıkmaktansa daha düzgün, daha başarılı, daha sevindirici bir kanun olarak, daha az haksızlıklar ile mâlûl olarak çıkmasına lûtfen yardım buyurun. Saygılarımla.

BAŞKAN — Efendim, takriri bir daha okutup, Komisyonun, Hükümetin mütalâasını aldıktan sonra oylarınıza arz edeceğim.

(İstanbul Üyesi Tekin Arıburun'un'un takriri tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Sayın Başkanım, hepimizin bildiği veçhile askerî öğrencilerimizin giyim, yiyim, kitap paraları, her türlü ihtiyaçları Devlet tarafından sağlanmaktadır. Bu yalnız cep harçlığı olarak verilmektedir. Ayrıca ileride personel rejimi tatbikatında gelecek ölçü ve adedlerle bu miktarlar daha da yükselebilir. Bu sebeple bu miktarların onların ihtiyaçlarını tamamen karşıladığı kanaati içindeyiz. O itibarla takrire iştirak etmiyoruz.

BAŞKAN — Komisyon Başkanı olarak takrire iştirak etmeme sebebini izah ettiler.

Hükümet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Efendim, Meclisteki değiştirgede Hükümet muvafakatini bildirmişti. Harbokulları Kanunu ile Harb Okulu talebelerinin ihtiyaçları geniş mikyasta giderilecek, sağlanacaktır. Bu sebeple bu takrire katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Hükümet, Komisyon takrire katılmıyor.

CENAP AKSU (Maraş) — Yalnız harb okulların için konuştular, diğer okullar için ne düşünüyorlar acaba?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Maddesinde konuşacağız efendim.

BAŞKAN — Takriri oylarınıza sunuyorum; kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

X - Yurt dışı aylıkları

Madde 144. — Silâhlı Kuvvetlerin yurt dışındaki kadrolarında görev alan subay ve astsubayların aylıkları, 142 nci maddeye göre tesbit edilen aylık tutarından, alınacak vergi ve diğer kanunlar gereğince yapılacak bütün kesintiler indirildikten sonra, dış görevlerde çalıştırılacak Devlet memurlarının maaşları için kabul edilecek miktar üzerinden ödenir.

Asıl aylığın ödenen miktarı ile kat sayılı tutarı arasındaki fark her türlü vergiden muaftır.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XI - Aylığın ödeme zamanı

Madde 145. — Subay, astsubay ve askerî öğrencilerin aylık ve harçlıkları, her ayın başında peşin olarak ödenir.

Emekliye ayrılma ve ölüm hallerinde, o aya ait peşin ödenen aylık veya harçlık geri alınmaz. Savaşta, subay ve astsubayların, aylıklarından kendi rızası ile düzenliyeceği formül çizelge üzerine ailelerine veya diledikleri kimselere bırakacakları miktarlar ile bunun ödenme şekli ve ilgili diğer hususlar bir yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XII - İlk atanmada aylığa hak kazanma

Madde 146. — İlk defa göreve atanan subay ve astsubaylar, kararname veya karar metninde yazılı nasp tarihini takibeden aybaşından itibaren aylığa hak kazanırlar.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XIII - Kademe terfiinde aylığa hak kazanma

Madde 147. — Subay ve astsubaylar kademe terfiinde, onay metninde yazılı tarihi takibeden ay başından itibaren kademe maaşına müstahak olurlar.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XIV - Rütbe terfiinde aylığa hak kazanma

Madde 148. — Rütbe terfi eden subay ve astsubaylar, kararname veya karar metninde yazılı terfi tarihini takibeden aybaşından itibaren yeni rütbelerinin birinci kademe aylığına hak kazanırlar.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XV - Ek görev aylığına hak kazanma ve bunun ödenme şekli

Madde 149. — 7356 sayılı Kanunun ilgili maddeleri gereğince ek görev verilen subay ve astsubaylara mezkûr kanunun 11 nci maddesi gereğince ek görev aylığı verilir.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XVI - Ek ders ücreti

Madde 150. — Askerî eğitim ve öğretim kurumları ile kurslarda öğretmenlik yapan subay ve astsubayların ek ders ücreti, özel kanunda gösterilen esaslar dâhilinde verilir.

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine tarafından verilmiş bir tâdil takriri vardır.

Sayın Başkanlığa

150 nci maddenin Askerî Eğitim ve öğretim kurumları ile kurslarda öğretmenlik yapan subay ve astsubayların ek dış ücreti özel kanunda gösterilen esaslar dâhilinde verilir.

Maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygı ile arz ederim.

İstanbul
Rifat Öztürkçine

Madde 150. — Askerî eğitim ve öğretim kurumları ile kurslarda öğretmenlik yapan subay ve astsubayların ek dış ücreti Millî Eğitim Bakanlığınca uygulanan esaslar dâhilinde verilir.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor takrire?.. Katılmıyor.

Hükümet?.. Katılmıyor.

Takririn dikkate alınması hususunu oylarınıza arz ediyorum; kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XVII - Yolluk giderleri ve gündelikleri

Madde 151. — Subay ve astsubaylardan, görevin ifası için sürekli veya geçici olarak görev

yerinden ayrılanların yolluk giderleri ve gündelikleri özel kanun hükümlerine göre ödenir.

BAŞKAN — Maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XVIII - Temsil giderleri

Madde 152. — Silâhlı Kuvvetlerin hangi kadrolarında bulunanların görevleri icabı temsilî mahiyette masraf yapabilecekleri ve bunun miktarları Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıklarının teklifleri ile Bakanlar Kurulunca tesbit edilir.

Temsil giderlerinin sarfı ile ilgili usul ve şartlar ve bunların sarf alanları Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken tanzim edilecek bir yönetmelikte belirtilir.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XIX - Aile yardım ödeneği

Madde 153. — Evli bulunan subaylara ve astsubaylara aile yardımı ödeneği verilir. Bu yardım, her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmıyan eşi ve çocukları için her yıl Bütçe kanunlarında tesbit edilecek miktar üzerinden ödenir.

Dul subay ve astsubayların çocukları için yukarıki fıkralar hükmü uygulanır.

Boşanma veya ayrılık vukuunda mahkeme, bu yardımın hangi tarafa ve ne oranda verileceğini de kararında belirtir.

Subay ve astsubayın geçimini sağladığı üvey çocukları ve evlât edindikleri çocukları için de bu ödenek verilir.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XX - Aile yardım ödeneğinin ödeme usulü

Madde 154. — Aile yardımı ödeneği subay ve astsubayların her ay aylıkları ile birlikte ödenir.

Karı ve kocanın her ikisi de memur iseler bu ödenek yalnız kocaya verilir.

Aile yardım ödenekleri hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ödenir ve borç için haczedilemez.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XXI - Aile yardımı ödeneğine hak kazanma

Madde 155. — Subay ve astsubaylar, eş için ödenen aile yardımı ödeneğine evlendikleri; çocukları için ödenen yardıma da çocuklarının doğduğu tarihi takibeden ay başından itibaren hak kazanırlar.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XXII - Aile yardımı ödeneği hakkını kaybetme

Madde 156. — Subay ve astsubaylar, eş için ödenen aile yardımı ödeneği hakkını boşanma veya eşinin ölümü, çocuk için ödenen yardım ödeneği hakkını da çocuğun ölümü veya 157 nci maddedeki hallerin vukuunu takibeden ay başından itibaren kaybederler.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XXIII - Çocuk için aile yardımı ödeneği verilmiyecek haller

Madde 157. — Aşağıdaki hallerde çocuklar için aile yardımı ödeneği verilmez:

1. Evlenen çocuklar,
2. 19 yaşını dolduran çocuklar,

(19 yaşını bitirdiği halde evlenmemiş kız çocuklarına 25 yaşını doldurıncaya ve yüksek öğrenim yapmakta bulunan erkek çocuklar için 25 yaşını geçmemek üzere öğrenimlerini bitirinceye kadar ve çalışamıyacak derecede mâlûllükleri resmî sağlık kurulu raporu ile tesbit edilenler için süresiz olarak ödeneğin verilmesine devam olunur.)

3. Kendileri hesabına ticaret yapan veya gerçek veya tüzel kişiler yanında her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışan çocuklar (Öğrenim yapmakta iken tatil devresinde çalışanlar hariç,)
4. Burs alan veya Devletçe okutulan çocuklar.

BAŞKAN — Madde üâzerinde söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum... Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XXIV - Mahrumiyet yeri ödeneği

Madde 158. — Memleketin tabiî, ekonomik, sosyal, kültürel, sağlık ve ulaştırma şartları dolayısiyle subay ve astsubayların yaşama ve çalışmasında zorluk ve darlık gösteren yerlere sürekli görevle atananlara, o yerin mahrumiyet derecesine göre mahrumiyet yeri ödeneği verilir.

BAŞKAN — Madde üâzerinde söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum... Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XXV - Ödeme usulü ve mahrumiyet yeri derecesi

Madde 159. — Mahrumiyet yerlerinde çalışanlara ne zaman ve hangi hallerde ödenek verileceği, hangi hallerde bu ödenek hakkının kalkacağı hususları ile ödemenin şekil ve şartları, Devlet memurları hakkında bu konuda hazırlanacak yönetmelik esaslarına muvazi olarak, Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken hazırlanıp Bakanlar Kurulunca onanacak bir yönetmelikle tesbit olunur.

Mahrumiyet yerleri ve dereceleri 4 senede bir yeniden tesbit olunur.

Bu yerlere ve derecelere etki yapan olağanüstü hallerde bu süre beklenmez.

BAŞKAN — Madde üâzerinde söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum... Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

XXVI - Mahrumiyet yeri ödeneğinin miktarı

Madde 160. — Mahrumiyet yeri ödeneği 4 derece üzerinden ödenir. Birinci derece mahrumiyet yeri ödeneği her yıl Bütçe kanunlarında belirtilir. Diğer mahrumiyet yerlerinin ödenekleri aşağıda gösterilen oranlara göre hesabedilir.

Mahrumiyet derecesi	Ödenek oranı
1	% 100
2	% 75
3	% 50
4	% 25

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen arkadaşımız yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

XXVII - Mahrumiyet yeri ödeneğinin ödeme usulü

Madde 161. — Mahrumiyet yeri ödeneği bu yerlerde göreve başladığı günü takibeden aybaşından itibaren ve aylıklarla birlikte kesintisiz ödenir.

Başka yerlere atananlarla ölen veya emekliye ayrılanların aldıkları ödenek geri alınmaz.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen arkadaşımız yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

XXVIII - Sürekli görevle yurt dışında bulunanlardan yurt içinde bir göreve atananların aylıkları

Madde 162. — Sürekli görevle yurt dışına gönderilen subay ve astsubaylardan, bu görevlerine başladıktan sonra . yurt içinde bir göreve atananlara atanma emrinin kendilerine tebliği tarihine kadar olan aylıkları 144 ncü maddeye göre ödenir.

Ancak, bu subay ve astsubayların yurt içinde bir göreve atanmalarında yerlerine atananların gelişine kadar bekliyeceklerine dair emirde sarahat bulunanların aylıkları, atanma tarihinden itibaren en çok iki ay ödenmeye devam edilir.

BAŞKAN — Sayın Sadi Koçaş tarafından verilmiş iki takrir vardır, okutuyorum.

C. Senatosu Başkanlığına

162 nci madde 2 nci fıkrasındaki (en çok iki ay) teriminin (yenisi gelinceye kadar) şeklinde değiştirilmesini ve paragraf sonuna :

(Yeni tâyin edilenin hangi tarihte görevine katılacağı tâyin emrinde kesin olarak belirtilir) hükmünün ilâvesini arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Sadi Koçaş

C. Senatosu Başkanlığına

162 nci maddenin birinci fıkrasının sonuna; «Bu subayların tâyin emri en az 3 ay evvel tebliğ edilir.» Cümlesinin ilâvesini arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Sadi Koçaş

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek isteyen sayın üye... Yok.

Okunan iki önergeye Komisyon ve Hükümet katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Katılmıyoruz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Her iki takrire Komisyon ve Hükümet katılmıyor. Her iki takririn dikkate alınması hususunu ayrı ayrı oylarınıza arz edeceğim.

Birinci takririn dikkate alınmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer takririn dikkate alınması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

XXIX - Yurt dışında görevde bulunanlardan geçici görevle merkeze çağrılanların aylıkları

Madde 163. — Sürekli görevle yurt dışına gönderilen subay ve astsubaylar, geçici görevle en çok bir ay süre ile merkeze çağrılabilirler. Bu süre içinde aylığı katsayılı ödenir.

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek isteyen sayın üye? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

XXX - Yurt dışında görevli bulunanlardan farklı katsayılı başka bir memlekete atananların aylıkları

Madde 164. — Yurt dışında sürekli bir görevde bulunan subay ve astsubaylardan farklı ödeme katsayısı uygulanan başka bir memlekete naklen atananlar, (142) nci madde esasları gereğince (144) ncü maddeye göre aylık alırlar.

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek isteyen sayın üye? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

XXXI - Yurt dışında görevli bulunanlardan bir başka memlekete geçici olarak gönderilenlerin aylıkları

Madde 165. — Yurt dışında görevli bulunan subay ve astsubaylardan, geçici görevle bir başka memlekete gönderilenlerden, geçici görev süresi bir aya kadar olanların (bir ay dâhil) aylıkları; esas görevli oldukları yabancı memlekete ait katsayılı aylıklarıdır.

Bu tarihten itibaren esas görevli bulunduğu yabancı memlekketteki göreve başladığı tarihe kadar olan süre için :

a) Geçici görevle bulunduğu memleketin katsayılı aylık tutarı, almakta olduğu katsayılı aylığından fazla ise, aradaki fark günlük olarak kendisine hareketinden evvel veya vazifesine döndükten sonra ödenir.

b) Geçici görevde bulunduğu memleketin katsayılı aylık tutarı, kendi katsayılı aylığından az ise aradaki fark kendisinden alınmaz.

C. Senatosu Başkanlığına

165 nci maddenin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Sadi Koçaş

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek isteyen var mı? Yok. Takrire Hükümet ve komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Katılmıyoruz.

HÜKÜMET ADINA MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana) Milletvekili) — Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN — Takririn dikkate alınmasını oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Silâhlı Kuvvetler kıta tazminatı

I - Kapsam

Madde 166. — Türk Silâhlı Kuvvetlerinde fiilen vazife gören subay, astsubay, uzman çavuş ve uzatmalılara aşağıdaki maddeler hükümlerine göre kıta tazminatı verilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen var mı? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

II - Tarifler

Madde 167. — Tarifler :

a) Aylıklar :

1. Albay aylığı : Albaylık üç yılını dolduran ve bir üst derece maaşı almakta olan albaya 24 Şubat 1961 tarihli ve 262 sayılı ve aynı tarihli ve 263 sayılı ve 5 Nisan 1961 tarihli ve 295 sayılı kanunlara dayanarak verilen 2 700 liradır.

2. Diğer kanunlara göre verilen tazminat ve ödenekler :

aa) Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli pilot ve pilot adayları hariç 17 Ocak 1963 tarihli ve 144 sayılı Uçuş Tazminatları Kanununa tâbi olanlar ile 18 Nisan 1963 tarihli ve 223 sayılı Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa adamı Tazminatı Kanununa tâbi olanlar için mezkûr kanunlarda gösterilen albay maaşı bir numaralı bendde tesbit edilen 2 700 liradır.

bb) Askerî hâkim ve askerî savcılar için 15 Temmuz 1965 tarihli ve 661 sayılı Kanunda yazılı birinci derecede memurluk aylığı bir numaralı bendde tesbit edilen 2 700 liradır.

cc) 23 Aralık 1942 tarihli ve 4335 sayılı Kanunla bu kanunda değişiklik yapan 5 Ocak 1961 tarihli ve 233 sayılı Kanun ve aynı kanuna ek 21 Temmuz 1961 tarihli ve 336 sayılı Kanunların uygulanmasında mezkûr kanunlarda yazılı maaş tutarları olarak 24 Şubat 1961 tarihli ve 262 sayılı Kanun ile 5 Nisan 1961 tarihli ve 295 sayılı kanunlarda yazılı maaş tutarlarıdır.

b) Gemi : 18 gros tondan yukarı hacimde olan gemilerdir.

BAŞKAN — 4 tane verilmiş tâdil teklifi vardır. Okutuyorum.

C. Senatosu Yüksek Başkanlığına

167 nci maddenin 2 nci bendinin aa) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Tabiî Üye
Selâhattin Özgür

aa) Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli pilot adayları ile, 18 Nisan 1963 tarihli ve 223 sayılı Denizaltı, Dalgıç ve Kurbağa adamı Tazminatı Kanununa tabi olanlar hariç, 17 Ocak 1963 tarihli ve 144 sayılı Uçuş Tazminatları Kanununa tabi olanlar için mezkûr kanunlarda gösterilen albay maaşı bir numaralı bendde tesbit edilen 2 700 liradır.

Yüksek Başkanlığa

Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu tasarısının 167 nci maddesi (a) bendi 2 nci paragrafının (aa) fıkrası başlangıcındaki «Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli pilot ve pilot adayları hariç» ibaresinin «Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli pilotlar, pilot adayları ve uçuş ekibi personeli hariç» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Bursa
Saffet Ural

Yüksek Başkanlığa

Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu tasarısının 167 nci maddesi (a) bendi 2 nci paragrafındaki (bb) fıkrasının tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Saygılarımla. Bursa
Saffet Ural

C. Senatosu Başkanlığına

167 nci madde 2 numaralı bendde aa) fıkrası birinci satırının (pilot ve pilot adayları ve uçuş ekibi hariç) şeklinde tâdilini arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Sadi Koçaş

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek istiyen sayın üye var mı? Buyurunuz Sayın Ural. Başka söz istiyen? Yok...

SAFFET URAL (Bursa) — Sayın Başkan, sayın senatör arkadaşlarım; Sayın Millî Savunma Bakanı bu kanunun görüşülmesi sırasında muhtelif defalar bu kanun tasarısının şûradan geçildiğini ve binaenaleyh, daha çok itibar edilmesine kendiliğinden zaruret bulunduğunu ima eder tarzda konuştular. Bu madde gösteriyor ki, ve bundan evvel Sayın İstanbul Senatörü eski Kumandanım Orgeneral Arıburun'un ifade ettiği gibi, komisyon üyeleri arasında Hava Kuvvetleri temsilcisini göremenenin üzüntüsünü ben de paylaşmaktayım. Öyle anlaşılıyor ki, bu kanun şûrada görüşüldüğü sırada çeşitli yönleri üzerinde büyük ihtilâflar vukuagelmiş ve bir çoğun'uğun bir azınlığa tahakküm eder tarzda kararlariyle bu kanun tasarısı şûradan çıkmış bulunmaktadır. Yaptığımız bütün tenkidlere ve önerilere rağmen hâlâ şûrada Hava Kuvvetleri personelinin haklarını savunacak, Millî Savunma Bakanlığı müşavir heyetinde bir hava personelinin, bir şahsın bulunmaması, bizim bu konudaki tenkidlerimizin ne kadar doğru olduğunu ortaya koymaktadır.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, özel istişarelerden öğrendiğime göre bu 167 nci maddesinin (a) bendinin ikinci paragrafının (aa) fıkrasındaki; tazminat alacak olanların tahdidi ile ilgili bir fıkradır, burada, «pilot ve pilot adayları hariç» demektedir. Halbuki 144 sayılı, Kanuna göre pilotlar, pilot adayları, uçuş ekibi ve onun dışında uzun seneler pilotluk yapmaları neticesi sıhhi durum veya uçaklarda, uçak kullanma tekniklerinde vukuagelen gelişmelerin artık takibedememe durumu dolayısiyle yıpranmış bulunan personelin tazminat aldıkları, paraşütçü birliklerinde bulunan personelin atlama başına tazminat aldıkları bir vâkıadır. Şimdi bu fıkrayla sadece pilot ve pilot aday-

larına verilmekte ve bilhassa uçuş ekibinin bundan istisna edilmesi yoluna gidilmektedir. Bu istisna keyfiyeti önümüze gelecek 172 nci maddeyle kesinleşecektir.

Şimdi, muhterem arkadaşlarım, 150 kadar personelin bu şekilde bu kanunun sağladığı haklardan faydalanamıyacağı bir durum hâsıl olmaktadır. Dünkü mâruzatımda, 1956 yılında filo kumandanı bulunduğum sırada Jet Tayyareciliği Kanununun çıkması ile ilgili bâzı hususları arz etmiştim. İşte o zaman Hava Kuvvetlerimizde bulunan uçuş personelinin maddi olarak tatmin edilmemesi ve meselâ Devlet Hava Yollarında kendi mümasillerine, benzerlerine çok daha garantili, emniyetli uçuş şartlarının bulunduğu Hava Yollarında meselâ o zaman filomda bir binbaşı 450 lira maaş alırdı, uçuş parası ile birlikte, Hava Yollarında 1 000 - 1 500 lira para veriliyordu, bu yüzden Hava Kuvvetlerimiz en güzide pilotlarını bu kadar büyük fark yüzünden kaybetmek durumuna düşmüştü. Hâlâ üzüntü ile hatırlarım. Evet o pilotlar Türk Hava Yolları için büyük kazanç olmuşlardır, ama Türk Hava Kuvvetleri onların şahıslarında pek yeri doldurulamaz kıymetler kaybetmiştir. Şimdi bu kanun tasarısı ile ve bu madde ile uçuş ekibi mağdur edilmek istenmektedir. Doğacak durumu, bir tehdit vesilesi ve unsuru saymamanızı istirham ediyorum, ama şu olacaktır: Bu kanun yürürlüğe girer girmez hava nakliye birliklerinde uçuş ekiplerinde görevli olan personel Hava Kuvvetlerinin kuruluşundan beri bir gelenek olarak almakta oldukları uçuş tazminatını veya kıta tazminatına tercih etmek durumuyla karşı karşıya bırakılmış olacaklardır. Şimdi onu alsın, onu alsın, fakat uçmıyan da kıta tazminatı alacaktır. Dolayısiyle artık uçmak ve bir rizikoya girmek pek çok kimsenin işine gelmiyecektir. Muhterem arakdaşlarım dün burada konuşurlarken, Türk Ordusu paraya itibar etmiyen bir personelin toplandığı yer değildir, gibi beyanlarda bulundular. Bu beyana genel olarak ben de katılırım. Ama rizikolu işlerin rizikosunun karşılığını da vermek lâzımgeldiği inancındayım. Kimdir uçuş ekibi? Efendim bunlar, biz pilotların, - affedersiniz, eski bir pilot olarak konuşuyorum - hatalarından mütevellit pek çok defa kuzu kuzu canını teslim eden, tayyarenin havada uçmasına ve o tayyareden, o ekipten beklenen vazifeyi bihakkin görmesine yardım eden tayyarenin uçucu makinisti, tayyarenin en fırtanalı havalarda yerle irtibatını, uzak istasyonlarla irtibatını tesis eden telsizcisi ve aynı ekipte pilot kadar sorumluluk taşıyarak, tayyarenin gideceği yeri, bulunduğu yeri tâyin eden seyrüseferci gibi personel bu haktan mahrum edilir hale geleceklerdir.

Muhterem arkadaşlarım, çok dikkatli davranmamızın lüzumuna inanmaktayım. Yoksa yarın bütün hava nakliye faaliyetimiz, kanunun bu şekilde tedvin edilmesi yüzünden yerde kalmak ve vazife göremmemek durumuna düşecektir. Bu itibarla bir önerge takdim etmiş bulunuyorum. Buna göre bu 144 sayılı Kanunla tazminat almakta olan personelin yalnız pilotlar, pilot adayları ve uçuş ekiplerinin aldıkarı tazminat, albay maaşının yüzdeleriyle ölçülmektedir, albay maaşını bu meselede tahdidetmiyoruz, ileride Türkiye Büyük Millet Meclislerinin çıkaracakları kanunlarda o albay maaşına paralel olarak bunların da, eğer albay maaşlarında bir artma olursa, bunların da tazminatlarında bir artma durumu mevzuubahis olabilecektir. Bunun dışında aynı 144 sayılı Kanunla yıpranma zammı alan personel vardır. Bunların da miktarı çok değildir ve paraşütçü birliklerde çalışan personelin tazminatları 2 700 liralık albay maaşı ile tahdidedilecektir. Bunu da sakıncalı bulmaktayım. Ama bu nihayet sadece geçmişte yapmış oldukları hizmetlerden ötürü bâzı personelin mağdur edilmesi veya bunların aldıklarının sabitleştirilmesi gibi pek de vahîm sayılmıyacak memleket ölçüsünde neticeler verecek bir durum hâsıl edecektir, önergemin kabulü takdirinde.

Muhterem arkadaşlar, şimdi bu uçuş ekibinin almakta oldukları tazminatla ilgili miktar hakkında da Yüce Heyete bilgi vermek istiyorum. Uçuş tazminatları 144 sayılı Kanunla verilen, uçucuları ve uçuş ekiplerini bu hizmetteki hizmet yılları miktarına göre tanzim eden bir hususdur. Bir yıllık pilot % 10, uçuş ekibi personeli % 9 alıyor. Yirmiüç yıllık pilot, albay maaşının % 48 i nisbetinde uçuş tazminatı alıyor. Yani bu takriben bugünkü 2 700 liraya göre 1 400 lira civarında bir paradır ve orgeneral de olsanız, teğmen gibi de uçsanız aldığınız para aynı miktardadır. Albay maaşı tavan teşkil etmektedir. Buna mukabil uçuş ekibi personeli 23 yıllık hizmet karşılığında, albayın % 48 ine mukabil, % 25 nisbetinde tazminat

almaktadır. Bunun çok olmadığı bedihîdir. Esasen kanun vâzı bunu daha evvel takdir etmiş ve 144 sayılı Kanunu çıkarmıştır.

Muhterem arkadaşlarım, yıpranma meselesine gelince; bugün hizmette bulunan pilotu hizmete devam ettiren, onun rizikolarını kabule sevk eden âmillerden birisi de, uzun hizmet yıllarından sonra sağlığında vukua gelebilecek hasarları ve yıpranmayı karşılıyacak bir tazminatın mevcudolması büyük ölçüde bir teşvik unsuru olarak rol oynamaktadır. Yirmi sene hizmet etmiş ve jet pilotluğundan ayrılmış kimseler var. Eğer sağlık durumları imkân verseydi emekli oluncaya kadar uçuculuk durumlarına elbette ki devam edeceklerdi. Ama çeşitli sebeplerle sağlık durumları bozulmuş veya artık kendileri her gün daha yeni, daha modern bir hüviyet kazanan uçakları kullanma tekniğine ayak uyduramamak yüzünden memlekete zararlı olmamak için direnmemekte ve uçuculuktan ayrılmaktadırlar. Bunların haklarını ortadan kaldıracak olan 172 nci madde gelecektir, o zaman tekrar söz alacağım, her halde hakşinaslık olmıyacaktır.

Muhterem arkadaşlarım, yine 167 nci maddenin ikinci paragrafının (b) fıkrası var. Burada, «Askerî hâkim ve askerî savcılar için 15 Temmuz 1965 tarihli ve 661 sayılı Kanunda yazılı birinci dedecede memurluk aylığı bir numaralı bendde tesbit edilen 2 700 liradır.» denmek suretiyle hâkimlerin de almakta oldukları tazminatın dondurulması cihetine gidilmektedir. Ben bir hukukçu değilim, ama bildiğim bir şey var; Anayasamız hâkim teminatı meyanında hâkim tazminatlarına da özel kanunlarla yer vermiştir. Hatırlıyacağınız üzere hâkim tazminatlariyle ilgili kanun çıkarıldığı zaman askerî hâkimler ve savcılar bu kanunun şümulü dışında bırakılmışlardı. Bu hem büyük bir haksızlıktı, hem de hizmetin aksamasına ve pek çok askerî hâkimin Silâhlı Kuvvetlerdeki hizmetinden ayrılmasına sebebiyet verme yolunu gösterdiği için de, askerî hâkim ve savcıların, sivil hâkim ve savcılara paralel olarak tazminat almaları kanun hükümlerine bağlanmış bulunuyordu. Şimdi, sivil hâkimlerin hâkimlik tazminatı ile ilgili vukuagelebilecek değişmeler bu kanun fıkrasiyle dondurulmak istenmekte ve bir haksızlığa doğru yol açılmaktadır. Bu haksızlığa meydan vermemek üzere Yüksek Heyetinizi bu fıkranın tasarıdan çıkarılması yolunda verdiğim önergeye itibar etmeye davet ediyorum.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — 147 nci madde üzerinde başka söz istiyen üye var mı? Yok. Takrirleri tekrar okutup, komisyonun ve Hükümetin mütalâasını aldıktan sonra oya arz edeceğim.

SAMİ KÜÇÜK (Tabiî Üye) — Müsaade ederseniz bir sualim var efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz efendim.

SAMİ KÜÇÜK (Tabiî Üye) — Efendim, 23 senesini bitiren ve tahmin ediyorum, bir binbaşı veyahut yarbay rütbesinde olan bir uçuş ekibindeki subay uçuş tazminatından vazgeçtikten sonra ekipten ayrılıp yer hizmetine geçtiği takdirde kıta tazminatı alacaktır. Aradaki alacağı fark nedir? Bilebildiğime göre 50 lira gibi bir farktır. Bu doğru mudur, değil midir? 50 lira olursa acaba ekibi yerinde tutmak mümkün olabilecek midir?

BAŞKAN — Şu anda cevap vermek mümkün mü?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — 514 lira alması lâzım.

BAŞKAN — 514 lira alması lâzımgeldiğini ifade ediyorlar.

Takrirleri tekrar okutuyorum.

(Tabiî Üye Selâhattin Özgür'ün önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Hayır.

BAŞKAN — Hükümet..

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Hayır.

BAŞKAN — Hükümet ve Komisyon katılmıyor. Dikkate alınması hususunu oylarınıza arz ediyorum Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Bursa Üyesi Saffet Ural'ın, birinci önergesi tekrar okundu)

BAŞKAN — Komisyon?..

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?..

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon ve Hükümet katılmıyor. Takririn dikkate alınması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Bursa Üyesi Saffet Ural'ın, ikinci önergesi tekrar okundu)

BAŞKAN — Komisyon?..

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?..

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon ve Hükümet katılmıyorlar. Dikkate alınması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Dikkate alınmasını kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Cumhurbaşkanlığınca S. Ü. Sadi Koçaş'ın, önergeci tekrar okundu)

BAŞKAN — Komisyon?..

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — İştirak etmiyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?..

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — İştirak etmiyoruz.

BAŞKAN — Hükümet ve Komisyon iştirak etmiyor. Takririn dikkate alınmasını oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

III - Kıta tazminatı verilecek görevler ve tazminat nisbetleri

Madde 168. — Aşağıda gösterilen esas ve nisbetlere göre :

a) Türk Silâhlı Kuvvetlerinde (Jandarma dâhil) kıta ve kapsamına giren birlik ve kuruluşlarda görevli subay, astsubay, uzman çavuş ve uzman jandarma çavuşlarına ek 4 sayılı cetvelde rütbeleri karşılığında gösterilen miktarlar kadar;

b) Kıta ve kıta kapsamına girmiyen diğer kadro görevlerinde bulunan subay, astsubay, uzman çavuş ve uzman jandarma çavuşlarına ek 4 sayılı cetvelde rütbeleri karşılığında gösterilen miktarların yarısı kadar;

c) Bütün kadro görevlerindeki general ve âmirallere ek 4 sayılı cetvelde rütbeleri karşılığında gösterilen miktarlar kadar;

Kıta tazminatı verilir.

Kıta ve kıta kapsamına giren birlik ve kuruluşlar aşağıda gösterilmiştir :

a) Kara Kuvvetlerinde :

1. Muharip birlik (eğitim birlikleri dâhil) takım, hava bölüğü, bölük (batarya), birlik, tabur, grup, alay, tugay, Genelkurmay Karargâh ve Destek Kıtaları Komutanlığı, kadrolu merkez komutanlıkları,

2. Dağ ve komando okulları, role merkezleri, elektronik istihbarat bölükleri,

3. Yardımcı sınıf takım, bölük, birlik ve taburları,

4. Harita Genel Müdürlüğü Fotogrametriği Şubesi kıymetlendirme kısmı.

b) Deniz Kuvvetlerinde :

1. Gemiler, deniz er eğitim (kara birlikleri dâhil) piyade, topçu ve istihkâm birliklerinin takım, bölük, birlik, tabur, alay, tugay, kadrolu merkez komutanlığı, grup komutanlığı, elektronik istihbarat birlikleri, radar istasyonları,

2. Yardımcı sınıf birlik, takım, bölük ve taburları, fotogrametri şubesi kıymetlendirme kısmı.

c) Hava Kuvvetlerinde :

Hava Kuvvetleri Komutanlığı, hava kuvveti komutanlıkları ve hava eğitim komutanlığı genel ve özel karargâhları ile, bu karargâhlara bağlı dikimevi, askerî hastane, satınalma ve muayene komisyonları, ambar müdürlükleri, okullar ve orduevleri dışında kalan birlik ve teşkiller.

d) Jandarma Genel Komutanlığında :

1. Seyyar, eğitim jandarma takım, bölük, birlik, tabur, alay ve tugayları ile, muhafız jandarma kıtaları, sabit jandarma kıta ve birlikleri,

2. Bot ve bot komutanlıkları, jandarma komando okulu.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

168 nci maddedeki kıta yerlerinin Genelkurmay Başkanlığınca tesbit edilmesini sağlıyacak yeni bir madde hazırlanması için maddenin komisyona iadesini arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Sadi Koçaş

Başkanlığa

168 nci maddenin 1 nci fıkrasının (b) bendinin maddeden kaldırılmasını arz ve teklif ederim.

Kayseri
Hüseyin Kalpaklıoğlu

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

168 nci madde (c) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Tabiî Üye
Sami Küçük

c) Bütün kadro görevlerindeki general, amiral ve kurmay subaylara ek 4 sayılı cetvelde rütbeleri karşılığında gösterilen miktarlar kadar;

Sayın Başkanlığa

168 nci maddenin Ek : 4 sayılı cetvelin astsubay (kıdemli başçavuş dâhil) aşağıdaki şekilde değiştirilmesini saygı ile arz ederiz.

Eskişehir — Ömer Ucuzal
İstanbul — Rifat Öztürkçine

Kıta tazminatı miktarı 168 nci maddede gösterilen albay aylığının	
Astsubay kıdemli başçavuş	% 16
Astsubay başçavuş	% 14
Astsubay kıdemli üst çavuş	% 12
Astsubay Üst çavuş	% 11
Astsubay kıdemli çavuş	% 10
Astsubay çavuş	% 9
Uzman jandarma çavuş ve uzman çavuş	% 6

HÜSEYİN KALPAKLIİĞLU (Kayseri) — Muhterem arkadaşlarım, 168 ici maddenin birinci fıkrasının (b)bendinin maddeden çıkarılmasını istememin sebebi şudur : Sayın Hükümet Başkanı geldi, kanunun tenkidlerine cevap verirken, bu kürsüden aynen şunu söyledi. Kıta esastır. Orduda kıta esastır, kıtayı esas alarak bu tasarı sevk edilmiştir. Kıtanın cazip hale getirilmesi lâzımdır, faydalıdır, zarurettir. Ordunun esasını kıta teşkil eder, dedi ve günlerdenberi müzakerelerde bakıyorum Hükümet adına Sayın Millî Savunma Bakanı ve komisyonun yetkili üyeleri aynı fikir üzerinde durmaktadırlar. Hal böyle olunca, kıtayı esas aldığımıza göre kıtada bilfiil vazife gören askerlere bir tazminat veren bu tasarı kıta dışındakilere de yine tazminat vermektedir. O halde kanunun esası ve esprisiyle bu fıkra çelişme halindedir. Bunun bir başka türlü izahı yoktur, muhterem arkadaşlar. Siz kıtayı esas alınız ve ordu kıtayla başlar, kıtayla biter deyiniz ve bu maksatla zahmetli bir meslek, zahmetli bir fonksiyon ifa eden kıta subaylarını tazminatla taltif ediniz, ondan sonra dönünüz, kıtanın dışında çalışan subayları da nısıf da olsa kıtada çalışmış gibi bir telâkki ile tekrar bir tazminatla taltif ediniz. Bunun izahı mümkün değildir. Eğer kıtayı esas alıyorsak, kıtada çalışan subayların iyi vazife görmesini, iyi yetişmesini istiyorsak, müsaade edin de kıtadakilere verilsin, kıta dışındakilere bu tazminat verilmesin.

Muhterem arkadaşlarım, karşımıza çıkacaklar, diyecekler ki, veriliyor, ama yarım veriliyor. Kıtadakilere tam veriliyor, bunlara yarım veriliyor. O halde ben şunu söyliyeceğim size; kıtadakine yarısını veriniz, kıta dışındakine hiç vermeyiniz. Eğer aynı o mantıkla gidecek olursak kıtada vazife görenlere 10 misli kıta tazminatı veriniz onun yarısı olan 5 mislini de kıta dışındakilerine veriniz. Olmaz böyle bir şey. Bu ölçü nerden geliyor belli değil, ispatı mümkün değildir.

Muhterem arkadaşlarım, bu kıta tazminatı benim görüşüme göre esasında haksızdır. Neden? Ben kıta tazminatının kendisine muhalifim? Neden muhalifsin diyeceksiniz. Muhterem arkadaşlar, subaylık nedir? Koyu gölgede vazife gören bir sınıf mıdır? Camlı masada oturan, vazife gören, fonksiyonu bu olan bir meslek midir? Değildir. Aslı kıtadır. Aslı zahmetli bir hizmettir bunun. Buna talibolanlar gelir. Subaylığı, bakıyorum, mütemadiyen bir para tatmini içinde şu kanunla ele almış görüyorum. Muhterem arkadaşlar para insanı tatmin eder, doğru. Bunu inkâra lüzum yok. İnsan hayatı, evet para ile kaimdir ve subaya para verilsin, tatmin edilsin, bunun da karşısında değilim. Ama, bakın arkadaşlar, mahrumiyet zammı, tayın bedeli, hizmet eri bedeli, uçuculuk tazminatı, dalıcı tazminatları, aile yardım ödeneği, makam tazminatı gibi unvanlar altında tazminatlar ve paralar veriliyor, maaşlarının haricinde arkadaşlar. Görüyorsunuz, 8 - 10 kalemde subaylara para veriliyor. Ne olacak? Bunun ölçüsü yok mu, bunun sonu gelmiyecek mi?

Subayı tatmin edelim, edelim ama, arkadaşlar, şu tasarıda gönlüm isterdi ki, bir yüzbaşı 1 500 lira ile ancak geçinir diyecekler ve 1 500 lira esasla buraya geleceklerdi. Gelmediler. Ne yaptılar? Millî Birlik Hükümeti zamanında öteden beri dedikodu mevzuu olan emirerini ortadan kaldırdılar, bunu tazminata tahvil ettiler, 200 lira para verdiler ve şu emirerlerinin izzeti nefsini, haysiyetini koruyalım, dediler, bunu para ile karşıladılar, 200 lira verdiler. Bu bir esas oldu, 200 lira zam olarak maaşlarına ay başında verildi. Tayın bedeli dendi. Tayın bedeli ne idi arkadaşlar? İkinci Cihan Harbinin sonlarına doğru yedeksubaylığımı yaptım. Kıtanın dışında, şurada burada, ordugâhta, çadırlarda harb vesilesiyle ordunun yerleşmiş olduğu yerden uzaklaşan askerin ve subayın kendi evinde yemek yemesi imkân dâhiline girmediği için mevcut rayice göre kendilerine bir para veriliyordu. Kaldı mı bu espiri? Madem yeni bir esas, bir reform getiriyorsunuz şu tasarıda, niye bunu kaldırmıyorsunuz? Hikmetinden sual olunmaz. Kaldırın şunu. Eğer tekrar yeniden bunun karşılığını koyacaksanız, şunun esasında yüzde 60 koyacaksanız yüzde 70 koyun ama, kalem kalem, ayrı ayrı fasıllarda verilen bu paraları ortadan kaldırın. Bu bir kere apolitiktir.

Sivil memurlar da gelecek diyecek ki, subaylar sekiz maddeden tazminat alıyorlar, ben neden maaşımdan başka para almıyorum. Bu apolitik davranıştır bir kere. Muhterem arkadaşlarım, kaldı mı bugün İkinci Cihan Harbindeki şartlar? Bugün hamdolsun memlekette düne nazaran yollar mükemmel, vasıtalar alabildiğine çoktur. O zaman biliyorsunuz, yüzbaşı olacaktı da altına binecek bir at verilecekti. Bugün bizim kıtadaki çavuşlarımız da artık ciple gidiyor. O halde kaldı mı 160 liranın espirisi? Asker kıtaya yerleşmiş, kıtalarda mükemmelen vazife görüyor. Eğer görmüyorsa ona da kışla yaptırınız, bir fon tesis ediniz. Ama yok bu izah, bu espiri. Tekrar bu 160 lira, yeni reform kanunu ile, bunun içinde karşımıza geliyor. Olmaz arkadaşlar, niçin geliyor bu 160 lira artık? 160 liranın hükmü mü kaldı arkadaşlar? Binlerce lira tazminat veriyoruz, binlerce lira maaş veriyoruz, hâlâ 160 - 200 lirayı kanun içine sokuyoruz. Hükümet düşünmemiştir, eksik düşünmüştür. Kaldırın şu 360 lirayı sokun içine, bir madde halinde gelsin öbürü ile beraber. Eğer zaruret varsa. Yoksa bu zaruret, çıkartın bunu tamamen, kaldırın. Yani bir esas, bir reform getiriyorsunuz, tayın bedeli 200 lirayı da bunun içine sokuyorsunuz. Bunun dışında ne diye tazminatı da ayrıca koyuyorsunuz? Hangi zaruretlerle getiriyorsunuz? Tazminatın miktarının yüzdesini artırın. Yüzde 3 - 5 artırın. O da yok.

Muhterem arkadaşlar, eğer kıta esassa - ki, kıta esastır - ve dikkat ediniz, şu 168 nci maddeyi okurken kıtayı o kadar geniş saymışlar ki, sabit jandarma birliğini kıta saymışlar. Üstünde durmıyacağım fazla; kıta sayılır mı, sayılmaz mı? Ama, bununla şunu demek istiyorum. Madem ki, sabit jandarma birliklerini dahi kıta sayacak kadar ileri bir düşünce ile geldin bu tasarıda karşımıza, bunlara da tazminat veriyorsunuz, artık bunun dışında kalan insanları da zorlayıp da kendini, illâ kıtada çalışanların yarısı nisbetinde bir tazminatla taltif etmek kıtada çalışanların aleyhine olacak. Ben arkadaşlara bir yanlış fikir daha tesbit edeceğim, kendime göre. Bence uçucu tazminatı da, dahıcı tazminatı da yanlıştır, verilmemesi lâzımgelir. Neden?

Şu tazminatın ölçüsü vardır ve olmalıdır. Bir havacının, bir denizcinin, tahtelbahircinin vazifesi, fonksiyonu ağırdır. Kıtada çalışan, bir sabit jandarma birliğinde çalışana tazminat verirken, ona aynı ölçüde tazminat verilmesine gönlüm elbette razı olmaz, eğer verilecekse. Ve onun fonksiyonları öbüründen çok daha ağır ve çok daha hayatî tehlikeler içinde vazifesini görüyor ki, bu muhakkaktır. Üç, beş defa uçağa binen ben uçarken bir ürperti geçiriyorum. Herhalde o tayyerelerde uçmak, ,onu uçurtmak çok daha zordur, ağırdır. Ama, bu şekli ile yanlış. Neden? Siz burada şu tasarıyı getirirken kıta sayılmıyan, kıtada hizmet görmiyen, normal dairelerde, daire gibi sabah saat 9 da gidip, öğleyin 12 de dönen insanlara, kıtada çalışanların bunları düşünerk yarısı nisbtinde tazminatla taltif ediyorsunuz da uçuculara bunu bu ölçü içinde yapamaz mısınız? Yaparsınız. Niçin ben tekrar dahıcı tazminatı, uçucu tazminatı veriyorum; vermem. Ne yaparım? Şunu yaparım. Bir jandarmaya vereceğim bir esas üzerinden tazminatı uçucu için üç yaparım. Geliyorsunuz karşımıza tekrar uçucu için bir tazminat, bir tazminat daha. Olmaz, olmaz. Görüyorsunuz ki, ben onun hakkını yine böylece korumuş oluyorum; yemiş olmuyorum. Ama, arkadaşlar, şu espiri ve ölçü içinde. gidersek yarın bir başka kanun vazı bir başka şey getirecek

karşımıza. Kim temin eder benim karşıma sekiz madde halinde tazminatla geleceğini. Yarın bir başka iktidar bir başka tasarı ile üç tane, beş tane daha eklenecek, gidecek üstüste. Ve yarın bu kanunun tatbikatında çok mahzurlar doğacak. Kanun vazının gayesi bu değil, işi basite irca etmek. Türkiye'de bu yüzden bir kot hazırlanamıyor arkadaşlar. kanun vazının gayesi bu değildir. 40 senelik Cumhuriyet Hükümetinden bu yana çıkan kanunlar birbirinin içine o kadar girmiş ki, tatbikatta büyük müşkülâtlar çıkıyor. Ve bugün birçok yanlış tatbiktlara zaruri olarak gidiliyor. İşte bu da bunlardan bir tanesidir. Maddede yeri gelince konuşacağım. Bir de kıta tazminatı ile beraber generallere bir tazminat vardır, makam tazminatı.. Bu madde de makam tazminatı yok fakat burada generallere ayrı bir kıta tazminat var, onun dışında generallere bir de makam tazminatı ilerideki maddede gelecek. Bunu şimdi bahsetmek istemem, girmiyeyim bu işin içerisine, Fakat sözü gelmişken bunu da söylüyorum. O da bir fazla madde olarak girmiştir. Hiç lüzum ve zaruret yoktu.

Muhterem arkadaşlar; ben Hükümetten ve Sayın Komisyondan istirham ediyorum, rica ediyorum; bakıyorum Hükümet ve Komisyon çırpınıyorlar; şu kanunu biran evvel çıkartalım diye. Kendileriyle beraberim, ben de kanunun biran evvel çıkmasını istiyorum. Fakat Parlâmentoyu böyle dar zamana getirip de süratle kanunların çıkarılmasında şu altı senelik Parlâmento hayatımda hoşlanmadığım hoşuma gitmiyen bâzı eksik kanunlar çıktı. Sizler de zannediyorum ki, bu mevzuda benimle berabersiniz arkadaşlar. Bir bekçi kanunu çıktı alelacele; bugün bakıyorum bu bekçi kanununu ortadan kaldırmaya kalkıyoruz. Yarın ben şuna eminim arkadaşlar, bu kanunun birçok maddeleri karşımıza çıkacak, bir iki sene sonra, eksiktir, fazladır, tatbikatta şu mahzurları doğdu diye telâfisi cihetine gidilecektir. Bir idari maslâhatın içindeyiz arkadaşlar. Karşımıza çıkıp diyecekler ki, yahu Kalpakhoğlu, bu kanun bu haliyle çıksın, birçok meseleleri halledecek, yüzde 70 - 80 meseleleri haledecek, geriye yüzde 20 - 30 kalacak. O yüzde 20 - 30 un da zararı yok bir sene, iki sene sonra çıkar.. Ben size söyliyeyim bu bir alternatif hal tarzı. Doğrudur şu kanun bir çok yenilikler getiriyor. Çok faydalı hükümleri var, ama zararlı, çelişen yeni meseleler ihdas eden hükumleri de var. Bunlardan daha arınmış olarak çıksa daha iyi olur. Ben kendilerinden istirham edeyim, bu maddeyi ya geri alsın Komisyon yahutta hiç olmazsa bu birinci maddenin (b) fıkrasını çıkartsınlar. Tazminatı çalışmıyanlara vermesinler, verdirmesinler. Bu, bir ayrılık değildir, birbirinden ayrılmıyalım, birbirine küstarmiyelim, bazı meseleler ortaya çıkar diye düşünüyorlarsa, hayır, diyeceğim kendilerime. Neden? Sırtı terliyen subay, koşan subay, talim ile, terbiye ile uğraşan, güneşin karşısında yanan subayla, gölgede oturan subay bir değildir. Sayın Başvekilimiz de kurstaden bu kıtayı esas sayıyoruz dedi. O halde kıtayı esas sayıyorsak öburünü tali derecede sayıyoruz. Bu onları küçük görmek manasına değil. Eğer bu fersefe üzerinden gidiyorlarsa kendilerime dünkü müdafaalarını hatırlatacağım. Kendileri dediler ki, bir yardımcı sınıf ve bir de mumarip sınıf vardır. Yardımcı sınıfı biz küçük mü sayıyoruz? Yardımcı sınıfın hazırlamaması ile belki öbür sınıfı kemali ile vazife görür hale getiriyor. Birbirini tamamlıyor. Bu da o mesabedir arkadaşlar. Sonra bu sıralıadır, nobetleşe. Bugün bu fonksiyonu ifa eden arkadaşımız, bir subay, bir ilgili yarın kıtaya gidecek sırasiyle kıtada terlediği gün, birini yorulduğu gün, gece gündüz uğraştığı gün, gece tatbikatına çıktığı gün bu tazminatı alacaktır. Siz getiriyorsunuz; o zaman ne olacak? Ben size bunun sunstimalini söyliyeyim. Sivil sektörde bazı şikayeti mucip haller oluyor da askeri sektörde bunun sunstimaline gidilmez mi? Gidilmez deseler ben buna inanır mıyım? Ben de askerlik yaptım. Pekalâ mumkün. İnsanız, zaafımız var. Kıtaya gitmiyecek, tutacak, öbür taraftan yarın tazminat ile pekalâ işini yürütecek. Yani kıtaya gidip gitmemenin bir fonksiyonu olmıyacak, esprisi kalmıyacak. Adam diyecek ki, kıtaya gidip terleyip 500 lira alıncaya kadar, otururum koyu gölgede rahat rahat 250 lira alır keyfime bakarım. Filân filân tazminatlar da var, maaşım da var şu kadar, tutarı bu kadar... Kıta tazminatı,; kıtaya gitmekle gitmemek arasında 2 500 lira alan bir subay için 250 lira fark edecek. Soruyorum size, bunun hesabını yapmıyacak mı Subay? Neden yapmasın? O insan değil mi? Subay ama, insan. O halde kendilerine soruyorum muhterem arkadaşlar, şu

espri içinde bu binlerce liralık rakamın arasındaki 200 - 300 liralık fark subay için çâzip gelipde kıtada hakikaten rahatça terliyebilecek mi, terletebilecek misiniz onu? Cazip hale getireceğim diyorsunuz, siz burada cazibeyi ortadan kaldırıyorsunuz. Ben Hükümetin ve Komisyonun hüsnüniyetine, çalışmasına müteşekkirim, yeni bir esasla geliyorlar. Böyle yepyeni bir esası getiren kanunun elbette noksan tarafları olacaktır. Ben de olsam, benden çok daha kuvvetli, bu işten anlıyan asker hukukçu arkadaşlarım da olsa belki kanunun yine bâzı yanlış, eksik, karışık maddelerle gelmesi mümkün idi. Kendilerine bu hizmetlerinden dolayı teşekkür ederiz, ama, şu izahat muvacehesinde kendilerini ve umumi Heyeti fazla yormak istemiyorum. Lûtfetsinler, kerem etsinler, zararı yok kanunun bir ay, iki ay geçikmiş olması, uzun boylu bir şey yapmaz, muhterem arkadaşlarım. Ama, sağlam çıkma esası bizatihi Parlâmento üyelerinin vazifesidir. Bile, bile lades demek mümkün değildir. Bile, bile bir kanunun bir maddesinin yanlışlığına dokunmadan o geçsin de ileride düzeltiriz esbabı mucibesi - evet, bir esbabı mucibedir, bir alternatiftir, bir hal tarzıdır - ama, bildiğimize ve şu eksikliklerin düzeltilmesi de kolay olduğuna göre, müsaade buyursunlar, yeniden tedvin için ele alsınlar; şu arz ettiğim mahzurlar muvacehesinde, asgari hale indirerek mahzurları yeni bir şekli ile maddeyi huzurlarımıza getirirlerse biz de memnun oluruz. İstirhamım bu. Eğer Sayın Hükümet ve Sayın Komisyon bizim fikrimize iltifat etmezlerse o zaman ben Umumi Heyetten takririme iltifat buyurmasını istirham edeceğim, Hürmetlerimi takdim ederim.

BAŞKAN — Sayın Kapaklıoğlu, kanunun acele görüşüldüğünü ifade ettiler. Yalnız 168 nci madde üzerinde vermiş olduğu bir takrir üzerinde 25 dakika konuştular. Şu halde kanun esaslı tetekike tabi tutulmaktadır.

Buyurun Sayın Küçük.

SAMİ KÜÇÜK (Tabiî Üye) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, Sayın Kaplaklıoğlu'nun profesyonel bir asker olmamakla beraber kıtayı ve kıtayı cazip kılmak konusunda beyan ettiği fikirlere iştirak etmemek mümkün değildir. Ben o konunun dışında ve (c) fıkrası hakkında verdiğim bir takriri izah etmek için söz almış bulunuyorum.

Muhterem arkadaşlarım; 31 nci maddenin müzakeresi sırasında kurmay subaylara ordu hizmetinde ne gibi yükümlülükler ve zorunlar, vazifeler düştüğünü burada muhtelif arkadaşlar belirttiler. Kurmay subaylar öğrenim icabı subaylık sürelerinin büyük kısmını karargâhlarda geçirmek zorundadırlar. Bunlar karargâhta kumandana yardım edecektir. Bu madde ile, yani kıta tazminatı ile, (b) fıkrası kabul edildiği takdirde veyahut kaldırıldığı takdirde, öğrenim icabı karargâhlarda kıta hizmetinde bulunacak kurmay subaylar ya kıta tazminatının yarısını alacak veya Sayın Kalpaklıoğlu'nun teklifi iltifat görür de kıtaya daha cazip kılmak için kaldırılırsa hiç almıyacaklardır. Bu bir anlamda acaba yüksek tahsil, ihtisas tahsili teşviye mi edilecek? İşte ben ordunun bir anlamda belkemiğini teşkil eden hizmetlerin büyük ve ağır hizmetleri yüklenen kurmay subayların de generaller misillû işgal ettikleri kadrolar ne olursa olsun; çünkü, hayatlarının büyük kısmı karargâhta geçecektir, hattâ, hattâ kıtaya tayin edien kurmay subaylar bir çok defa zaruret halinde karargaha alınmaktadırlar. Ben zırhlı tugayda kıtaya çıktım, Bir hafta kıta kumandanlığı yapabildim, ondan sonra zırhlı tugay'ın kurmay başkanı olmadığı için, kurmay başkanlığına vekâlet ettim ve kıta hizmetini burada yaptım. Yani bu kadar zaruret halindedirler. Bu itibarla bu sınıf mensuplarını daha çok hizmete teşvik edecek, hizmette daha verimli olmalarını sağlıyabilmek için (a) fıkrasına ait verdiğim takrir, general, amiral ve kurmay subaylara da işgal ettikleri kadrolar ne olursa olsun, 4 sayılı cetvelde gösterilen ödeneklerin verilmesi mahiyetindedir. Eğer kurmay subayı ordunun bel kemiği addediyorsak, buna iltifat etmenizi rica edeceğim.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine. («Vazgeçti» sesleri, «geçmez» sesleri) Takririnizi izah edeceksiniz değil mi Sayın Öztürkçine, henüz daha takririnizi okutmadık çünkü.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, bendeniz de ek 4 sayılı cetvelin astsubaylara ait olan kısmında yalnız astsubay kıdemli başvaçuş ve astsubay başçavuşların yüzde 15 ve yüzde 13 kıta tazminatlarını 1 nci devrede kabul ettiğimiz şekilde

yüzde 16 ve yüzde 14 e çıkartılmasına ait bir önerge verdim. Kalpaklıoğlu arkadaşımızın fikrine iştirak etmekteyim. Kıtada fiilen hizmet gören gecesini ve gündüzünü bir eden bir teşkilât varsa bu da astsubayların durumudur. Esasen Yüce Meclis bunu vaktiyle kabul etmiştir. Eğer veto edilmemiş olsa idi, kabul edilmiş olduğu şekilde çıkacaktı.

Gelelim Sayın Kalpaklıoğlu arkadaşımızın takririne.

Muhterem arkadaşlarım, öyle zannediyorum ki, Sayın Hüseyin Kalkaplıoğlu 168 nci madde ile 172 nci maddeyi birbirine karıştırdılar. Zira 172 nci maddede, kıta tazminatı alan herhangi bir subay diğer almış olduğu tazminatları almamaktadır. Şimdi bu duruma göre almadı, alamıyacağı herhangi bir mevzu üzerinde 172 nci maddenin dışında bir mütalâa yürütmek...

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine, ona Hükümet veya komisyon cevap verir. siz bir sayın üyenin sorusuna niye cevap veriyorsunuz?

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (Devamla) — Oylama bakımından faydası vardı.

BAŞKAN — Hayır efendim buna Hükümet ve komisyon cevap verir. Siz takririnizi izah ediniz, Sayın Öztürkçine, Kalpaklıoğlu'nun beyanlarına cevap vermenize lüzum yoktur, tahmin ederim.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (Devamla) — Kıtada asıl yorulan, ezilen, hizmet gören astsubaylardır. Bu itibarla önergemize iltifat buyurulmasiyle hakikaten fiilen hizmet gören kişilere hakiki kıta tazminatı verilmiş olacaktır. Esasen birinci devrede de, bu, bu şekilde kabul edilmiştir.

BAŞKAN — Sayın Uçagök.

GAVSİ UÇAGÖK (Eskişehir) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, hâfızalarımızı bu kanunun ilk görüşüldüğü zamanına intikal ettirirsek, 167 nci maddenin Senatomuzda çok uzun zaman işgal eden bir müzakereye tabi tutulduğunu hatırlıyacağız. O zaman demiştik ki, kanunun katî hükümleri içine, şurası kıtadır, burası değildir diye bir hüküm koymıyalım. Bu maddeyi daha elâstikî bir halde tutabilmek için Büyük Erkânı Harbiye Riyasetinin çıkaracağı talimatla bunu tesbit edelim, demiştik. Bâzı yanlışlıklar olabilir, kanun çıktıktan sonra tashihlere gidilir. Yeni çıkmış bir kanun üzerinde tashihler yapmak doğru değildir, demiştik. Muhtelif vesilelerle, Yüksek Askerî Şûrada esaslı etüde tabi tutulduğu iddia edilen bu kanunun şu maddesinin deniz kısmına bakalım, müsaadenizle: Deniz Er Eğitim Birliği, kara birlikleri dâhil, kıta. Geliyoruz hava kısmına; Hava Eğitim Kumandanlığı özel ve genel karargâhları kıta değil. Halbuki Hava Eğitim Kumandanlığının genel karargâhı içinde muhafız birlikleri var; fiilen muharip birliklerdir bunlar. Ama Hava Kuvvetlerinde bu kıta değildir. İşte daha şimdiden, şu kanun yürürlüğe girmeden evvel kıta yerlerini tesbitteki bâzı ufak tefek hataları tesbit etmiş oluyoruz.

Şimdi ben istirham ediyorum komisyondan veya vekâletten, geçen sene itirazsız şu maddenin kanundan çıkarılarak Genelkurmay Başkanlığının çıkaracağı talimatla kıta yerlerinin tesbit edilmesine ait vermiş olduğumuz kararı değiştiren esbabı mucibe nedir? Bunu lûtfen izah etsinler, tenevvür edelim ve gönül rahatlığiyle oy verelim. Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Hükümet adına Millî Savunma Bakanı Sayın Topaloğlu.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Sayın Başkan, sayın senatörler, Askerî Personel Kanununun getirdiği mühim yeniliklerden birisi de bu kıta tazminatı hükmüdür. Bu bakımdan arkadaşlarımın görüşlerine arzı cevabetmeden evvel kıta tazminatı esprisi üzerinde de biraz durmak isterim.

Türk Silâhlı Kuvvetleri kuruluşları memleket savunmasının icaplarına göre tabiat şartları, coğrafi şartlar, iskân şartları düşünülmeden yurt savunması esaslarına göre yerleştirilir. Buna göre Türk Silâhlı Kuvvetlerinin bu kuruluşlarında yaşama şartlarının diğer personelin iskân edildiği yerlere göre daha değişik şartlarda bulunacağı bu esas gayeden hareket olunarak yerleşildiği için Senatoca da kabul edilir zannederim. İcabında bir dağ başında bir askerî kıta yurt savunmasının icabı olarak yerleşir. Kışın en müşkül şartlarında da orada oturur ve bir şehrin hemen yakınında iken şehre değil, şehrin dışında; ailesinin, çocuğunun mektebini ve diğer işlerini de aksatacak şekilde bir yerleşmeye tabi olur.

Diğer taraftan Silâhlı Kuvvetler personelinin mesai süresi diğer personelin mesai süresiyle hiçbir zaman hesabedilmemelidir. Bir askerî personel; hepimiz, çoklarımız, asker olmıyanlar da yedek subaylık yapmışlardır, bir bölük kumandanı sabahın saat altısında bölüğünün başındadır ve geç vakte kadar, bölüğü karavanasını yiyinceye kadar da yine bölüğünün başındadır. Bir sivil personelin, burada bir posta memurunun saat beşten sonraki mesaisi için ek görev veya fazla mesai ücreti verilmektedir. Veya çok erken saatlerde, mesai dışındaki çalışmaları için muayyen ödenekler verilmektedir. Askerî personel için hiçbir zaman vazife süresini aşan hizmetlerinden dolayı askerî personele bir ödenek verilmez.

Diğer taraftan yaşama şartları çok ağır yerlere yerleştirilmiş bir askerî personele de; bu dağın başında oturuyor veya tabiat şartları çok zor yerde oturuyor, çoluğu çocuğu ile olan münasebeti ve onların iaşesi, eğitimi, terbiyesi ve sağlığı bakımından tedbirlerde eksiklik var diye, gene askerî personele bugüne kadar bir ek görev verilmemektedir. İşte, yurt savunmasının icabı ve kıta hizmetlerinin zorunluğu olarak Silâhlı Kuvvetlerin yurt sathına yaygın bir şekildeki yerleşmesi ve bu yerde vazife yapacak subaylarımıza kıta hizmetlerini cazip kılmak için kıta tazminatı esprisiyle bu kanunla huzurunuza gelinmiştir.

Sayın Kalpaklıoğlu arkadaşımız bu espriyi Sayın Başbakanın da söylediğini ve benim de, komisyonun da burada devamlı olarak söylediğimiz halde bu kanunun (b) fıkrası ile karargâhlara intikalini kavrıyamadıklarını ifade ettiler. Arz edeyim. Dünden beri burada konuşan birçok asker arkadaşlarım kıta ve karargâh yakınlığı ve işbirliği üzerinde durdular. Erzurum'un Dumlu Nahiyesinde bir tümen merkezi vardır. Bu kanuna göre tuğaya kadar kıtadır. Orada tümen karargâhı var, bir kişinin de alay karargâhı var. Alay karargâhındaki subayın yaşamasiyle, tümen karargâhındaki subayın yaşaması arasında çok az fark vardır. Diğer taraftan tümen kumandanı yanındaki (S) leriyle beraber sabahleyin eğitime giden alayın kontrolünu yapacaktır. Alay kumandanı veya alayındaki tabur kumandanı, bölük kumandanı eğitimle meşguldür ama, hemen onun bitişindeki tümen kumandanı da o eğitimin kontrolu ile, disipliniyle yakından yine ilgilidr. O halde işte; yaşama şartları, vazife şartları, vazife süreleri bakımından birbirine çok yakın olan kıta ve karargâhta bulunan bu gibi subaylarımıza. hiç olmazsa kıtada eğitim yapan subayın kıta eğitimini yakinen denetliyen, onların yakınında olan karargâhlardaki subaylarımıza da onun % 50 si kadar bir kıta tazminatı verilmesinde haklılık görülmüştür.

Diğer taraftan Sayın Kalpaklıoğlu, bu sivil personeli ayırıcı olacak, dediler. Çok sayın arkadaşlarım, Şarkta sosyalizasyon bölgesinde daha tıbbiyeyi yeni bitirmiş bir doktora icabında 2 500 lira para verilmektedir. Bir albaya 540 lira vereceğiz. Burada uzun uzun konuşuldu, bir albay 29 sene sonra albay olabiliyor. 29 - 30 sene sonra albay olabilen bir subay, yaşama şartları bakımından, Doğuda tabiat şartları, biraz evvel izah ettiğim şartlarda yaşıyan bir albayla, bir hükümet doktorunun, sosyalizasyon bölgesindeki bir doktorun hizmet müessiriyeti bakımından ne farkı var? Albay ondan daha mı az vazife yapmaktadır? Bizim personel rejimimiz, gerek sivil Devlet Personeli Kanununda, vazife müessiriyeti esasına göre ücretlerin, ödeneklerin tanzimini istihdaf etmektedir. İşte biz de bu kanun ile getirdiğimiz kıta tazminatını, sivil personelden farklı olarak askerî personelin yaptığı hizmetin karşılığını vermek için, personele müteveccih değil, hizmete müteveccih bir ödenek olarak getirdik. Bu hizmet, kıta tazminatı personele müteveccih yani askerî personele müteveccih değil, askerî personelin muayyen bir hizmetine müteveccih bir tazminattır ve özelliklerini de biraz evvel arz ve izah ettim.

Diğer taraftan Sayın Kalpaklıoğlu arkadaşım, emir eri ve tayın bedeli zammına dokundular ve bunlar niçin kaldırılıyor, dediler. Bunlar da, biraz evvelki arz ettiğim espri ile bir hizmetin karşılığıdır. İcabında bugün 165 lira olarak verdiğimiz tayın bedelini, seferi bir halde, bunu kaldırıp aynen subayların iaşesi kararını tatbik mümkündür. Bu alınmış bir karardır, bugün bu parayı alıyorlar ama, icabederse yarın aynen bu kaldırılıp subayların iaşesi gibi bir karar almak mümkündür. Memleket şartları veya askerî personelin görev şartları bunu icabettirdiği takdirde 165 liralık tayın bedeli kaldırılır ve aynen iaşesi suretiyle kazana dâhil edilmek suretiyle bu şekle getirilebilir.

Yine emir eri hükmü de, askerin evinden ayrı çeşitli birçok yerde vazife görmeleri halinde bir hizmetin karşılığı olarak verilmiştir. Evine bakacak, hizmetine bakacak bir hizmetçiyi tutabilme imkânı için alınmış bir karardır bu. Yani, görülen hizmete müteveccih bir tazminattır. Evvelâ hizmeti kabul ediyorsak, bu hizmetin karşılığını da kabul etmemiz gerekir. Bu hizmetler yıllar yılı kabul edilmiş ve anane olarak tessüs etmiş bir şeydir. Her zaman, Meclislere geldiğimiz zaman Hükümet olarak, hakkı müktesebe, adalet hislerine bu kadar riayetkâr olan Yüce Meclislerin yine askerî personel için de hakkı müktesep olan bu hakların kaldırılmasını bizden istememesini temenni ederim.

Sayın Kalpaklıoğlu, bu kanunla sanki parayla subaylar tatmin ediliyormuş gibicesine bir hava veriliyor, demek suretiyle âdeta bizim, askerî personele para vermek için bir gayret içerisinde, bir memnun etmek pozisyonu içerisinde olduğumuzu beyan ettiler. Katiyen arkadaşlarım böyle bir şey yok. Biraz evvel arz ettim; askerî personelin haklı olduğunu gördüğümüz, tesbit ettiğimiz bir görevinin, haklı bir görevinin karşılığının, verilmemiş karşılığının verilmesini derpiş etmekten başka bir gayemiz yoktur ve bunu da biraz evvel şartları ile izah ettim, farklı bir hizmeti olduğunu izah ettim.

Harcırah almıyor. Evvelâ harcırah dediler de; subay tatbikatlar yapar, haftada bir defa, iki defa gece eğitimleri yapar, bunların hiçbirisi için ne harcırah, ne yevmiye hiçbir şey almaz.

ZİHNİ BETİL (Tokat) — Sayın Başkan, Sayın Bakanın konuşması ile ilgili değildi o söz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Teşekkür ederim.

SÜPHİ BATUR (Sinop) — Tahkik komisyonları var ya bunun için...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Sayın Küçük, bu kanunun (c) fıkrasında, generallere nerede olurlarsa olsunlar kıta tazminatının verildiği gibi, kurmay subaylara da verilmesini ifade ettiler. Bu kanunla bir kıta hizmetleri karşılığı olarak kıta tazminatını verirken Genelkurmayın yaptığı hesaplara, teğmen, asteğmenlerin yüzde yüzü, astsubayların hemen hemen yüzde 90 ı, yüzbaşıların yüzde 85 i, yarbay ve binbaşıların yüzde 60 - 70 i albayların yüzde 40 ının kıtada olacağına göre düşünülmüştür. Yani, büyük bir camianın kıtaya verilebilip ve burada kıta hizmeti tazminatı alabileceği düşünülmüştür. Binaenaleyh, generaller için bu farklılığın gözetilmesi, mevcut generallerin hepsinin kıtada bulundurulması, biraz evvel arz ettiğim nisbetler dâhilinde kıta verilmiyeceği esbabı mucibesi ile ve bir generalin karargâh ve kıta hizmetlerinin birbiri ile memzuç olması itibariyle generaller için ayrı bir hüküm sevk etmemizin sebebi bu olmuştur.

Sayın Uçagök, kıta kapsamına giren yerlerin nereler olmasının Genelkurmay Başkanının teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile tesbiti hakkındaki geçen devrede Senatodaki kanunlaşan şekli ile bu kanunun sevk edilmesinde fayda mülâhaza ettiklerini söylediler. Bu komisyonda ve Mecliste uzun boylu münakaşa konusu oldu ve orada şu neticeye varıldı ki; Meclisin murakabe yetkisini kaldırmamak gerekir. Yani, Bakanlar Kurulu, icra, kıtayı sık sık değiştirmek, tazminat verilecek yerleri değiştirmek suretiyle bu kanunla icraya verdiğiniz, Meclislerin verdiği, ödenecek para miktarı değiştirmiye tesir eder. Çünkü bunun sahasını bir kararname ile genişlettiğiniz takdirde bu kanunla vereceğiniz tahsisatın miktarı değişir. Halbuki, parlâmento olarak şu kanunla tesbit edilmiş yerlere mahsus olarak, munhasır olarak tazminatlar verildiği için, bunun karşılığı para da muayyen kalır. Halbuki icraya bunu değiştirme yetkisini verdiğiniz takdirde teşrii organın murakabesi dışında icraya bir yetki verme oluyor ki, Meclis Komisyonu ve Millet Meclisi bu görüşe iltifat etmiyerek maddeyi burada olduğu gibi tesbit etmiştir.

Bu kısa izahatımla kıta tazminatı hakkında Hükümet görüşünü arz etmiş bulunuyorum. Biraz evvel söylediğim gibi, bu, hakikaten askerî personelin özel gözüken hizmetlerinin bir karşılığını vermektir. Yüksek Senatonuzun aynen tasvibini istirham ederim.

BAŞKAN — Sayın Küçük, sorunuzu sorunuz. Kurmay subaylar hakkında bir teklifi vardı, Sayın Küçük'ün konuşmasında.

SAMİ KÜÇÜK (Tabiî Üye) — Sayın Başkan, zannedersem teklifim iyi anlaşılmadı. Ben dedim ki, bugün, subaylar öğrenimleri icabı hayatlarının büyük bir kısmını karargâhlarda, kumandanlara yardımcılık yapmak suretiyle, geçirirler. Çünkü, terfi edebilmek için kıtaya

çıkarlar. Şimdi, evvelâ bunlara bir öğrenim yaptırıyorsunuz, gerekli bir formasyon veriyorsunuz, ondan sonra da bunlar hayatlarının büyük bir kısmını kıtalarda kıta ve topçu subayı gibi - bunların vazifeleridir, burada geçirmeleri - geçirmeleri lâzımgelirken bunlar öğrenimleri icabı vazife bakımından karargâhta geçirirler. Ondan sonra deniliyor ki, ya yarısını alsınlar, veyahut da Sayın Kalpaklıoğlu'nun önergesi kabul edilirse hiç almasın. Sanki bu öğreniminden dolayı ayrıca bir cezaya çarptırılıyor. Bu itibarla dedik ki, mademki karargâhlarda komutanlara yardımcı olmak suretiyle yetiştiriliyorlar bunlara da genarallere olduğu gibi bulundukları kadrolarda, ne suretle olursa olsun, rütbeleri hizalarındaki tazminatı alsın.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Tugay karargâhına kadar karargâhta vazife yapan kurmay veya diğer subay zaten kıta tazminatı alacaktır. (Yoktur sesleri) Tugay karargâhına kadar giderse, alacaktır.

BAŞKAN — Sayın Küçük sorunuza cevap verilmiştir, tugaya kadar alacaktır, derler.

Buyurun Sayın Özgür, sorun.

SELÂHATTİN ÖZGÜR (Tabiî Üye) — Sayın Başkan, Sayın Bakandan bir hususu öğrenmek istiyorum.

Denizaltı gemileri kıtaya dâhil mi, değil mi?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Buradaki tarife göre denizaltı ve harb gemileri kıtadır.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

Buyurunuz Sayın Kalpaklıoğlu.

HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — Benim bir sorum var, Sayın Bakandan.

Eski tasarıda, Hükümet tasarısında olduğu halde; yeni tasarı ile, eski tasarının arasında bu 68 nci maddede büyük bir fark var.

BAŞKAN — Hangi tasarıdan bahsediyorsunuz Sayın Kalpaklıoğlu.

HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — Cumhurbaşkanının vetosundan evvelki Hükümet tasarısından. Bu tasarı ile ilgili olarak Sayın Bakana soruyorum:

Kıta dışarısındakilere yarı tazminat verileceği hakkında bir hüküm varmıydı, Hükümet tasarısında? Yoksa, yoksa...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Demin izahatımda bilhassa bu kısma temas etmiştim. Hükümetin tasarısında karargâhta olanlara yok idi ilk teklifte, ilk Hükümet tasarısında. Fakat biraz evvel arz ve izah ettim, misal de verdim; kıta ve karargâh irtibatlarının yakınlığı ve bir alayı tugay ve tümen karargâhı arasındaki yakin münasebetler bu teklife, Hükümetçe de iltifat edilmesini faydalı ve zorunlu kılmıştır. Hükümt Meclisteki bu teklifi kabul etmiştir.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Ural.

SAFFET URAL (Bursa) — Bu, Kıta Tazminatı Kanunu, anlaşılıyor ki, Hükümet kararlı, komisyon arkadaşlarım kararlı, böyle çıkacaktır.

BAŞKAN — Genel Kurul nasıl isterse öyle çıkar; komisyonun ve Hükümetin arzusuna göre değil.

SAFFET URAL (Bursa) — Öyle görünüyor, Sayın Başkanım. Malî portesi nedir, Hazineye ne kadar yük tahmil edecektir, bu hususta bir rakam verebilirler mi Sayın Bakan?

BAŞKAN — Kıta tazminatının...

SAFFET URAL (Bursa) — Evet.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Kıta tazminatının malî portesi, hesaplara göre 215 milyon liradır.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

Sayın Koçaş, buyurunuz efendim, soru.

SADİ KOÇAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Ben, soracağım sualde bir noktanın açıklanmasını Sayın Bakandan istirham ederim.

Bâzı yerler vardır ki, orduda kıta gibi görünmezler ama, yaptıkları işler bakımından kıtadan hiç de farkları yoktur. Meselâ bir misal vereyim : Harb okulu. Harb okulunun kıtadan hiçbir farkı yok. Tasarıda ben bunu göremiyorum. Acaba harb okulu kıtaya dâhil mi, değil mi?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Bunlar müessesedir, harb okulu bir kıta değil, müessesedir.

BAŞKAN — Sayın Kalpaklıoğlu.

HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — Sayın Bakandan istirhamım şu : Bu kıta olmıyan yerler bu ikinci tasarı ile nısıf tazminata tabi tutulduğuna göre farkı nedir?

İkincisi; Sayın Bakan, kanunu takdimde Umumi Heyete bu kanunun Askerî Şûrada uzun

uzun müzakere edildiğini ve muayyen esasa varıldıktan sonra tasarının gönderildiğini ifade etmişlerdir. Bu sözünü hatırlatarak şunu soruyorum : Kıta dışındaki yerlerin yarı tazminata tabi tutulması da Askerî Şûraca müzakere ve kabul edilmiş midir?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Arz edeyim.

BAŞKAN — Buyurunuz efendim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Şimdi, bu kanunun Askerî Şûrada enine, boyuna münakaşa edildiğini söylememin sebebi şudur : Arkadaşlarım ve demin de Sayın Saffet Ural arkadaşım burada konuşurlarken, Bakan, bu kanun Askerî Şûrada görüşülmüştür, o halde kabul edilmelidir, gibi ikide birde imalı konuşuyor, demek istediler. Ben bunu şunun için söyledim : Buraya çıkarak konuşan sayın eski subay ve general arkadaşlarım, kendilerinin askerî bilgi ve tecrübelerine dayanarak konuştuklarını ve doğruyu söylediklerini, doğrunun, hakikatin kendilerinin konuştuğu gibi olduğunu ifade ettiler ve ben de dedim ki; ama bu kanun da bugün Silâhlı Kuvvetleri idare eden bir Askerî Şûranın müzakeresinden geçmiştir. Yani bu kanun da bir Askerî Şûranın tetkik ve müzakeresinden geçmiş, huzurunuza gelmiş bir kanundur. Yani, sizlerin tecrübenize, bilginize hürmetimiz vardır, ama, lûtfen siz de kabul edesiniz ki, bu kanun da bugün Silâhlı Kuvvetleri idare eden kumandanların tetkikinden geçmiş gelmiş bir kanundur, dedim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, bu bir soru müessesesidir, Sayın Kalpaklıoğlu'nun sualine cevap veriyorsunuz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Askerî Şûradan bahsettiler de... Askerî Şûrada müzakere edilip edilmediğini sordular.

BAŞKAN — Askerî Şûradan geçmiştir.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Çünkü Askerî Şûra da müzakeresinin olmasının sebebi budur da onun için söyledim.

Bu, Askerî Şûrada 1 nci müzakeresinde, yani ilk kanun tasarısı sevk edildiği zaman yok idi. Yine Askerî Şûranın tetkikinden geçen maddenin aynen çıkması diye bir şey yok. Kanunun müzakeresi şekline Meclisler daima hâkimdir. Millet Meclisinde teklifler yapılmış, bu istikamette teklifler gelmiş, Hükümetçe de bu uygun mütalâa edilmiş ve huzurunuza öyle gelmiştir.

Yani şu kanunun 210 ncu maddesi Aeskerî Şûradan geçtiği gibi huzurunuza gelmiş değil ki. Birçokları değiştimiştir; Senatonuzda değişmiştir, Meclisde değişmiştir, tekrar Senatonuzda değişmektedir. O halde bu madde de, böyle bir teklifle yapılmış bir değişikliktir ve Senatonuz, Meclisler hâkimdir, kararlarınız muhteremdir. Alacağınız karara göre Hükümet hareket edecektir.

HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — Sualin biri cevaplandırılmadı: Kıta dışında çalışmaların tazminat miktarını rica etmiştim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — 18 milyon lira.

BAŞKAN — Sayın Betil.

ZİHNİ BETİL (Tokat) — Bu kıta tazminatı, tasarıda öngörüldüğüne göre, 1 Aralık 1967 tarihinden itibaren verilecek. 1 Aralık 1967 tarihinden itibaren verileceğine göre kaynak bakımından bizi tenvir ederler mi?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Bu kanunun muvakkat maddesinde kıta tazminatının Aralık ayından itibaren yürürlüğe girmesi tesbit edilmiştir. Aralık ayından itibaren de son üç ay verilecek kıta tazminatının miktarı 51 milyon lira tutmaktadır. Bu miktar bakanlık bütçesi içerisinde aktarma ile sağlanacaktır.

BAŞKAN — Sayın Arıburun, soru.

TEKİN ARIBURUN (İstanbul) — Kara Kuvvetlerinde ve Deniz Kuvvetlerinde eğitim kumandanlıkları dâhil, Hava Kuvvetlerinde hariç bırakılmıştır. Sebebi?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Bilâkis kanaatim şu ki, Hava Kuvvetlerinin burada tertip şekli ayrıdır. Hava Kuvvetleri kıta olmıyan yerleri tadadetmiş, halbuki öbürleri kıta olan yerleri tadadetmiştir.

TEKİN ARIBURUN (İstanbul) — Hava Kuvvetleri birliklerinin eğitim kumandanlığı tıpkı diğer eğitim birlikleri gibidir.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Bu tarifler, ilk kanunun sevkı sırasında Askerî Şûrada kuvvet-

lerin kendi kıta yerleri hakkındaki görüşmelerini Askerî Şûraya getirdikleri esaslara göre tesbit edilmiş ve huzurunuza öyle gelmiştir.

BAŞKAN — Sorular cevaplandırılmıştır, efendim.

İZZET BİRAND (İzmir) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Bir dakika Sayın Birand. Efendim, bir takrir var, maddenin neticelenmesi hakkında. Okutuyorum.

Başkanlığa

Maddenin oylanmasına kadar oturumun devamını teklif ederim.

Adana

M. Nuri Âdemoğlu

BAŞKAN — Takririn aleyhinde konuşmak istiyen? Yok. Takriri oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Birand özür dilerim, öğleden sonra söz hakkınız mahfuz. Vaktimiz dolmuş olduğu cihetle birleşime, Birleşik toplantının dağılmasından 10 dakika sonra toplanılmak üzere, ara veriyorum.

Kapanma saati : 13,05

İKİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,50

BAŞKAN — Başkanvekili Fikret Turhangil

KÂTİPLER : Sadık Artukmaç (Yozgat), Enver Bahadırlı (Hatay)

BAŞKAN — Oturumu açıyorum, Birleşime devam ediyoruz.

Yüksek Genel Kurulumuzun ittihaz etmiş olduğu karar veçhile gündemimizde bulunan kısa kanunların görüşülmeleri yapılacaktır.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

2. — Bâzı suç ve cezaların affı hakkında 3 . 8 . 1966 tarihli ve 780 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin ilk fıkrası ve (A) bendinde değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu. (Millet Meclisi 2/479; Cumhuriyet Senatosu 2/223) (S. Sayısı : 984) (1)

BAŞKAN — Bir takriri var, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Gündemin birinci görüşülmesi yapılacak işler kısmında bulunan ve ismi aşağıya çıkarılan (984) sıra sayılı kanun teklifinin öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Anayasa ve Adalet Komisyonu sözcüsü

Kastamonu

Ahmet Nusret Tuna

Kanunun ismi:

Bâzı suç ve cezaların affı hakkında 3 . 8 . 1966 tarihli ve 780 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin ilk fıkrası ve (A) bendinde değişiklik yapılması hakkında Kanun

BAŞKAN — Öncelikle görüşülmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunu oylarınıza arz edeceğim. Okunmasını

(1) 984 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

arzu edenler... Okunmamasını arzu edenler... Okunmaması karar altına alınmıştır.

Kanunun tümü üzerinde Sayın Betil; C. H. P. Grupu adına mı, şahsınız adına mı?

ZİHNİ BETİL (Tokat) — Şahsım adına.

BAŞKAN — Şahsınız adına buyurun efendim.

ZİHNİ BETİL (Tokat) — Muhterem arkadaşlar, 780 sayılı Af Kanunun; ölüm cezasına hüküm giyenlerin cezalarının 30 yıl müebbet ağır hapse ve müebbet ağır hapis cezasına hüküm giyenlerin cezalarının da 30 yıl ağır hapse çevrilmesini prensibolarak kabul etmişti. Bu prensip, 780 sayılı Kanunun 1 nci maddesinde (d) bendi olarak yer almış bulunmaktadır. Aynı kanunun 9 ncu maddesinde yazılı suçlardan dolayı ölüm cezasına hüküm giyenlerle müebbet ağır hapis cezasına hüküm giyenlerin cezalarının hafifletilmemeleri de bir istisna olarak kabul edilmiştir. Kaide, hafifletilmeleri, istisna, bu kaidenin dışında tutulmuş olan suçlar. Anayasa ve Adalet Komisyonunda konu görüşülürken arkadaşlardan bâzıları, hangi suçtan ölüm cezasına hüküm giymiş olursa olsun, hangi suçtan müebbet ağır hapis cezasına hüküm giymiş olursa olsun, bunların cezalarının hafifletilmesi; ölüm cezasına hüküm giymiş olanlarınınkinin müebbet ağır hapse, müebbet ağır hapse hüküm giymiş olanlarınınkinin de 30 yıl ağır hapse çevrilmesi istisnası olmıyan muğlâk bir kaide olarak tesbit edilmişti. dediler.

Bendeniz 780 sayılı Kanunun Anayasa ve Adalet Komisyonunda görüşülmesi sırasında hazır idim. Böyle bir prensip kararı alınmadı. Böyle bir prensip kararı alınmış olsa idi 9 ncu madde, istisnaları tesbit eden 9 ncu madde tesbit edilirken orada bu husus tasrih olunurdu. Binaenaleyh, 780 sayılı Af Kanunu alınmış bir prensip kararının metinler tesbit edilirken işlenmiş bir hata veya uğranılmış bir zuhulden dolayı gerçekleştirilip, gerçekleştirilememiş olması gibi bir durum bahis konusu değildir. Komisyondaki arkdaşlarımın hepsi benden dikkatli, itinalı. Tek kişi olsa, insanlar için zuhul, hata mümkündür. Ama Komisyon tek kişi olsa, bu daha muhtemel görülür ama 15 kişilik bir Komisyon. Üstelik Komisyondan sonra Yüksek Umumi Heyetinizde konu konuşuldu. Binaenaleyh, alınmış bir prensip kararının uygulanışı, metinler tesbit edilirken işlenmiş hatadan dolayı mümkün olmadı. O hatanın düzeltilmesi zaruretiyle, hangi suçtan olursa olsun ölüm cezasına hüküm giyenlerin cezalarının müebbet ağır hapse ve müebbet ağır hapse hüküm giymiş olanların da cezalarının 30 yıl ağır hapse çevrilmesini öngören Komisyonun gerekçesi, kabule şayan değildir.

Askerî yargı organlarınca iki kişi üstü öldürmekten ölüm cezalarına mahkûm olmuş ve kesinleşmiş. Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmiş, Millet Meclisi Adalet Komisyonunda konuşulurken, Millet Meclisi Adalet Komisyonu düşünmüşler, taammüden adam öldürmekten ölüm cezasına mahkûm olanın cezası müebbet ağır hapse çevriliyor, bunların cezalarının tahfif için Af Kanununda...

3. — DEMEÇLER VE SÖYLEVLER

2. — Başkanın, dost ve kardeş Pakistan Adalet Bakanı Muhammed Zafer Han'ın Cumhuriyet Senatosunu ziyareti dolayısiyle hoş geldiniz söylevi.

BAŞKAN — Sayın Betil, bir dakikanızı rica edeceğim.

Sayın senatörler, dost ve kardeş Pakistan Adalet Bakanı Ekselâns Muhammed Zafer Bey, Senatomuza teşrif etmişlerdir. Kendilerine hoş geldiniz derim. (Alkışlar)

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER (Devamı)

BAŞKAN — Buyurun Sayın Betil, devam ediniz.

ZİHNİ BETİL (Devamla) — Muhterem arkadaşlar, üstü öldürmekten dolayı ölüm cezasına mahkûm olan iki şahsın Af Kanunundan faydalanmaları suretiyle cezalarının tahfifine imkân yok ve fakat adalet, cezalarının tahfifini gerektiriyorsa, gerek Millet Meclisi, gerekse Cumhuriyet Senatosu, Anayasadan aldığı yetkiyi kullanır, o yetkiyi kullanarak cezalarını

tasdik etmez, müebbet ağır hapse tahvil eder. Bu suretle hafifletme işlemi olur. Binaenaleyh, o iki şahıs hakkında cezalarının hafifletilmesini uygun göstereceek sebepler ve şartlar mevcut ise cezayı hafifletme yolu vardır. O şahışların cezalarını da, hafifletici bir tedbirdir diye 780 sayılı Af Kanununun üzerinden henüz tam bir yıl geçmeksizin ele almak mâkul bir yol değildir. İki Meclis, büsbütün affetirmeyi gerektiren sebepler varsa, ölüm cezasına mahkûm o iki şahsı büsbütün de affedebilir. İşledikleri suçların tarihi 5 Haziran 1966 tarihinden öncedir. Binaenaleyh, Af Kanunu da 5 Haziran 1966 tarihine kadar işlenmiş bulunan suçları kapsamına aldığına göre, Af Kanununda bir değişiklik yapalım, bu şahıslar da Af Kanunundaki bu değişikliklerden istifade etsinler, demek yanlış bir yoldur.

Evvelâ çare var, açık yol var. Cezalarının tasdik edilmeyip hafifletilmesi için, ne ölçüde hafifletilmesini takdir ederse iki Meclis o ölçüde hafifletilmesi için çare var, yol var. Bu yola gelmek caiz değildir.

Onun dışında Türk Ceza Kanununun 147 nci maddesinde yazılı suçtan dolayı ölüm cezasına, müebbet ağır hapse hüküm giymiş bulunan kimselerin cezalarının hafifletilmemesini de 780 sayılı Af Kanunu 9 ncu maddesindeki istisnalar meyanında 147 nci maddeyi de almak suretiyle tesbit etmişti. Bu arada 147 nci maddede yazılı suçu da Af Kanununun şümulüne alalım...

Muhterem arkadaşlarım, Af Kanunları sadece suç işlemiş, takip safhasında suç işlemiş, hüküm giymiş insanların zati ve şahsi menfaatleri, zati ve şahsi durumları nazara alınarak çıkarılmaz. Af Kanunları cemiyetin menfaatleri ve selâmeti nazara alınarak çıkarılır. İkide bir Af Kanunu çıkarmanın binbir mahzurunu hepiniz biliyorsunuz, bunu uzun uzun tekrar etmek lüzumunu görmüyorum. Bu sebeple bendeniz bu iki sebepten dolayı komisyonda, komisyonun kabulüne muhalif kalmış bulunuyorum. Muhalefet şerhim esasen raporda yazılıdır, fazla tafsil etmeye de ihtiyaç yok. Muhalefet şerhimi huzurunuzda kısaca tekrar etmiş bulunuyorum. Binaenaleyh, bir önerge takdim edeceğim, tasarının reddini istirham edeceğim. Önergeme iltifat etmenizi istirham ederim.

BAŞKAN — Kanunun tümü üzerinde başka görüşmek isteyen sayın üye? Yok.

Buyurun sayın komisyon sözcüsü.

ANAYASA VE ADALET KOMİSYONU BAŞKANI AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Muhterem arkadaşlarım, huzurunuzda tetkik mevzuu olan kanun 780 sayılı Af Kanununun çıkarılması zamanında yapılan maddi bir hatanın tashihi ile bir adalet ve muadeletin temini için getirilmiş bir kanundur.

Şimdi bu 780 sayılı Kanun hazırlandığı zaman pek çok arkadaşlarımız bilmektedirler ki, ölüm cezaları Af Kanununun şümulü dışında bırakılmıştı. Ondan evvelki kanunlarda da ölüm cezaları Af Kanununun şümulü dışında bırakılmıştı. Fakat 780 sayılı Kanunun müzakeresi sırasında kanun hazırlandıktan sonra Millet Meclisinde verilen bir takrirle, ölüm cezaları Af Kanununun şümulü içine konmuştur. Fakat şu maddenin, yani ölüm cezalarının affa tabi olması kabul edildikten sonra, daha evvel hazırlanmış olan Af Kanunu maalesef diğer maddeleri tetkik edilmeden o kısma, ölüm cezalarının müebbet hapse tahvili, müebbet hapsin de 30 seneye tahvili kabul edilmiş fakat, istisna maddeleri içerisinde verilecek ölüm cezalarının bunun dışında bırakılmıştır.

Şimdi o günü hatırlayan Millet Meclisi Adalet Komisyonu, iki ere ait ölüm cezasının tasdiki kendilerine geldiği zaman durumu tetkik etmişler ve Millet Meclisi Anayasa ve Adalet Komisyonu 5 Haziran 1966 tarihinden evvel ölüme mahkûm olmuş kimselerin cezalarının müebbet hapse tahviline Meclisin karar vermiş olmasına ve bu Af Kanununu öyle çıkarmış bulunmasına rağmen maddi bir hata yüzünden bunlar hakkında Af Kanununu tatbik edilmeyip, ölüm cezalarının infazı için dosyanın Meclise ve dolayısiyle Adalet Komisyonuna geldiğini müşahede etmişlerdir. Bunun üzerine Meclis Adalet Komisyonuna ittifakla her partinin temsilcileri ve üyeleri de dâhil olmak üzere; evet biz o Af Kanununda istisna maddelerinin ölüm cezalarını kaldırmadık, topyekûn, kim ölüme mahkûm edilmişse, hangi suçtan ölüm cezasına mahkûm edilirse edilsin bunların, bir hayat bağışlama, bir âtıfet göstermek bakımından, bunların ölüm cezalarını müebbet ağır hapse tahvil etmiştik, bir maddi hatâ vardır, bunun tashihi lâzımdır, kararına varmışlar. Bu

karara vardıktan sonra, dosyayı, Af Kanununun tashihi için bir önerge hazırlanmak üzere bunu Millet Meclisine yahut müşterek Dilekçe Komisyonuna göndermişler, Dilekçe Komisyonumuz, kendilerine sahipleri tarafından bir müracaat olmadığı gerekçesi ile dosyayı Adalet Komisyonuna iade etmiş, Adalet Komisyonu üyelerinden bir kısmı Komisyonun varmış olduğu karara muvazi olmak üzere bu teklifi hazırlamışlardır.

Bu henüz yeni çıkmış bir kanun, arkadaşlarımız bu hususu katiyetle hatırlıyacaklardır; biz falan suçtan dolayı ölüm cezasına mahkûm olanların cezaları infaz edilsin, diğerleri hakkında müebbet hapse çevrilsin, diye bir karara varmadık, arkadaşlar. Bu bir atıfet kanunudur, bir hayat bağışlamadır. 5 Haziran 1966 tarihinden evvel kim ölüm cezasına mahkûm edilmişse veya suç tarihi bunun dışında, gerisinde kalmak şartiyle, kim mahkûm olacaksa bunlar hakkında bu atıfet gösterilsin, yani ölüm cezası müebbet ağır hapse tahvil edilsin kararına varmıştık.

Şimdi bu metin, hangi suçtan mahkûm olursa olsun, mahkûm olan veya ileride mahkûm edilecek kimselerin ölüm cezası müebbet ağır hapse tahvil olunur, şeklindeki hüküm birinci maddeye konmuş. Birinci madde, Af Kanunundan istifade edenlerin maddesi. Bir de Af Kanununda istifade edemiyecek kimlerdir, bunları tadadeden bir 9 ncu madde var. 9 ncu maddenin altına, askerî suçlardan üste karşı gelenler Af Kanununun şümulü dışında bırakılmış.

Şimdi bu maddi hata yüzünden pek çok, bunlardan kat kat ağır suç işliyenler, meselâ size bir misal vereyim, bir Edirne canavarı vardı, biliyorsunuz 8 - 9 kişiyi öldürmüş, gömmüş bir kimse idi, bunun ölüm cezası müebbet ağır hapse tahvil edilmiştir. Fakat bu takrir kabul edildikten sonra 9 ncu maddede gerekli tashih yapılmadığı için, bunların Af Kanununun dışında kalması neticesi kendiliğinden doğmuş oluyor. Bu, bizim Meclisimizin Adalet Komisyonunun hazırladığı bir tekliftir. Orada varmış oldukları kararı, tekrar Af Kanunu çıkartmaya mâni olmak üzere bu tashihi yapmak üzere hazırlamışlar ve huzurunuza göndermişlerdir. Birinci kısım bu.

5 Haziran 1966 tarihine kadar hangi suçtan mahkûm olursa olsun, suçların, ölüm cezalarının müebbet ağır hapse çevrilmesine rağmen istisna maddesi olan Askerî Ceza Kanununun 91 nci maddesi gereğince mahkûm edilen bu kimselerin, istisna maddesi içerisinde kaldığı için, cezalarının infazı lâzımgeliyor, ki büyük bir adaletsizlik kendisini gösteriyor. Hangi suçtan mahkûm olursa olsun, diğerlerinin cezası müebbet hapse tahvil edilirken, Askerî Ceza Kanununun 91 nci maddesine temas eden bu suçlar, ölüm cezasına çarptırmaya ve dolayısiyle infaz gibi adaletsiz bir neticeye doğru itmektedir. Bunun tashihi için, Millet Meclisinin hazırladığı bu teklif huzurunuza gelmiştir. Kanunun getirdiği hükümlerden birisi bu. 780 sayılı Af Kanununun çıktığı sırada yapılan bir hatanın tashihi.

İkincisi, muhterem arkadaşlar, bu 780 sayılı Af Kanunu tatbik edilirken 146 ncı madde Af Kanununun şümulüne dâhil edilmiştir. Bu Anayasa nizamını ortadan kaldıranlar, Meclisi feshedenler; bunlar için getirilmiş olan 146 ncı madde affın şümulüne dâhil edildiği halde, 147 nci madde, ki Heyeti Vekilenin iskatına mütedair bir maddedir, Meclisi ve Anayasa nizamını ortadan kaldırmaya mâtuf hareketler Af Kanununun şümulü dâhiline girerken, Hükümetin değişmesine veya devrilmesine mütedair olan 147 nci maddenin Af Kanununun şümulü dışında bırakılması bir zühuldür demektedir. Yine bizim Millet Meclisi Anayasa ve Adalet Komisyonu. Bu 9 ncu maddeye 146 ncı maddeden sonra 147 nci maddede ithal edilmiş. Yani, 9 ncu maddenin şümulü dışında bırakılmıştır.

Bu suretle, Muhterem Betil arkadaşımın dediği gibi, yeni bir Af Kanunu değil vaktiyle yapılmış olan bir maddi hatanın tashihi ve 146 ncı madde affa girdikten sonra, ondan çok daha hafif olan 147 nci maddenin Af Kanununun şümulü içine konulmasına mâtuf bir hükümdür. Her hal ve kârda sık sık af kanunu çıkarmayı önlemek üzere getirilmiş ve evvelce çıkmış olan 780 sayılı Af Kanunundaki bir değişikliği ve hatayı tashihi bu metin kabul etmektedir. Bu itibarla Komisyonumuzun vardığı neticenin kabulünü istirham etmekteyiz.

ZİHNİ BETİL (Tokat) — Bir sorum var efendim. Sonra da kürsüden konuşacağım.

BAŞKAN — Buyurun sorun.

ZİHNİ BETİL (Tokat) — Sayın Başkan, af kanunları bir ihtiyaç üzerine çıkarılır. 780 sayılı Af Kanununun 9 ncu maddesinde, ağır suç işliyen-

leri ölüm cezasına mahkûm eden suçlardan Türk Ceza Kanununun 147 nci maddesinde yazılı suçlar istisna edilmiştir. Öyle bir suç ki, faili ölüm cezasına mahkûm edilmiştir. Şimdi sayın komisyon sözcüsünden öğrenmek istiyorum 5 Haziran 1966 tarihinden önce Türk Ceza Kanununun 147 nci maddesinde yazılı suç işlemekten dolayı takibat altında veya hüküm giymiş kimseler var mı, varsa kaç kişidir? Eğer yoksa kanun çıkarmaya da lüzum yoktur. Binaenaleyh, 147 nci maddeye göre takibe uğramış kimse var mı, varsa kaç kişidir? Ölüm cezasına hüküm giymiş olan kimse varm ı, varsa kaç kişidir? Bunların cevabını rica ediyorum.

ANAYASA VE ADALET KOMİSYONU BAŞKANI A. NUSRET TUNA (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, 147 nci madde dolayısiyle ölüm cezasına mahkûm olmuş kimse yoktur. 91 nci maddeyle mahkûm olmuş iki kişinin dosyası Millet Meclisi Adalet Komisyonundadır. Vardır, şu hatanın tashihi lâzımdır, elimize gelmiş iki dosya vardır, arkadaşımız görmüştür. 147 nci maddeye mahsus suçlardan dolayı Eskişehir'de ve İzmir'de takibat yapılmaktadır, mahkûm edilmiş kimseler vardır. Bu itibarla, bu adaletin getirilmesinde zaruret vardır.

SUPHİ BATUR (Sinop) — Soru soracağım efendim.

BAŞKAN — Soru mu Sayın Batur? Buyurun.

SUPHİ BATUR (Sinop) — Bu iki kişi kimi öldürmüştür? İki kişi var dendi. Her halde birini öldürmüşlerdir. (A. P. sıralarından, «Kimi öldürdüyse öldürsün sana ne» sesi.)

AHMET NUSRET TUNA (Devamla) — Bizim Komisyonumuzda tetkik ettiğimiz dosyada bir er nöbet mahalline gitmesi sırasında onbaşiyle yaptığı kavgada onbaşıyı öldürmüştür. Üstünü öldürmüştür.

SUPHİ BATUR (Sinop) — O öldürmeden kurtulacak.

AHMET NUSRET TUNA (Kastamonu) — Müebbet hapse çevrilecek ve bundan gayri, o Af Kanunu çıktığı zaman bilirsiniz...

BAŞKAN — Sayın Batur ölümden kurtulacak dediler. Müebbet hapse mahkûm olacak. Soru cevaplandırılmıştır. Sayın Betil buyurun.

ZİHNİ BETİL (Tokat) — Muhterem arkadaşlar, Yüce Senato lüzum ve ihtiyaç takdir eder bu kanunu oylar çıkarır. Ben görüşümü arz eyledim, komisyonda azınlıkta kaldım. Ama huzurunuzda görüşümün gerekçesi hatlariyle ne idi ise onu size arz etmeye çalıştım. Komisyon çoğunluğunun tanzim ettiği rapor ve metin elinizde, takdirinize göre reylerinizi vereceksiniz. Yalnız Sayın Komisyon sözcüsünün konuşması vesilesiyle son derece önemli bir durumla karşılaşmış bulunuyoruz. Müsaade ederseniz, beni sabırla dinlerseniz, bu son derece önemli gördüğüm durumu yüksek huzurunuzda izah etmek istiyorum.

Evvelâ ölüm cezasına hüküm giymiş, üstünü öldürmekten ölüm cezasına hüküm giymiş bulunan Mehmet İnanç ve Muzaffer Cullas mevzuunu halledelim. Mehmet İnanç ve Muzaffer Cullas üstlerini öldürmekten dolayı muhakeme edilmişler, ölüm cezasına mahkûm olmuşlar ve haklarındaki hüküm kesinleşmiş. Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmiş. Türkiye Büyük Millet Meclisi çıkaracağı kanunla ya tasdik edecek bu kimseler hakkındaki ölüm cezalarını, infaz edilecek veya Türkiye Büyük Millet Meclisi cezalarını hafifletmeyi uygun görürse takdiri ile tahakkuk edecek ölçüye göre cezalar hafifletilecek. Bu iki şahsın cezalarının hafifletilmesini gerekli kılan sebepler varsa bizim Anayasamıza göre şu şahısların cezalarını hafifletmek mümkün ve şimdiye kadar Millet Meclisi de Cumhuriyet Senatosu da bu yetkisini kullanmak suretiyle birkaç karar almış bulunmaktadır. Binaenaleyh, bu iki şahsın cezalarının hafifletilmesini icabettiren sebepler var. Af Kanununda değişiklik yaparsak, cezalar hafifler, Af Kanununda değişiklik yapmazsak cezaları hafiflemez durumu bahis konusu değildir. Evvelâ bu hususu anakonudan ayırmamız lâzım. Hattâ Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosu lüzum ve takdir ederse Mehmet İnanç ve Muzaffer Cullas'ı büsbütün de affedebilir. Af, cezanın hafifletilmesi şeklinde tecelli edebileceği gibi, cezanın bütün neticeleri ile ortadan kaldırılması şeklinde de tecelli edebilir.

Binaenaleyh bu af kanununun, 780 sayılı Af Kanununun değiştirilmesi sebep ve lüzumunu Mehmet İnanç ve Muzaffer Cullas'a bağlamaya imkân yoktur, karıştırmamak lâzımdır.

Cezalarının hafifletilmesini icabettiren sebebi takdir ettiği takdirde iki meclis, bu takdirine göre cezayı hafifletir, hattâ lüzum takdir ederse büsbütün affeder. Onun için mekanizma var.

Şimdi, bu iki şahsın, ölüm cezaları Millet Meclisi Adalet Komisyonunda konuşulurken Millet Meclisi Adalet Komisyonu üyeleri diyorlar ki, 780 sayılı Af Kanunu görüşülürken biz bir prensip kararı almıştık. Ölüm cezasına mahkûm olanların cezaları müebbet ağır hapse çevrilsin; müebbet ağır hapis cezasına mahkûm olanların cezası da 30 yıl ağır hapse çevrilsin. Halbuki 9 ncu madde ile bâzı suçlar bu prensibe göre birinci maddeye konulan kaideden istisna edilmiştir. Bu istisna karşısında Af Kanunundan faydalanmaları mümkün olmuyor. Af Kanunundan faydalanmaları mümkün olmayınca, Af Kanununda değişiklik yaparak faydalanmalarını sağlıyalım. Bu yanlış bir görüştür ve gerçeğe aykırıdır. Millet Meclisi Adalet Komisyonu böyle bir karar almışsa bilmiyorum, aldığı karara göre metni tanzim etmeli idi. Millet Meclisi Adalet Komisyonu aldığı karara göre metni tanzim etmekte hata işledi diyelim. O zaman Millet Meclisi Gene Kurulunda bunun düzelmesi gerekirdi.

Muhterem arkadaşlar, kaideler vardır, istisnaları vardır. Kaideler vardır, mutlaktır, istisnası yoktur, kabul edilmemiştir. Kaideler vardır, mutlak değildir, mukayyettir. Kaideyi alır, ama cemiyetin menfaatleri bakımından lüzum ve zaruret görür istisnalar vardır. Şimdi biz, 780 sayılı Af Kanununun 1 nci maddesinde kaideleri koyuyoruz, diyoruz ki, «5 yıla kadar hürriyeti bağlayıcı cezayı müstelzim suçlardan dolayı takibe mâruz kalanlar takibedilmezler. Hüküm giymişlerse cezaları tamamen kaldırılır.» O halde, 5 yıl dâhil, hürriyeti bağlayıcı cezadan, cezayı müstelzim suçtan dolayı takip altında olanlar hakkında takibat yapılmıyacak. Hüküm giyenler hakkında ceza kaldırılacak. 5 yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezayı müstelzim bir fiilden dolayı takip altında bulunan varsa, giydiği hükümden beş yılı tenzil olacak, kaidenin birisi bu. İkincisi, ölüm cezasına mahkûm olanın cezası müebbet ağır hapse çevrilir, müebbet ağır hapse mahkûm olanın cezası da 30 yıl ağır hapse. Birinci madde bu suretle kaideyi koymuş bulunuyor. Şimdi konulan kaidenin mutlak mı, mukayyet mi olduğunu mütaakıp maddelerle anlıyacağız. İkinci maddeden itibaren istisnalar başlıyor. Bu istisnaların bir kısmını da 9 ncu madde kapsamaktadır. 9 ncu madde 20 den fazla suç ihtiva etmektedir. Diyor ki, 9 ncu madde, ben 1 nci maddede ifade ettiğim kaideyi koydum. Yani, 5 yıla kadar cezayı müstelzimse takibat yapılmıyacak, hüküm giymişse 5 yıla kadarı affedilecek, ölüm cezasına hüküm giymişse müebbet ağır hapis, müebbet hapis cezasına hüküm giymişse 30 yıl ağır hapis cezası verilecek. Ama, bu 9 ncu maddede kanun adını ve madde numaralarını zikrettiğim suçlardan hüküm giymişse, 1 nci maddede tesbit ettiğim kaideden faydalanmıyacak.

Binaenaleyh, 9 ncu maddede yazılı suçlar sadece ölüm cezasını müstelzim suçlar değildir. Kısa kısa süreli hürriyeti tahdit edici cezayı istilzam edenleri de var. Sonra, ölüm cezalarını ihtiva eden suçlar dahi olsa yaş sebebiyle, diğer tahfif edici sebeplerle bu ceza ölümden hürriyeti bağlayıcı ve süreleri ona göre belli olacak cezalara çevrilmiş olabilir. Binaenaleyh, 780 sayılı Af Kanununa konulan kaideler, hiç istisna konulmasa idi, sadece tek bir istisna konulsa idi, bir yığın istisna konulmasaydı, sadece tek bir istisna konulsa idi belki zühul edildi, hata yapıldı denilebilirdi. Sonra, Millet Meclisi Adalet Komisyonu böyle bir prensip kararı olmış mı? Almışsa o prensip kararını gerçekleştirecek şekilde metni niçin tesbit etmiştir bilemem. Genel Kurul niçin yapmamıştır, bilemem. Ama Cumhuriyet Senatosu ayrı bir Meclistir. Cumhuriyet Senatosunun Anayasa ve Adalet Komisyonunda böyle bir prensip kararı alınmadı, böyle bir prensip kararından söz edilmedi. Ben de komisyonun üyesiydim. Sadece Ahmet Nusret Tuna ve ben değildik. 15 kişilik bir komisyon. Millet Meclisi raporunda böyle bir kararından bahis yok, Adalet Komisyonunun raporunda. Binaenaleyh, o öyle düşünmüş olabilir. Biz öyle düşünmedik Anayasa ve Adalet Komisyonunda. Sizin çalışmanızı kolaylaştırıcı bir komisyon olarak huzurunuza geldiğimiz zaman böyle bir prensip kararından sizlere bahsetmedik. Siz de düşünmediniz, üzerinde durmadınız. Millet Meclisinin Anayasa ve Adalet Komisyonu dâhil olmadığımız müzakeresinde, yazı ile bir

metne de intikal etmemiş böyle bir karar almış. Bize intikal etmediki. Biz böyle bir prensip kararı almadık ki. Veya aldığından haberdar, malûmattar olarak onu tasvibedecek şekilde bir işlem yapmadık ki. Binaenaleyh, gözümüzün önüne Sayın Tuna konuştuğu zaman şöyle bir levha serilir gibi oldu. Eğer 780 sayılı Af Kanununda getirdiğimiz bu değişikliği tasvibetmezseniz Mehmet İnanç ve Muzaffer Cullas ölüm cezasına mahkûm olacaklardır. Mehmet İnanç ve Muzaffer Cullas'ın ölüm cezasına mahkûm olmaları da insanların vicdanına uygun gelmiyor, merhamet hislerini tahrik ediyor. Faydalanamıyacaklar, asılacaklar. Hayır arkadaşlar, böyle değil, Mehmet İnanç ve Muzaffer Cullas'ın ölüm cezalarının infaz edilmemesi, tahfif edilmesi büsbütün af edilmesi lüzumuna inandığı takdirde yüksek heyetiniz. Anayasadan aldığımız yetkiyle bunu yapabilirsiniz. 780 sayılı Af Kanununu değiştirmezseniz dahi. Bunu belirtmek istiyorum. Bu konu mühim. Biri diğerinin sebebi veya neticesi değil; konuşurken realiteleri ile getirmek mecburiyetindeyiz. Sayın Nusret Tuna oyunu o yolda izhar ederken bir takdirle hareket etti; ben oyumu onun kanaatine muhalif olarak kullanırken ben de bir takdirle hareket ettim. Şimdi, takdirleri çarpıştırırken, gerekçelerini ortaya sererken, konuya gerekçe olmıyan şeyleri gerekçe gibi ileri sürmek hâdiseleri gerçeğe göre izah etmemektir. Bunu son derece ehemmiyetli gördüm. Onun için müsamahanızı istirham ederek tekrar söz aldım. Bu Mehmet İnanç ve Muzaffer Cullas mevzuu değildir. Bunların cezalarını tahfif etmek mümkündür. Bu kanun değişmese dahi. Yüksek Heyetiniz benim görüşümü tasvibettiği takdirde bunların cezaları hafifliyebilir. Büsbütün de af edilebilir. Afedersiniz tekrar ediyorum, çünkü karıştırılıyor bu.

Şimdi gelelim, efendim maddî hata işlenmiş, zuhul olmuş. Zuhul nedir, maddi hata nedir? 780 sayılı Af Kanununun birinci maddesinde 5 yıla kadar cezayı müstelzim suçlar için takibat yapılmaz. Hüküm giymişse 5 yıla kadarı affolunur, ölüm cezası ise, müebbet ağır hapse, müebbet ağır hapis cezası ise 30 yıl ağır hapis cezasına çevrilir diye ana kaideyi koyduktan sonra, ikinci maddesinden itibaren bir yığın istisna sayarsa ve 9 ncu maddede istisna olarak en az 20 tane madde zikrederse bunun hatası nedir? Kaideyi orada koymuş, 9 ncu maddede yazılı suçlardan gayri suçu işliyen bir kimse, işlediği bu suçtan dolayı ölüm cezasına hüküm giymişse müebbet ağır hapse tahvil olunur. Müebbet ağır hapse hüküm giymişse 30 yıl ağır hapse tahvil olunur. Ama 9 ncu maddede kanun adı ve madde numarası yazılı suçlardan birisi ile ölüm cezasına mahkûm olmuşsa cezası tahfif edilmiyecek. Müebbet ağır hapis cezasına mahkûm olmuşsa cezası tahfif edilmiyecek. Kaide bu, istisnası bu. Bu istisnası ile birlikte kabul edilen kaide demektir. Bir yığın kanunumuz var bu mânada. Bunda maddî hata olur mu? Kaldı ki, istisna, konumuzu ilgilendiren istisna, 9 ncu maddede, 9 ncu maddenin de sadece bir fıkrasında, bir bendinde değil; birçok fıkralarında. Binaenaleyh, Yüksek Heyetinize vâkı olmadığı halde, bir zühul ve hata izafe ederek ve raporun gerekçesine de vâkı olmıyan zühul ve hatayı yazarak başka suretle tahfif edilmesi mümkün bir cezayı Af Kanununu değiştirmek suretiyle tahfifi cihetine gidilmektedir, bunu bilhassa belirtmek istiyorum. Esasen arz ettim benim oyum takdirî Sayın Tuna'nın oyu da takdirî. Ama, size, bir hata işlediniz, hem de maddi hata işlediniz, ağır bir zühul işlediniz, onun tashihi vicdanı vecibesi ile karşı karşıyasınız diye hitabedildi. Fakat gerçekte bu olmadığı için bunu izah etmek üzere söz aldım, özür dilerim, hürmetler ederim.

BAŞKAN — Sayın Tuna, görüşecek misiniz efendim? Buyurun.

ANAYASA VE ADALET KOMİSYONU BAŞKANI AHMET NURET TUNA (Kastamonu) — Muhterem arkadaşlar; bâzı noktalara temas zarureti hasıl oldu. Şimdi Millet Meclisi Adalet Komisyonunun bu şekilde maddi bir hatayı sezdiğini ifade etmiştim. Sayın arkadaşım, hata mevzuubahis olamaz, hata yoktur dediler. Şimdi bizim hukuk nizamı tetkik edildiği zaman görülür ki, adli hata diye bir müessese var, tashihi karar diye bir müessese var, iadeyi muhakeme diye bir müessese var. İadeyi muhakemeyi bırakalım da kulun, insan oğlunun hata yapabileceğini bizim mevzuatımız kabul etmektedir. Arkadaşlar, hata olmuş. Benim de içten kanatim bu. Hakikaten şu kanun çıktığı

zaman, falan suçtan idama mahkûm olan bu suçun dışında kalsın diye düşünmedik. Bir metin geldi, idam cezaları müebbet ağır hapse tahvil ediliyor, müebbet ağır hapis cezaları 30 yıl ağır pahis cezası oluyor dedik ve hepsine şamil olmak üzere bu metni çıkardığımızı zannediyorduk. Hata olmuş. Oluyor arkadaşlarım, oluyor. Hukuk da hata müessesesini kabul etmiştir, olur. Ne yapmışız biz bunu? Bu kanunu hazırlayanlar hata yapmamış, kanun güzelce hazırlanmış. Millet Meclisi Umumi Heyetinde tutmuşlar bir teklif vermişler. Canları bağışlayalım demişler, bir âtıfet gösteriyor, cezaları affediliyor. Kimler affediliyor? Bu adamlar da artık idamdan kurtulsunlar, hayatlarını kazansınlar, fakat müebbet hapis olsunlar. Bunu böyle demişiz, böyle kabul etmişiz. Şimdi Milet Meclisinin metninden şunu okuyacağım, bunun siyasi bir veçhesi yoktur. Huzurunuzda arz ediyorum benim de anlayışım hakikaten budur. O Af Kanunu çıkarken falan suçtan burada idama mahkûm olan bunun dışında kalsın demedik. Hepsi kurtulsun dedik, ama, maalesef, maalesef bir maddi hata yapmışız. Hata olur. 19 . 4 . 1966 günlü toplantıya iştirak etmiş olan üyeler Sayın İsmail Hakkı Tekinel, Sayın Abbas Çetin, Sayın Sabri Keskin, Sayın Reşat Özarda, Sayın İsmail Hakkı Boyacıoğlu, Sayın Aslan Topçuoğlu, Sayın Kevni Nedimoğlu, Sayın Mazhar Arıkan, Sayın Mustafa Uyar, Sayın Mehmet Atayurt, Sayın Yunus Koçak, Sayın Nazif Aslan, Sayın Fethi Alacalı ittifakla Komisyon Başkanlık Divanınca, bu husus ile, yine aynı maddede bulunan T. C. Kanununun 147 nci maddesinde, aynı kanununda gösterilen şekillerine teşmil edilmek üzere bir hata yapıldığını bildirmişler. Şimdi arkadaşlarım; ben de şahsan oylarımla bu fikirlere iştirak etmişim ben de şahsan iştirak ediyorum. O zaman çıkardığımız kanunda falan suçların ölüm mahkûmları asılsın, öbürleri asılmasın demedik. Birinci maddeyi aldık, fakat kanun daha evvel hazırlandığı için 91 nci madde bunun istisnasıdır, o istisna olduğu için bu adamların asılması lâzımgeliyor ki, suçsuz tarihine göre bu kadar hayatını kazanmışlar var, bu ve bundan sonrakiler bu maddelerden dolayı idama mahkûm olacaklardır. Adalet burada yok. Aynı seviyeye getirelim diye şu arkadaşlarımız ittifakla karara varmışlar ve bu teklifi hazırlamışlar. Birincisi bu.

Yani demek isterim ki, hata yapmadık, hata yapılabiliyor. Hata olduğuna kaaniim ben, şahsan kaaniim. Bu daha geçen sene çıkan bir kanundur. Elinizi vicdanınıza koyarsanız sizler de o kanuna oy verirken filân suçları işliyenler idam edilsin, falan suçları işliyenler idam edilmesin diye oy verdiğinizi hatırlıyacaksınız. Sayın Betil arkadaşım, bu iki kişinin idamı için affa lüzum yoktur, Anayasanın bahşettiği hak var. O hakkın istimali suretiyle düzeltilir, dediler. Doğrudur. Fakat bu kanun şahıslardan bahseden bir kanun değil. Bu kanun o zaman yapılmış olan maddi bir hatayı tashihe mâtuf bir kanundur. Yani bu iki kişinin ve bundan sonraki istisnalar maddesindeki ölüm cezasına mahkûm olanlar varsa onu tashih eden bir kanundur.

İkincisi; müebbet hapse mahkûm olanların dosyası Meclise gelmiyor. Şimdi, bu kabil mahkûm olan bütün suçluların, müebbet hapis mahkûmlarının cezalarını 30 seneye çeviriyoruz. Şimdi, bu istisna maddesindeki müebbet mahkûmlar şu müsavattan mahrum mu kalsın? Bundan sonra mahkûm olacakları nazarı itibara aldığı gibi bu kanunun müebbet hapse mahkûm olanların dosyası Meclise gelmediği için vukubulacak büyük bir hatayı tashih edecek bir kanundur. Bu bakımdan da zaruri. Bu itibarla, hata yapılmaz tezi üzerine konan mütalâada isabet olmadığına kaaniiz. Bu hatayı tashih suretiyle hakikaten adalette müsavatı temin edeceğiniz kanaatindeyiz. Kabulünü istirham ederiz.

BAŞKAN — Sayın Termen.

ZİYA TERMEN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, Meclislerce ısdar olunan bir kanunun af istikametinde ortaya koyduğu genel prensibi aynı kanunun bir önergeyle değiştirilen tüm prensibi öncesindeki bir başka maddesine istinaden bugün öldürmeye mecbur kaldığımız kanunun tahdidi dışında kalır mânada bir felâketli hale duçar olan iki genç insanın durumuyla karşı karşıyayız. Sayın Zihni Betil Bey mescleyi hukukî açıdan mütalâa ediş tarzıyla mâruz kaldığımız durum, karşımızda bulunan manzara farklıdır. Zihni Betil Bey de bunlar başka yoldan kurtulabilir, buyuruyorlar. Bu işe muttali

oldukları tarihte onları kurtarıcı istikamette bu kanuna paralel mânada kendi görüşlerini getirmiş olsalardı bugün mevzuu ters istikamette müdafaa eder halde görünmiyeceklerdi. Hem böyle bir teklif getirmiyorlar, iki genç insana emsali tamamen kurtulmuş mânada, ölümlerden kurtulmuş insanların var olduğu, bir cemiyette iki genç insana şu anda yardım etmek veya yardım etmemek halinin içerisindeyiz. İşin aslında mafevk öldürme konusunun bugünkü modern hukuktaki esası yatıyor. Bu 400 seneden beri gerek askerî istikamette, gerek devletlerin nizamlarını elinde tutan otoritelerin kendisini askıya alma kaygısı ile koyduğu bir hukukî anlayıştır ki, bugünkü modern hukukta mafevk öldürmenin ölümle alâkası ele dahi alınmaz hale gelmiştir. Onbaşıyı öldürmenin veya üst rütbedeki bir subayı öldürmenin veya polis neferinin müdürü veya İçişleri Bakanını öldürmesi hali, bunlar bugünkü hukukta, beşer anlayışında dünkü hukukun meseleleri ve bakiyeleri ve bakiyetis süyufu halinde bâzı devletlerin hukukunda yer almaktadır. Mafevki öldürmenin ölüm cezasını icabettirdiğini hukuklarına yazan devletlerin hukukçuları, madunu öldürmenin bigünah, hafif bir mevzu olduğuna mı işaret etmek isterler? Böyle bir konu, bugünkü hukuk anlayışında tasavvur dahi edilememektedir.

Şimdi, bir önerge ile bir Af Kanununun içerisine tamamının 30 seneye veya müebbede tahvili hakkındaki esası korken daha evvelki bir maddede mafevki öldürmenin ölümden kurtulunmıyacak bir sebebolduğu işareti aynı kanunda iki esas halinde karşımızdadır. Bu konuyu bu iki gencin de kurtarılması istikametinde getirenler diğer ölümden kurtulanlara muvazi mânada bu iki kişiye de hayat hakkı tanımak arzusu ile bu konuyu karşımıza getirmiş bulunmaktadırlar. Ben şahsan meselenin hukukî revişi bir tarafa, mutlaka bu iki kişinin de diğer affa tabi tutulanlar misillû hayata kavuşmalarını, affın Meclis olarak toptan suç işliyenlere bir lütuf, bir âtıfet, bir şefkat eseri halinde verilmiş bulunduğu ve bir memlekette şöyle veya böyle telâkkilerle bâzı insanlara tatbik, bâzı insanlara tatbik görememe gibi bir af bahis konusu olamıyacağını ve zaten af, klâsik bir misaldir, karanlık bir odada çakılan bir çakmağın ışığından o odanın her noktasındaki insanların müştereken ve mütesaviyen istifade etmeleri prensibi Meclislerin ısdar ettiği aflarda da genel prensibolduğu cihetle, bu iki gencin işlediği suçun şekli ne olursa olsun, emsali misillû hayatta kalmalarına hepimizin yardımcı olmasını ve bu kanuna müspet oy vermemiz gerektiği fikrini samimî bir arzu halinde arz ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Ucuzal.. (Kâfi derecede konuşulmuştur, sesleri) Sayın Betil.

ZİHNİ BETİL (Tokat) — Muhterem arkadaşlar, ben zannediyorum ki, Sayın Termen'i dinlerken hukukun genel prensiplerine göre ve hukuk adına, içimizden birinin cevap vermesi, lüzum ve zaruretine Sayın Emin Açar arkadaşım da en az benim kadar kaani oldu, o inançtayım.

Muhterem arkadaşlar, cezaların arasına ölüm cezası konulmalı mıdır, konulmamalı mıdır, bu ayrı bir konudur. Türkiye'de yürürlükte bulunan ceza kanunları ölüm cezasını ihtiva etmez, bu bir görüştür. Hukukçular arasında ölüm cezasına aleyhtar olanlar var, insanlar arasında ölüm cezasına aleyhtar olanlar var, ölüm cezasını kanunlarından çıkarmış bulunan memleketler var. Şimdi, Termen arkadaşım konuşurken ölüm cezasının ağırlığından, insanların merhamet hissine, şefkat hissine, atıfet hissine olan tesirden ve saireden bahseden, cümleler söylediler. Bu ayrı bir konu. Muhterem arkadaşım Cumhuriyet Senatosu üyesidir, kanun teklifine yetkisi vardır, teklif eder Türkiye'deki ceza kanunlarından ölüm cezaları çıkar. Bu ayrı meseledir.

İki; bir er vazifede üstü olan onbaşıyı öldürürse buna ölüm cezası verilmeli midir, verilmemeli midir, bu da ayrı bir konu. Onbaşıyı öldürürse ölüm cezası verilmesin, teğmeni öldürürse ölüm cezası verilmesin, binbaşıyı öldürürse ölüm cezası verilsin. Hayır o zaman da verilmesin. Bu da bir takdir meselesidir. O zaman kalkar Sayın Termen arkadaşım Askerî Ceza Kanununun bu konuyla ilgili maddesinin tadili için önerge verir. Bunlar ayrı meselelerdir. Türk Ceza Kanunu, Askerî Ceza Kanunu ölüm cezalarını kabul ettiğine göre ölüm cezalarını müstelzim suçlar tesbit ettiğine ve Askerî Ceza Kanunu hükümlerine göre de Mehmet İnanç ve Muzaffer Çullas ölüm cezasını istilzam eylemiş suçtan hüküm giydiklerine ve bu hükümler de derecattan geçerek kesinleştiğine göre

artık o konu burada konuşulamaz. Af Kanununda bu konular konuşulamaz. O suçu işlemiştir, suç ölüm cezasını müstelzimdir, derecattan geçmiş kesinleşmiştir, ama tahfifini icabettiren şartları olabilir, durum olabilir. Bunu düşündüğü içindir ki, Anayasa vâzımız Anayasaya hüküm koymuş ve meclislere cezayı affetme yetkisi vermiştir. Bu af yetkisi de ya hafifletmek şeklinde olur veya büsbütün ortadan kaldırma şeklinde olur.

Sayın Termen arkadaşım buyurdular ki ben uzun izaha çalıştım, demek ki, iyi izah edemedim, iyi izah edemediğim için de kendilerinin anlıyamadığını görüyorum. Bu Af Kanunu çıkmazsa dahi Muzaffer Çullas ve Mehmet İnanç'cezalarının hafifletilmesinin mümkün olduğunu Anayasamızda bu konuya taallûk eden hükümlerin bulunduğunu uzun uzun izaha çalıştım. Dediler ki, Sayın Termen, «Bir önerge vermiş mi, o mekanizmayı harekete geçirmek için bir faaliyette bulunmuş mu? Bir önerge verdiğini bir hareket ve faaliyette bulunduğunu görseydim zıt istikametteki bu mütalâasını o kadar yadırgamıyacaktım.» Eğer yanlış tesbit etmemişsem bu mânada söz söylüyor.

Muhterem arkadaşlarım, ben Mehmet İnanç ve Muzaffer Çullas'ın dosyalarının Millet Meclisinde işi bittikten sonra Cumhuriyet Senatosuna gelince ancak vazifeli olabildim. Anayasa ve Adalet Komisyonu üyesiyim. Eğer, o dosyalar Anayasa ve Adalet Komisyonuna geldiği zaman benim o Komisyondaki üyelik sıfatım devam ediyorsa orada bir vazife ifa ederim. Çıktı, Cumhuriyet Senatosu Genel Kuruluna geldi, eğer Cumhuriyet Senatosunda üyelik sıfatım o zaman devam ediyorsa burada vazifemi ifa ederim. Cumhuriyet Senatosu üyesinin, Millet Meclisinin Adalet Komisyonunda, Millet Meclisinin Genel Kurulunda vazife ifa etmesine dair Anayasamızda bir hüküm var mı? Cumhuriyet Senatosu üyesi henüz Millet Meclisinde bulunan bir mevzuun müzakeresine kadar bağlanmasına her hangi bir şekilde iştirak edebilir mi?

Binaenaleyh, yapmamakla beni eksikli gibi gösterdikleri şeyi yapmaktan memnu. Dosyalar henüz Millet Meclisinde, Millet Meclisinde olduğu için Yüksek Meclisinize olduğu kadar, Millet Meclisine de hürmetim var. Yüksek Meclisinizin Anayasa ve Adalet Komisyonuna olduğu kadar, Millet Meclisinin Adalet Komisyonuna da hürmetim var. Onun için tenkidî mahiyette mülâhaza arzından ıtına ile içtinabettim. Yanlış bir şeyi söylememe, yetkim olmıyan bir noktaya temas etmeme konusunda son derece dikkatli oldum. Eğer ben milletvekili olsa idim, Millet Meclisi Anayasa ve Adalet Komisyonunda bu konu görüşüldüğü sırada Af Kanunundaki tadile intizaren o dosyaları masada bekletmezdim. Cezalarının tahfifi kanaatinde isem o yola giderdim. Çünkü, bu af teklifi Millet Meclisince ya kabul edilir, ya kabul edilmez. Millet Meclisi tarafından kabul edilse bile Cumhuriyet Senatosu tarafından ya kabul edilir, ya kabul edilmez. Binaenaleyh edilmesi ihtimali kadar, edilmemesi aklen ve mantıkan muhtemel sayılan bir işlemin sonuna cari muamele tehir edilmez, derdim ve cezasının hafifletilmesi şeklinde bir takdire varmışsam, hafifletelim bunun cezasını, şu cezaya çevirelim, derdim. Kabul olunurdu veya olunmazdı. Şimdi ne oluyor mesele? Ben Ziya Termen arkadaşımı tanırım, vasıfları olan bir arkadaştır. Ama, Komisyonda üye değildi. Mesele üzerinde sabah, akşam çalışıyoruz. İncelediklerine nüfuz edecek kadar eğilmek için her halde vakit bulamadığı da anlaşılıyor. Komisyon sözcüsü ile Komisyonda bu konuya muhalif kalan Zihni Betil'in izahları da kendisini doyurmamış. Ama, hukuk ve kanun tekniği ile de ilgili. Maddi cephelerini de iyice tesbit etmek lâzım. Bu hususlara kemaliyle varamadan bendenize tenkid tevcih edildiği zaman maalesef tekrar söz alıp huzurunuza gelmek mecburiyetini hissettim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Kayalar

ŞEREF KAYALAR (Bursa) — Değerli arkadaşlarım, pek önemli bir kanunun müzakeresi halindeyiz. Onu bıraktık, şimdi diğer önemli bir hâdise ile meşgulüz. Bu itibarla, bu kanuna mütedair müzakerenin uzamaması arzusundayım. Fakat, bizzarur hâdiseler birbirini deşiyor. Ama istirhamım şu ki, buna biran evvel son verelim. Asıl görüşmek istediğimiz, yani üzerinde ehemmiyetle durduğumuz kanunun müzakeresini biran evvel ikmal ve itmam edelim.

Şimdi arkadaşlarım, bir arkadaşım konuşuyor, çok eski bir arkadaşım. Kendilerinin hassasiyetini öteden beri bilirim. Tefsir ediyor.

İki genç adam gelmiş, üstünü öldürmüş, astını öldürmüş... Binaenaleyh, bu iki genç adamı neden dolayı affetmiyelim, gibi bir mâna verilmek isteniyor, bu değerli arkadaşımın sözlerine. Halbuki bu arkadaşımı ben biliyorum ki, hepinizin de müşahede ettiğiniz gibi, işin esasına muhalif değil. Bu iki genç arkadaşımızın kurtulması yollarının usulüne tevfikan bulunmasına taraftar. Ama, asla ve kat'a bu iki arkadaş üstünü öldürmüş, astını öldürmüş, binbaşıyı öldürmüş falan gibi bir mülâhazanın içinde değil. Ve esasen kendisini çok yakinen bilmem itibariyle bu tabı'da bir insan olamaz. Aksine olarak bizi bu noktada tenvir edecek bir şahsiyettir. Bunu tesbit ettikten sonra arkadaşlarım, sadece bu çok eski ve değerli arkadaşım bir noktada yanıldı, demek istemiyorum. Çünkü, kendisinin yanıldığına dahi tahammülüm yoktur. Affetsin beni, daha güzel bir tâbir bulamadım, bir fikrî sabit halinde olduğunu müşahede etmekteyim. Şimdi kabul ediyor, elbette ki kabul edecek. Anayasamız, yasama organlarına af yetkisini bahşetmiştir. Ama, illâ o af yetkisini yasama organları yepyeni bir kanun getirmek suretiyle kullanılacaktır, gibi bir kaideye bağlamak, hakikaten bir fikrî sabitin ifadesidir.

Muhterem arkadaşlarım, ben hangi sebeple yepyeni bir kanun getireyim? Buna beni mecbur eden Anayasa hükmü nedir? Yasama organlarının af yetkisini kullanırken mutlaka yepyeni ve müceddet bir kanun getirmeye beni sevk eden sebep Anayasanın hangi hükmünden istihracedilmektedir? Ben 780 sayılı Af Kanununu değiştirmek suretiyle dahi yasama organının atıfetini tezahür ettirir bir neticeye varırım. Yalnız, bizim hassasiyetimize dokunan nokta şu olsa gerek. Deniliyor ki, efendim, yasama organı bir hata etmiş. Bu gerekçeye iştirak etmiyorum. Yasama organı bir hata etmiş. Binaenaleyh, bu hatanın telâfisi için bu Af Kanunu getiriliyor. Yok, böyle bir şey olmaz böyle bir şey.

Muhterem arkadaşlarım, hafazan Allah, yasama organının, ölüm cezası gibi hâdiselerde hata ettiğini Türk efkârı umumiyesine ve dünya efkârı umumiyesine ilân edersek, yasama organının hangi ölümde hatalı olduğunu Türk efkârı derin, derin ve acı, acı düşünür ki, bu, yasama organımıza gölge düşürür. Onun içindir ki, Anayasa hukuku ile meşgul olanlar, «Yasama organı kanun koyar» demiştir. «Kanun yapar» dememiştir. Kanunu icra organı yapar.

Şimdi arkadaşlarım, ne demek isterim, kanun yapar, kanun koyar tefrikinde ne demek isterim? Ölüm cezalarını affediyoruz, affa kararlıyız. Hangi ceza evinde, hangi kanundan dolayı, kaç kişinin mahkûm olduğunu bile bilmek bizim için gayrimümkün. Ancak, her Af Kanununda bir Meclis araştırmasına tevessül edersek, af kanunlarının bünyesinde mündemiç süratle de halel gelmiş olur. Şu halde, kanun yapan icra organı, bize şu ceza evinde Askerî Ceza Kanununun 91 nci maddesi uyarınca bir, iki şahsın da ölüm cezasına mahkûm edildiğini bildirmemiş, ithal etmemiş.

Şu yasama organı, Suphi Batur arkadaşım gayet hassastır, İlya Şoris gibi bir adamı ölüm cezasından kurtarmış bu iki adamı kurtarmamış. İşte bizim vicdanlarımızı birleştirmiyen, bu itibarla bizi eleme sevk eden hâdise budur. Ama, hiçbir zaman bu hâdisede, tamamen kanun koyan yasama organına, hatalıdır, diye bir sıfat izafe edersek, yasama organımıza biraz evvel de arz ettiğim gibi gölge düşürmüş oluruz. Bu tâbiri kullandım. Diyelim ki, Anayasamızdan almış olduğumuz ilham ile 780 sayılı Kanunda bir tadilât yapmak suretiyle o zaman ithal etmediğimiz bir şahsı bu sefer Af Kanunu içerisine ithal ediyoruz, diyelim bitirelim. Sayın Zihni Betil arkadaşımın söylediği gibi de yapmak mümkün idi, taktiğe daha iyi geliyordu, tekniğe daha uygundu. Fakat hatırlatmak isterim, yine Hükümet canibinden gelmiş olan, şimdi Sayın Adalet Bakanlığından bir arkadaşım hatırlattı, yine Hükümet canibinden gelmiş olan, Millî Birlik Komitesi zamanında gelmiş olan, 113 sayılı Kanunun kısa bir müddet sonra 134 sayılı Kanun ile tatbikattaki hatalar yüzünden değiştirildiğini, buna müşabih bir hareket yapıldığını, ve daha pek çok emsaller bulunduğunu da Parlâmento hukukunda müşahede etmekteyiz. O itibarla, telhis edelim ve bu işi bitirelim arkadaşlar.

Anayasa vazı'mız, bize en yüksek âtıfet hissinizi kullanırken yetki tanımıştır. Fakat bu yetkiyi bir şekle bağlamamıştır. Şu getirilmiş

kanun dahi Anayasa, Anayasanın koyduğu şekle aykırı bir hareket değildir, Parlâmento teamülüne de aykırı bir hareket değildir. Bunu komisyon müzakereleri sırasında Sayın Artus ne güzel formüle etmişti. Filhakika, Sayın Zihni Betil arkadaşımıza hak veririm. Ama, şu kanun bir defa gelmiştir, mâni bir sebep yoktur, şunu çıkarıverelim, demişti. Kendisinin mukni izahatiyle bu kanuna rey vermiştik.

Binaenaleyh, artık bu işi burada kessek de, diğer önemli olan konumuzun görüşmesine geçsek daha isabetli olur kanaatindeyim.

Sizi işgal ettiğim için özür dilerim. (Akışlar.)

BAŞKAN — İki kifayeti müzakere takriri gelmiştir.

Yüksek Başkanlığa

Konu aydınlanmıştır. Müzakerenin kifayetini arz ederim.

Gümüşane
Sabahattin Orhon

Sayın Başkanlığa

Konu aydınlanmıştır. Müzakerenin kifayetine karar verilmesini arz ve teklif ederim.

Hakkâri
Necip Soyhan

BAŞKAN — Kifayet aleyhinde görüşmek istiyen? Buyurunuz Sayın Artus.

ÂMİL ARTUS (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Muhterem arkadaşlar, filhakika Askerî Personel Kanunu gibi çok önemli bir kanunu görüşmekteyiz. Bu kanunun görüşmelerini kısa bir süre için tatil edip acele olan gündemdeki iki küçük kanunu görüşmek üzere verilen önergeye iltifat buyurdunuz. Belki o kadar uzayacağı tahmin edilmiyordu. Fakat görülmektedir ki, konu cidden önemlidir ve bütün arkadaşların meseleye iyice vukuf peyda ederek lehte ve aleyhteki fikirleri öğrenerek vaziyeti kendi vicdanlarında etraflı bir şekilde tartıp oylarını selâmetle kullanmaları bakımından, zaten söz almış bir - iki arkadaş vardır, onların da konuşmalarına imkân verilmesinin yerinde olacağı kanaatindeyim. Selâmetle oylarımızı kullanabilmek bakımından kifayet takririnin aleyhinde oy verilmesini istirham ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Görüşmek üzere Sayın Artüs Sayın Termen söz almış bulunmaktadırlar. Fakat sözler karşılıklı oldukça daha ne kadar söz alacak kişi bulunduğu bilinemez.

Kifayeti oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir efendim.

Kanunun tümünün reddi hakkında bir takrir vardır. Sayın Betil tarafından verilmiştir. Okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

984 sıra sayılı tasarının tümünün reddedilmesini arz ve teklif ederim.

Tokat
Zihni Betil

BAŞKAN — Sayın Betil'in tümünün reddi hakkında teklifi vardır. Komisyondan, pek tabiî soramıyacağız. Çünkü aynı komisyonda bulunuyorlar.

Hükümet ne diyor?

DEVLET BAKANI SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Zonguldak) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet ve Komisyon katılmıyorlar. Dikkate alınıp alınmaması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddelere geçilmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Edilmiştir.

İvedilikle görüşülmesi hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Bâzı suç ve cezaların affı hakkında 3 . 8 . 1966 tarihli ve 780 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin ilk fıkrası ve (A) bendinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi

Madde 1. — 3 . 8 . 1966 tarihli ve 780 sayılı bâzı suç ve cezaların affı hakkındaki Kanunun 9 ncu maddesinin ilk fıkrası ve (A) bendi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir:

Aşağıda yazılı bendlerde gösterilen suçlar 1 nci maddenin (D) bendi ile 2, 4 ve 5 nci madde hükümleri saklı kalmak şartiyle bu kanunun hükümleri dışında bırakılmıştır.

A) Türk Ceza Kanununun 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, ve 133 ncü maddelerinde; 135 nci maddenin 2 nci bendinde ve 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 145, 148, 149, 150, 151, 152, 154, 155, 156, ve 157 nci maddelerinde yazılı

suçlar ve bunların 168, 171 ve 172 nci maddelerinde gösterilen şekilleri; 163 ncü maddenin 1 nci fıkrası ile 164, 165 ve 166 ncı maddelerinde yazılı suçlar, zimmet, ihtilâs, irtikâp ve rüşvet suçları; 338, 340, 341, 403, 404 (2 nci bend birinci fıkrası hariç), 405, 406, 407, 408, 414 415, 416, 417, 418, 429 ve 430 ncu maddenin birinci fıkrası ile 431, 435, 436, 440, 441, 491, 492, 493, 495, 496, 497, 498, 499, 503, 506, 508, ve 510 ncu maddelerinde yazılı suçlar. Ancak;

1. Kaçırmanın evlenmek maksadiyle yapıldığı ve kaçırılan kimsenin ırzına geçilmediği ve 416 ncı maddenin son fıkrasının aslî hüküm olarak tatbik edildiği,

2. Türk Ceza Kanunu ile Askerî Ceza Kanununa göre zimmet ve ihtilâs suçlarından dolayı, hükmen tesbit edilmiş zararın tamamen ödendiği,

3. Türk Ceza Kanununun 491, 492 ve 493 ncü maddelerinde yazılı suçlardan, 18 yaşını bitirmemiş bulunanlar tarafından işlendiği,

Hallerde bu kanunun 1 nci maddesi uygulanır.

4. İrtikâp ve rüşvet suçları ile Türk Ceza Kanununun 339, 340, 341, 503 ve 508 nci maddelerinde yazılı suçlardan dolayı hükmedilmiş veya hükmedilecek olan hürriyeti bağlayıcı cezaların üçte ikisi ve para cezalarının tamamı affedilmiştir.

Ancak hürriyeti bağlayıcı cezadan yapılacak indirme on aydan az ve üç seneden fazla olamaz.

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek istiyen sayın üye yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2. — Bu kanun 9 . 8 . 1966 tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek istiyen sayın üye yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek istiyorum: Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kayen sayın üye yok. Maddeyi oylarınıza arz edibul edilmiştir.

Kanunun tümü üzerinde görüşmek istiyen sayın üye yok. Kanunun tümünü oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kanun kabul edilmiştir.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER (Devam)

1. — Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu. (Millet Meclisi 1/234; Cumhuriyet Senatosu 1/798) (S. Sayısı : 970)

BAŞKAN — Yüksek Heyetinizce ittihaz edilen bir buçuk saatlik müddet hitama erdiği cihetle Askerî Personel Kanununun müzakeresine geçiyoruz.

Sayın Birand, 168 nci madde üzerinde buyurunuz.

İZZET BİRAND (İzmir) — Sayın Başkan, sayın senatörler, 168 nci madde ile ilgili 4 sayılı cetvel hakkında mâruzatta bulunacağım.

Kıta tazminatı dolayısiyle Sayın Bakan beyanlarını hizmete müteveccih tazminat esasında kurdular. Devlet kapısında hizmet, kendi imkânı nisbetinde hizmetini Devlete arz etmek ve Devletten de kendi sırasına göre gtçinmesi icabeden ücreti Devletten almak, mânasına gelir. Bunun üstünde, fevkalâde hal şartları, yani aktüel durumda yeni masraflar icabettiren munzam bir külfet yeni fevkalâde zamları istilzam ettirir. Kıta hizmeti böyle bir özellik taşır ki, bir sistem olarak bu zamlar getirilmiştir. Ancak, cetvel tetkik edildikte hizmet yukarda fizyone olmuş tek hizmet halindedir. Hizmetin çeşitlilik ve farklılık göstermesi aşağı doğru inildikçe bâriz olmaktadır. Böyle olduğu halde, tazminat takdiri yukarı kademelerde % 60 tutulmuş, fakat hizmetin tam farklılık gösterdiği en aşağı kademelerde % 6 ya kadar düşmüştür. Bu hizmet esasına göre yapılan ayarlama ile uygun düşmez. Fakat asıl mühim olan nokta, Devlet kapısında hizmet edenlerin istihlâk güçleri arasında büyük farklar yaratmamak lâzımgelir. Bunu burada temin edebilirsek, cemiyetin diğer sahalarında da bunu temin edecek sağlam istinadı ancak bulmuş oluruz. Personel Kanununun aslında istihdaf ettiği maksat budur.

Binaenaleyh, bir mantıkî esastır, yukardan aşağıya sıralanmış olan esas hizmete ait ücretler yanında böyle bir tazminat verilirken bunun bir

munzam külfete taallûk etmediği de hesabedilince, bu tazminatın ücretin yüksekliği nisbetinde daha az olması, esas ücretin azlığı nisbetinde de daha yüksek olması lâzımgelir idi. Hiç değilse bu nisbet böyle yukarıdan aşağı yüksek olanlar daha yüksek nisbette, çok az olanlar daha az nisbette bir düzen esasına gidilmemeliydi.

Gerçekten 1 000 lira alan bir kimsenin 1 600 lira alması, fakat 100 lira alan bir kimsenin 106 lira alması hazindir. Binaenaleyh, bu mucip sebeplerim eğer değerli görülüyorsa, Komisyonca tekrar alınıp çeşitli yönleriyle değerlendirilerek yeni bir düzene konmasının isabetli olacağını arz ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Takrirleri tekrar okutup Komisyon ve Hükümetin mütalâasını aldıktan sonra oylarınıza arz edeceğim.

En aykırı teklif, Komisyona iadesine mütedair Sayın Koçaş tarafından verilmiş aynı mealde bulunan iki tekliftir, ikisi de aynı mealde olduğu için birisini okutup oya arz edeceğim.

(Cumhurbaşkanınca S. Ü. Sadi Koçaş'ın önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — İştirak etmiyoruz aynen çıkmasını istiyoruz.

BAŞKAN — Komisyon iştirak etmiyor aynen çıkması.

Hükümet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana) — Sifahen arz ettim.

BAŞKAN — Sayın Bakan şifahen arz ettiğini ve bu sebeple talebe katılmadığını belirtiyor.

Komisyona iadesi hususundaki takririn dikkate alınması hususunu oylarınıza arz edeceğim.

Kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir efendim.

(Kayseri Üyesi Hüseyin Kalpaklıoğlu'nun önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu efendim Sayın Kalpaklıoğlu'nun takririne?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon ve Hükümet katılmıyor. Takririn dikkate alınması hususunu oylarınıza arz ediyorum.

Kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir efendim.

(Tabiî Üye Sami Küçük'ün önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon ve Hükümet katılmıyor. Dikkate alınması hususunu dikkate alanlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ve Eskişehir Üyesi Ömer Ucuzal'ın önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu efendim?... Katılmıyor. Hükümet katılıyor mu?... Katılmıyor. Dikkate alınması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi eotvelleriyle birlikte oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

IV - Kıta tazminatının ödenme şekli

Madde 169. — Kıta tazminatı ay başında peşin olarak ödenir. Bu tazminat her türlü vergiden muaf olduğu gibi borç için de haczedilemez.

BAŞKAN — Sayın Kalpaklıoğlu'nun bir önergesi vardır, okutuyorum.

Başkanlığa

169 ncu maddenin ikinci cümlesinde «borç içinde haczedilemez» hükmünün maddeden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Kayseri
Hüseyin Kalpaklıoğlu

HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — Önergemizde sadedinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Takrir sârih, Sayın Kalpaklıoğlu. Yani haczedilemiyeceği hususudur.

HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — Hukukî mesnedi var efendim, müsaade edin gayet kısa arz edeyim.

BAŞKAN — Açık bir madde, onun için izaha lüzum yok. Bu tahsisatın borç için haczedilemiyeceği hususudur. Buyurun efendim. Yani bunun izaha değer yeri yok. Borç için haczedilemez veya edilir. Buyurun.

HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — Muhterem arkadaşlar, alacaklılık, borçluluk münasebetini tamamen bugüne kadar anlamış olduğumuzun dışında mütalâa eden bir fıkra, bir hükümdür. Evet, bâzı alacaklar, bâzı paralar haczedilemez ama, onun esprisi tamamen başka ve ayrıdır. Bir nafakanın haçzi mümkün değildir, ama bir başka espri taşır nafaka. Ama, siz geliyorsunuz bir subayın maaşı var, şu tazminatı var, bu tazminatı var; kıta tazminatını ayırıyorsunuz, hacza tabi değildir, diyorsunuz. Nedir mahiyeti bu kıta tazminatının, neden olmasın?.. Gitti bir mobilyacıya on bin liralık mal aldı, gitti bakkala borçlandı, şuradan borcu var, siz getiriyorsunuz bir hükümle, hiçbir müdafii yok, haczedilmez, diyorsunuz. Neden niçin edilmesin? Kıta tazminatının haczedilmemesini burada izah etmek hakikaten zor. Ben istirham ediyorum komisyondan itifat edeceklerini zannetmiyorum, ama müsaade etsinler, hukukî nosyonu olmıyan bir maddedir, izahı mümkün değildir. Böyle her şeyi hukukileştirmez ki, arkadaşlar. Umumi hukuk kaidelerinin dışında bir hüküm taşıyor. Bu niçin haczedilemez, neden haczedilemez? Pekâlâ haczedilir. Çünkü hiçbir hususiyet taşımıyor bu kıta tazminatı. Aynı diğer paralar gibi, hattâ daha fazla; maaşına haciz koyacaksınız da kıta tazminatına koymıyacaksınız arkadaşlar, garabete bakın. Bu madde kabul edilirse, maaş daha esastır, maaş asgari geçimini temin eder bir insanın, ama kıta tazminatı onun üstünde ayrıca verilen bir paradır, maaşına haciz koyacaksınız da kıta tazminatından dolayı o ahar şahıs üstüne haciz koyamıyacak.

Özür dilerim Sayın Başkandan bu açık sârih ama, izahında zannediyorum ki, birçok arkadaşlarım benim haksız olduğuma kolay kolay hükmedemiyecekler. İstirham ediyorum tekrar komisyondan, alsınlar ve şunun, bu kıta tazminatının haczedilemiyeceği noktasındaki hükmü kaldırsınlar.

Sonra muhterem arkadaşlarım, burada bir şey daha var. Hiçbir harc ve vergiye tabi değildir, kıta tazminatı. Bunun da izahı zor. Ama bu borç için, ahar şahsa borç için haczedilemez hükmü büsbütün, artık tervici, tasvibi, müdafaası mümkün olmıyan bir hüküm taşıyor. İstirham ediyorum kendilerinden, anahukuk kaidelerini de zedeliyecek mahiyette böyle hükümler getirmesinler.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Hükümet veya Komisyon?.. Mesele bir soru halindedir. Niçin haczedilemez deniyor. Sayın Kalpakhoğlu takririni izah etti, bir soru sadedinde. Neden haczedilemez diyor. Takririnin mahiyeti bir soru şeklinde.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Tatbikat olarak, şimdiye kadar verilen bu özel tazminatların haczedilemiyeceği hükümleri meridir, kanunlarımızda çıkmıştır, tatbik edilmektedir. Yeni bir hüküm değildir. Bu, vergiye de tabi değildir, haczedilemez de. Daha evvel denizaltıcılara ve pilotlara verilen uçuş tazminatlarının da haczedilemiyeceği hakkında hükümler gelmiş ve bu Meclisten geçmiştir.

BAŞKAN — Bugüne kadar bütün tazminat tatbikatında bu meridir bu sebeple de buraya konmuştur, adı tazminat olduğu için kıta tazminatı, aynı hüküm buraya konmuştur diyorlar.

Sayın Kalpakhoğlu takririnde; borç için haczedilemez fıkrasının çıkarılmasını istiyor. Komisyon katılıyor mu?... Katılmıyor. Hükümet?.. Katılmıyor. Takririn dikkate alınıp alınmaması hususunu oylarınıza arz edeceğim. Dikkate alınmasını kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

V - Kıta tazminatına hak kazanma tarihi

Madde 170. — Kıta tazminatı bu tazminatı almaya hak kazananlardan göreve fiilen katılış tarihini takibeden ay başından itibaren ödenmeye başlanır.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VI - Kıta tazminatının verilmiyeceği haller

Madde 171. — Aşağıdaki hallerde kıta tazminatı verilmez :

a) Sürekli görevle yurt dışına atananların kıta tazminatı, yurt dışındaki görevlerine başladıkları tarihi takibiden ay başından itibaren kesilir ve yurt dışı görevlerinden, atanacakları yurt içi görevlerine başladıkları tarihi takibeden ay başından itibaren tekrar ödenmeye başlanır.

b) 168 nci maddenin (a) bendine göre tazminat verilmesi greken bir görevden (b) bendine göre tazminat verilmesi gereken veya (b) bendine göre tazminat verilmesi gereken bir görevden (a) bendine göre tazminat verilmesi gereken bir göreve atananlara, yeni görevlerine başladıkları tarihi takibeden ay başından itibaren, yeni görev yerlerine uygun kıta tazminatları verilir.

c) Silhâlı Kuvvetleri kadroları dışında bir göreve atananlardan, verildikleri bu görev icabı ayrı bir tazminat alma durumuna girenler, bu iki tazminattan birisini tercih etmek zorundadırlar. Tercih ettikleri tazminatın verilmeye başladığı tarihte diğer tazminat kesilir.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MUZAFFER YURDAKULER (Tabiî Üye) — Bir sorum var.

BAŞKAN — Olmaz efendim. Bu sorular da takrirlere bağlı. Müzakereye vâz'edilmediği için soru müessesesi de çalışamaz.

VII - Çeşitli tazminat alanların kıta tazminatı

Madde 172. — 1453 sayılı Kanunun 7 nci maddesince verilmekte olan makam tazminatı, hizmet eri tazminatı, tayın bedeli, mahrumiyet yeri ödeneği, general - amiral tazminatı ve Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli pilot ve pilot adaylarına 144 sayılı Kanunla verilmekte olan tazminattan başka, her hangi bir isimle tazminat alanlara, kıta tazminatı verilmez. Bunlardan kıta tazminatı verilmesi gereken bir göreve tâyin edilenler, fazla olan tazminatı tercih edebilirler. Ancak; kıta tazminatını tercih ettiklerinde, bu tazminat, göreve katılış tarihini takibeden ay başından itibaren ödenmeye başlanır ve almaktan sarfınazar ettikleri tazminat da aynı zamanda kesilir.

Bir göreve bir ay ve daha fazla süre ile vekâlet edenler, o görevde kendi rütbesinin gerektirdiği kıta tazminatını alırlar. Yalnız bir görev için kıta tazminatı ödenir.

Bu bölümde gösterilen hükümlerin uygulanmasına ait hususlar bir yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — 172 nci madde üzerinde takrirler vardır, sırasiyle okutacağım.

Yüksek Başkanlığa

Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısının 172 nci maddesinin 1 nci fıkrasında mevcut «Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli pilot ve pilot adaylarına» ibaresinin sözlü olarak Yüce Senatoya arz edeceğim gerekçe ile tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Bursa
Saffet Ural

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

172 nci maddenin birinci fıkrasının, 1453 sayılı Kanunun 7 nci maddesince verilmekte olan makam tazminatı, hizmeteri tazminatı, tayın bedeli, mahrumiyet yeri ödeneği, general - amiral tazminatı ve Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli pilot ve pilot adaylarına 144 sayılı Kanunla verilmekte olan; ibaresinden sonra, «Ve deniz altıcı, dalgıç ve kurbağa adamlara 223 sayılı Kanunla verilmekte olan,» cümlesinin ilâvesini saygılarımla arz ederiz.

Saygılarımla.

Antalya — Tabiî Üye
Akif Tekin — Selâhattin Özgür

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

172 nci maddenin 4 ncü satırının «her hangi bir isimle tazminat veya ödenek alanlara» olarak düzeltilmesini arz ve teklif ederim.

Tabiî Üye
Suphi Karaman

Sayın Başkanlığa

172 nci maddenin 3 ncü satırında: Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli pilot ve pilot adaylarına 144 sayılı Kanunla kelimesinden sonra ve denizaltı, dalgıç ve kurbağa adamlara 223 sayılının ilâvesini saygı ile arz ederim.

İstanbul
Rifat Öztürkçine

Başkanlığa

172 nci madde sarih değildir şifahen arz edeceğim sebeplerle komisyona iadesiyle yeniden maddenin kaleme alınmasını arz ve teklif ederim.

Kayseri
Hüseyin Kalpaklıoğlu

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

172 nci maddenin dördüncü satırında «her hangi bir isimle tazminat alanlara» deyimi var. Tazminat deyimi dışında ödenek alanlar (hâkimler gibi) ayrıca kıta tazminatı alabilecekler midir. Bu hususun açıklanmasını arz ve teklif ederim.

Tabiî Üye
Sami Küçük

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısının 172 nci maddesine, denizaltı, dalgıç ve kurbağa adamları da kapsamına alması için aşağıdaki paragrafın eklenmesini arz ve teklif ederim.

Zonguldak Senatörü
Tevfik İnci

172 nci maddenin üçüncü satırında; (Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli pilot ve pilot adaylarına 144 sayılı Kanunla) kelimesinden sonra, (ve denizaltı, dalgıç ve kurbağa adamlara 223 sayılı Kanunla ibaresinin ilâve edilmesini.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

172 nci madde 3 ncü satırındaki (Türk Silâhlı Kuvvetlerinde görevli pilot ve pilot adaylarına verilen tazminat) hükmünün tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Üye
Sadi Koçaş

Başkanlığa

172 nci maddenin üçüncü satırındaki adaylarına kelimesinden sonra (ve uçuş ekibine dâhil bulunanlara) kelimelerinin ilâvesini arz ve teklif ederim.

Eskişehir
Gavsi Uçagök

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

172 nci maddedeki başka tâbiri maddeyi yanlış anlamaya sebebolmaktadır.

4 ncü satırdaki «başka» kelimesi yerine «hariç» kelimesinin konulmasını arz ve teklif ederim.

İzmir
Ömer Lûtfi Bozcalı

BAŞKAN — Başkanlık Divanı Komisyondan rica etse acaba, aşağı - yukarı bu ondört takrir var bir atfı nazar etmek için bunları kabul ederler mi?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Konuşulsun müsaade ederseniz.

BAŞKAN — Salonda onbeş kişi var, hepsi takrir sahipleri. Başkanlık meseleyi ortaya koyuyor ama, Komisyon konuşulsun diyor. Söz istiyen arkadaşlar, Sayın Ural, Sayın Özgür, Sayın Kalpaklıoğlu, Sayın Koçaş, Sayın Uçagök, Sayın Bozcalı, Sayın Öztürkçine.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Sayın Başkanım diğer maddelerin görüşülmesine imkân vermek üzere, müsaadenizle takrirlerle beraber maddeyi geri alıyoruz.

BAŞKAN — Başkanlık adına teşekkür ederim. Komisyon bütün takrirlerle beraber maddeyi ve takrirleri tekkik edip, beyanı mütalâada bulunmak için maddeyi geri almıştır.

ONÜÇÜNCÜ KISIM
Sosyal haklar ve yardımlar
BİRİNCİ BÖLÜM
Emeklilik hakları
I - Emekli hakları

Madde 173. — Subayların, astsubayların ve askerî öğrencilerin emeklilik veya mâlûllük hallerinde kendilerinin; ölümleri halinde dul ve yetimlerinin sahip bulunacakları haklar özel kanunlara göre düzenlenir.

BAŞKAN — Bir takrir vardır. Sayın Koçaş tarafından verilmiştir, okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

173 ncü madde sonuna :

(Emekli orgeneral «oramiral» ler yaşadıkları sürece, arzularına göre, ya bir bakıcı er veya onun yerine bir hizmet eri tazminatı ödenir)

Hükmünün ilâvesini arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Sadi Koçaş

SADİ KOÇAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Geri alıyorum efendim.

BAŞKAN — Sayın Koçaş önergesini geri almıştır. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

a) Emeklilik ikramiyesi

Madde 174. — Emekli veya mâlûllük aylığı bağlanan subay ve astsubaylardan, fiilî hizmet süresi 25 yıl veya daha fazla olanlara, her fiilî

hizmet yılı için, bağlanmaya esas tutulan aylıklarının yarısı, bir defaya mahsus olmak üzere emeklilik ikramiyesi olarak verilir.

Şu kadar ki, verilecek ikramiyenin miktarı, bağlanmaya esasa tutulan aylığın 15 katını geçemez.

İkramiyenin hesabında 6 ay ve daha fazla yıl kesirleri tam yıl sayılır. 6 aydan az kesirler nazara alınmaz.

Fiilî hizmet süreleri 25 yıl veya daha fazla olanlardan, emekli veya mâlûllük aylığı bağlanmadan ölenler için yukarıdaki esaslara göre hesaplanacak ikramiyenin tamamı, aylığa hak kazanan dul ve yetimlerine aylıkları ile orantılı olarak ödenir.

Hak kazandıkları ikramiyelerini almadan ölenlerin bu ikramiyeleri, vârislerine ödenir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler...

SADİ KOÇAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Bir takririm vardı.

BAŞKAN — Evet bir takririniz vardı. 174 ncü madde üzerinde Sayın Koçaş'ın bir takriri var.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Ana maddeyi kabul ettik Sayın Başkan.

BAŞKAN — Evet fakat Başkanlık Divanının bir hatasını tashih etmemiz lâzımgelir.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

174 ncü madde sonuna :

50 nci maddenin (A) ve (B) fıkrası gereğince emekli olanların emekli oldukları yaş ile rütbelerinin yaş haddi arasındaki yaş farkının yarısı kadar yıl fiilî kıdem olarak verilir)

Hükmünün, ilâvesini arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Sadi Koçaş

BAŞKAN — Takririnizi izah edeceksiniz tabiî buyurun.

SADİ KOÇAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Çok muhterem arkadaşlarım, kanunun müzakeresi sırasında mütaaddit vesilelerle izah edildiği gibi Ordunun zaruretleri icabı olarak, çok genç yaşta emeklilik işlemleri yapılmaktadır. Buna, zaruret olduğu için, hepimiz taraftarız. Ancak bu zaruretler şahısların hukukunu ellerinden almamalıdırlar, onları zararlı duruma düşürmemelidir. Bu bakımdan hiç olmazsa her hangi bir sunu taksiri olmadan Ordunun ihtiyaçları dolayısiyle erken yaşında emekli olanların, emekli oldukları yaş ile rütbesinin yaş haddi arasındaki farkın yarısı kadar kendilerine fiilî kıdem verilmesini teklif ediyorum. Bu hususu bir iki misalle izah edeyim. Meselâ bir albay 48 yaşında emekli olursa, rütbesinin yaş haddi olan 58 ile arasındaki on sene farkının yarısı kadar yani beş sene kıdem verilmesini teklif ediyorum. İltifat etmenizi istirham ederim. Hürmetlerimle.

HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — Bir sorum var efendim.

Efendim bu dördüncü fıkrada şöyle bir hüküm var. «.. fiilî hizmet süreleri yirmibeş yıl veya daha fazla olanlardan emekli veya mâlûllük aylığı bağlanmadan ölenler için yukarıdaki esasara göre hesaplanacak ikramiyenin tamamı, aylığa hak kazanan dul ve yetimlerine aylıkları ile orantılı olarak ödenir.» diyor. Dul ve yetimlerinin dışında kanuni vârislerini kapsıyor mu? Kapsamıyor mu? Ve bu hüküm sivil Personel Kanununda da aynen mütenazır mıdır?

BAŞKAN — Kapsıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAİL YEŞİLYURT (Yozgat) — Evet efendim, Personel Kanunundaki 191 nci maddeye mütenazırdır. Aynen kapsıyor.

HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — Efendim bir sorum da şudur: Yine aynı şekilde 174 ncü maddenin birinci fıkra hükmüne göre en az 25 yılı doldurup emekli olanlara bir yıllık maaş tutarının yarısı, yani altı aylık, daha aşağıda da bu ikramiye 15 aylığı geçemez deniyor. Demek ki asgari altı ay, âzami 15 aylık maaş tutarında ikramiye verilmektedir. Bu husus sivil maaşı asliyesiyle mütenasip midir. Ayni hüküm sivil Personel Kanununda da var mıdır?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ İSMAİL YEŞİLYURT (Yozgat) — Devlet Personeli Kanununda da bu hükümler vardır.

BAŞKAN — Devlet Personeli Kanununda da aynı hükümler vardır. Komisyon Sayın Koçaş'ın vermiş olduğu takrire katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Katılmıyoruz Sayın Başkanım, teklif edilen hususlar Emeklilik Kanununda derpiş edilmiştir.

BAŞKAN — Hükümet bu teklifin ancak Emeklilik Kanununda müzakere edilebileceğini beyan ediyor ve bu gerekçe ile katılmıyor. Takririn dikkate alınması hususunu oylarınıza arz ediyoruz. Dikkate alınmasını kabul edenler... Etmiyenler... Dikkate alınması kabul edilmemiştir. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

b) Emekli ikramiyelerinin ödenmesi

Madde 175 — Subay ve astsubayların emekli ikramiyeleri emekli, mâlûllük, dul ve yetim aylıkları bağlanırken bu aylıkları ödemekle görevli kurum tarafından tahakkuk ettirilerek verilir. Yazı ile istenmesi üzerine en çok iki ay içerisinde ilgili Bakanlıkça bu para ilgili kuruma gönderilir.

BAŞKAN — Maddeyi oylarımıza arz ediyorum; kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yardımlar

I - Doğum yardımı ödeneği

Madde 176. — Subay ve astsubaylardan çocuğu dünyaya gelenlere, her yıl bütçe kanunları ile tesbit edilecek miktarda doğum yardımı ödeneği verilir.

Ana ve babanın ikisinin de subay veya birisinin subay diğerinin Devlet memuru veyahut da babanın astsubay ananın Devlet memuru olması halinde, doğum yardımı ödeneği babaya verilir.

Mahkemelerce verilen ayrılık süresi içinde doğan çocuklar için bu yardım, anaya verilir.

Doğum yardım ödeneği hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve ödeme emri aranmaksızın, saymanlarca derhal ödenir. Bu yardım borç için haczedilmez.

BAŞKAN — Maddeyi oylarımıza arz ediyorum; Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

II - Ölüm yardım ödeneği

Madde 177. — Subay ve astsubaylardan :

a) Memur olmıyan eşi ile aile yardımı ödeneğine müstahak çocuğu ölenlere, almakta olduğu aylığın bir aylığı tutarında,

b) Subay ve astsubayın ölümü halinde, sağlığında bildiri ile gösterdiği kimseye, eğer bildiri vermemiş ise eşine ve çocuklarına, bunlar yoksa ana ve babasına, bunlar da yoksa kardeşlerine son aylığının iki aylığı tutarında,

Ölüm yardım ödeneği verilir.

Ölüm yardım ödeneği, hiçbir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve ödeme emri aranmaksızın, saymanlarca derhal ödenir. Bu yardım borç için haczedilemez.

Yurt dışında sürekli görevle bulunan subay ve astsubaylara verilecek ölüm yardım ödeneğinde, 144 ncü maddede yazılı katsayı uygulanmaz.

BAŞKAN — Sayın Öztürkçine tarafından verilmiş bir takrir var.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Müsaade ederseniz takririmi izah edeceğim.

BAŞKAN — Bir dakika efendim, okutalım da arkadaşlar mahiyetini anlasınlar ki, izahlarınızı ona göre bina ediniz.

Sayın Başkanlığa

177 nci maddeye (c) bendinin ilâvesini saygı ile arz ederim.

İstanbul

Rifat Öztürkçine

c) Subay ve astsubayın vazifesi başında ölümü halinde, (b) bendindeki vârislerine son aylığının 6 aylığı tutarında.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Öztürkçine takririnizi izah etmek üzere.

RİFAT ÖZTÜRKÇİNE (İstanbul) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; bâzı arkadaşlar çok para dağıtılıyor diyorlar, biz para dağıtmıyoruz, biz burada vazife yapıyoruz. Şimdi (b) bendinde; «subay ve astsubayların ölümü halinde» deniyor. Bu, her hangi bir hastalık neticesi ölümü halinde olabilir. Fakat bir hal daha var ki bu «subay ve astsubay vazife anında ölümü halinde» olacaktır. Vazife anındaki ölüm durumu karşısında hiç olmazsa bunlara son aldığı maaş tutarının altı aylık kadar (b) bendindeki vârislerine verilmesi yerinde olacak kanısındayım. Zira, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu gereğince, vazife başında ölenlere ancak vazife mâlûlü telâkki edilmekte ve son almış olduğu maaş üzerinden dul ve yetimlerine maaş bağlanmaktadır, hizmet süresi ne

olursa olsun. Ama, buna ayrıca bir maaş tutarında para verilmemektedir. Bendeniz bunu 6 ay kabul ettim, ama Yüce Senato 12 ay kabul ederse daha sevinirim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Madde üzerinde başka görüşmek istiyen sayın üye?.. Yok. Komisyon takrire katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Sayın Başkanım, ikinci bölüm sivil Personel Kanunundan aynen nakledilmiştir ve ona paralel olarak getirilmiştir. Bu bakımdan iştirak etmemize imkân yoktur.

BAŞKAN — Hükümet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon ve Hükümet takrire katılmıyorlar. Takririn dikkate alınması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

III - Tedavi ve cenaze masrafları

Madde 178. — Tedavi ve cenaze masrafları, 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanun ve Yönetmeliğinde gösterildiği şekilde uygulanır.

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

IV - Yakacak yardımı

Madde 179. — Devlet memurlarının hangi hallerde ve hangi yerlerde ve ne miktarda ve ne şekilde yakacak yardımı alacaklarına dair çıkarılacak kanun ve yönetmelik, subay ve astsubaylar hakkında da aynen uygulanır.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

V - Giyecek ve yiyecek yardımı

Madde 180. — Giyecek ve yiyecek yardımı özel kanun ve yönetmeliklerde gösterildiği şekilde verilir.

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VI - Tahsil bursları ve yurtlar

Madde 181. — Mahrumiyet yerlerinde görevli subay ve astsubayların bulundukları yerlerde orta dereceli okullar bulunmadığı takdirde, bu dereceli okulda okuma hakkını kazanan çocuklarını, yatılı okulda okutmak isterlerse pansiyon ücreti indirimlerinden faydalanırlar. Bu hususlarda Devlet memurları hakkında uygulanan esaslara tabidirler.

Öğretim yılı içinde mahrumiyet yeri ödeneğine tabi olmıyan yerlerdeki bir göreve atanan veya ölen veyahut da emekliye ayrılan subay ve astsubayların çocukları için yapılan indirim, bulundukları ders yılı sonuna kadar devam eder.

Millî Savunma Bakanlığı öğrenci yurtlarından istifade etmekte olan orta dereceli okulda okuyan çocuklar için, subay ve astsubaylar tarafından ödenen ücretin yarısı Millî Savunma Bakanlığınca ödenir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VII - Sınıfta kalan çocuklar için burs verilemiyeceği

Madde 182. — Pansiyonlarda ücret indiriminden faydalanan subay ve astsubayların çocukları sınıfta kalırlarsa aynı sınıf için ikinci sene bu haktan faydalanamazlar.

BAŞKAN — Oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VIII - Vazifede mâlûl kalan ve ölenlerin ailelerine ödenecek tazminatlar

Madde 183. — Subay ve astsubaylardan vazife esnasında mâlûl kalan ve ölenlere ödenecek tazminatlar özel kanunlarla yürütülür.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Lojmandan faydalanma ve mülk konutu

A) Lojmandan faydalanma

I - Kapsam

Madde 184. — Çeşitli kanunlara göre yaptırılan veya satınalınan lojmanlarla Millî Savunma Bakanlığına ve Jandarma Genel Komutanlığına tahsisli lojmanların kanunlarında gösterilen hak sahiplerine tahsis ve bu lojmanlardan çıkarılma bu kanun hükümlerine göre düzenlenir.

BAŞKAN — Maddeyi oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

II - Tahsis

Madde 185. — Yukarıdaki maddedeki lojmanların hak sahiplerine tahsisleri ile yüzde nisbetleri aşağıdaki esaslar dâhilinde, Millî Savunma ve İçişleri bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelik ile düzenlenir.

a) Lojmanların tevziinde aşağıdaki esaslara göre tanzim ve ilân edilecek puvantaj cetvelleri esastır.

1. Müracaat tarihi,

2. Muhassesat ilmühaberinde yazılı bakmakla mükellef olduğu ve yanında bulunan aile fertlerinin sayısı,

3. Ailesinin hiçbir geliri olmayanlar,

4. Kıta hizmetinde bulunanlar,

5. Daha önceki garnizonlarda lojmanlardan faydalanmamış bulunanlar ve faydalanma süresi az olanlar,

b) Yönetmelikte tesbit edilecek makam ve komutanlıklara (a) fıkrasındaki sıraya bağlı olmıyarak lojman tahsis edilebilir.

c) Kendisinin veya bakmakla mükellef olduğu aile fertlerinin lojmanın bulunduğu şehir ve kasabalarda meskeni veya lojman kira bedelinin iki misli veya daha fazla bir akarı bulunanlar ile 6 ay ve daha fazla daimî görevle dış memleketlerde vazife alanlar lojmandan faydalanamazlar.

BAŞKAN — Sayın Koçaş'ın bir takrîri vardır.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

185 nci madde 5 nci fıkra (c) bendindeki 6 aylık sürenin 18 ay olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanında S. Ü.
Sadi Koçaş

BAŞKAN — İzah mı edeceksiniz Sayın Koçaş buyurun.

SADİ KOÇAŞ (Cumhurbaşkanında S. Ü.) — Çok muhterem arkadaşlarım, biraz evvel dinlediğiniz önergeyi iki gün evvel verdim. İki gündür uykum kaçıyor, verdiğim önerge iki gündür uykumu kaçırdı. Bu maddeyi okuduğum zaman acaba bu niye kondu diye düşündüm. Sordum, soruşturdum ve buldum. Altı ay veya daha fazla bir süre ile daimi görevle yurt dışı memleketlere gidenler, gelirken bir otomobil getirir, bir daire alır, binaenaleyh lojmana ihtiyaç yoktur gibi - tabiî gayriresmi mütalâa bu - düşünce ile bu maddenin konduğu neticesine vardım. Hesabettim, kitabettim altı ay dışarıda kalan bir insanın bu duruma gelebilmesi için yememesi, içmemesi, şerefini, haysiyetini her şeyini ortaya koyması lâzım. Hiç olmazsa şunu 12 aya çıkaralım, 12 ay yetmez, iki sene diyelim iki sene kalan belki bu duruma gelebilir diye düşünerek bu önergeyi vermiştim. Fakat, kendim de beğenmedim.

Muhterem arkadaşlarım, bir kanuna bu madde nasıl girer. Dışarıya giden insanlara para biriktirin, para getirin, burada ev alın, yahut bankaya para koyun da size lojman vermiyeceğiz ev kirası verin diye mi dışarıya gönderilir? Aksine giden subaylarımıza size verdiğimiz parayı tabiî sağda solda israf etmeyin ama, Devletin şeref ve haysiyetini koruyacak şekilde, temsil görevinizi yapacak şekilde sarfedin, zaruri ihtiyaçlarınızı alın gelin, memlekete geldiğiniz zaman da o haysiyetinizi muhafaza edin demek lâzımgelirken, hayır sana bu parayı vereceğim ama, git, peynir ekmek ye, her akşam bir yere davete git, kimseye bir lokma ekmek yedirme, (Ne ilgisi var sesleri). Evet, evet mânası bu başka hiçbir şey değil. O halde bunun sebebini ben tabiî soracağım sonunda, acele etmeyin. Mütalâa söylüyoruz, yanlış olabilir, komisyon ve Hükümet çıkar izah eder. Ben soracağım tabiî başka sebebi var mı diye? Muhterem arkadaşlarım, bir defa bakın önergeyi kendim verdim, kendim de beğenmedim, yeni bir önerge takdim ediyorum. Bu hükmün tasarıdan çıkarılmasını istiyorum. Hizmet hizmettir. Çekoslovakya'da, Washington'da da yapılır. Her yerde ihtiyacı olduğu kadar insana para verilir. Acaba Komisyon veya Hükümet dışarıya giden memurlara ihtiyacının çok üstün de para veriyoruz düşüncesinde midirler? Bir defa bu sorunun cevaplandırılmasını rica ediyorum. Dışarıya giden memura ihtiyacının çok üstünde para veriyoruz düşüncesinde midirler? Öyleyse mutlâka bunun indirilmesi lâzımdır. Ben bu kanaatte değilim. Çok istirham ediyorum, böyle bir şey olsa bile belki tüzüklerle düzenlenebilir. Ama bir kanuna böyle bir madde, böyle bir hüküm giremez. O teklifimi geri alarak yeni bir teklif takdim ediyorum, kabulünü istirham ederim.

BAŞKAN — Takriri geri aldılar, yeni bir takrir verdiler, yeni takriri okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

185 nci madde son satırındaki (6 ay veya daha fazla daimi görevle dış memleketlerde vazife alanlar) hükmünün tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Sadi Koçaş

BAŞKAN — Madde üzerinde konuşmak istiyen başka sayın üye yok. Sayın Kalpaklıoğlu sorunuz nedir?

HÜSEYİN KALPAKLIOĞLU (Kayseri) — Efendim bu maddenin (c) bendini okuyayım. «Kendisinin veya bakmakla mükellef olduğu aile fertlerinin lojmanın bulunduğu şehir ve kasabalarda meskeni veya lojman kira bedelinin lojmanın bulunduğu şehir ve kasabalarda meskeni veya lojman kira bedelinin iki misli veya daha fazla bir akarı bulunanlar... «Bu meskenden sonraki hüküm ve ifadesini bulan yerlerdekinden kasıt o yer mi, o subayın vazife gördüğü yerde iki misli gelir mi, yoksa başka yerlerdeki onu andıran iki misli gelir de hesaba katılmak suretiyle o yerde olsa da olmasa da maddenin şümulü içinde midir?

BAŞKAN — Hükümet adına Millî Savunma Bakanı buyurun. Bu arada Sayın Kalpaklıoğlu'na da cevap lûtfedersiniz.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Sayın Başkan, sayın senatörler; Askerî personelin lojman ihtiyacının giderilmesi için, Hükümetçe yapılan bütün çalışmalara ve özel bir kanunla ayrılan her yıl 45 - 50 milyonluk tahsisatın askerî personel için lojmanına sarfedilmesine rağmen, bugüne kadar Silâhlı Kuvvetler personelinin % 18 ne lojman verilebilmektedir. Bu esbab ile daimi görevle - muvakkat görev değil - Sayın Koçaş'ın bilhassa hassasiyetle üzerinde durduğu konu şu: Daimi bir görevle altı ay ve daha fazla yurt dışında görevle gönderilenlere, biraz evvel arz ettiğim lojman ihtiyacının fazlalığı ve birçok subayın lojman sırası beklemekte bulunması sebebiyle altı ay ve daha fazla yurt dışına çıkanlar için bu lojmanların başka sırada bekliyenlere tahsisi bu kanunla derpiş edilmektedir.

Sayın Kalpaklıoğlu arkadaşımız o yerde meskeni ve geliri dediler. Akaar subayın bütün akaarı olarak düşünülmüştür. Fakat mesken o garnizon dâhilinde meskeni varsa kendisine lojman tahsisi yapılmaz veya bir mesken kirasının iki misli akaarı varsa, ki o akaar için garnizon hududu mevzuubahis değildir, arz ederim.

SADİ KOÇAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Bir sualim var efendim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

SADİ KOÇAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Sayın Bakandan bir noktanın açıklamasını istirham edeceğim. Dışarıya gidip gelen bir arkadaş tasarruf yaptı, ev yaptı, Zaten maddede evi olanlara lojman verilmiyor. Madde gayet açıktır. Dışarıya gitmiş gelmiş 10 para tasarrufu yok. Maaşından gayrı 10 para geliri yok. Bu arkadaş lojman hakkından mahrum mu olacaktır?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Bu arkadaş lojman hakkından mahrum değildir. Tekrar sıraya girecektir. Ama kendisi daimi görevle yurt dışına gittiği zaman sırasını kaybedecektir. Lojman için diğer sırada öncelikle bekliyenler vardır onlara verilecektir. Ama tekrar döndüğü zaman bir garnizona intisabedecektir, orada lojman sırasına gidecektir. Sırasına göre lojmana girecektir.

SADİ KOÇAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Efendim teşekkür ederim. Biz böyle anlamadık, bu mânayı hâlâ çıkaramıyorum.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır, zabta geçti efendim. Takririnizi oya arz edeyim mi?

SADİ KOÇAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Lûtfen oylayın bu maddeden bu mânayı çıkaramıyorum.

BAŞKAN — Ama zapta geçti ve mânası izah edildi. Komisyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Sayın Başkanım, yalnız bir noktaya işaret etmek istiyorum. Türk Subayı taşıdığı vazifenin mânevi büyüklüğü içinde yalnız kendini değil mensubolduğu milletin haysiyetini de temsil ettiğini müdriktir. Bu itibarla dışarıya gönderdiğimiz subaylar haysiyetinden fedakârlık yaparak para biriktirir gibi bir mâna ve karar içinde olmadığımızı bilhassa

arz ve ifade eder, takrire katılmadığımızı bildirmek isterim.

BAŞKAN — Komisyon ve Hükümet takrire katılmadığını gerekçeleri ile ifade etmişlerdir. Takririn dikkate alınmasını oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oyunuza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Madde kabul edilmiştir.

III - Lojmandan çıkma ve çıkarılma

Madde 186. — Emekliye ayrılanlar, istifa edip çekilenler, başka bir yere nakil ve atananlar, her ne suretle olursa olsun Silâhlı Kuvvetlerden ilişiği kesilenler, bir garnizondaki lojmandaki lojmanda devamlı olarak dört yıllık oturma süresini dolduranlar, tahsis yapılmadıktan sonra lojmanda oturma şartlarını haiz olmadıkları anlaşılanlar ile ölümleri halinde lojmanda oturmakta olan aileleri, iki ay içinde bu lojmanları boşaltmak zorundadırlar. Boşaltmalarını temin için yapılacak işlem yönetmelikte belirtilir.

Aynı garnizondaki lojmanlarda en çok dört yıl oturma sınırlamasına ait hüküm, yönetmelikte tesbit edilecek komutanlıklarla, makam sahipleri hakkında uygulanmaz.

BAŞKAN — Sayın Koçaş'ın madde üzerinde verilmiş iki tadil önergesi vardır, okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

186 ncı madde sonuna :

(Orgeneral «Oramiral» lere emekli oldukları tarihten itibaren, gelir sağlıyan başka bir hizmet yapmadıkları takdirde, yaşadıkları sürece, oturdukları şehirde kendilerine bir general lojmanı verilir) hükmünün ilâvesini arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Sadi Koçaş

SADİ KOÇAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Geri alıyorum efendim.

BAŞKAN — Sayın Koçaş takririni geri almışlardır.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

186 ncı madde son satırının son kelimesinden evvel (ve lojman sırası bekliyen mevcudolmadığı hallerde) hükmünün ilâvesini arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü
Sadi Koçaş

BAŞKAN — Buyurun Sayın Koçaş.

SADİ KOÇAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Muhterem arkadaşlar bu maddenin son satırını okurken belki biz yanlış anladık, açıklanmasına vesile olur diye bu önergeyi verdim veya bizim anladığımız gibi ise ilâvesini istirham ediyorum. «Aynı garnizondaki lojmanlarda en çok dört yıl oturma sınırlamasına ait hüküm, yönetmelikte tesbit edilecek komutanlıklarla, makam sahipleri hakkında uygulanmaz.» diyor. Bunun dışındakiler hakkında uygulanır. Ama ben şöyle bir endişe içindeyim: Lojman var, lojman sırası bekliyen kimse yok. Bu maddenin katı hükmü altında 4 senelik müddetini bitiren insan, lojmanda oturan insan, lojman sırası bekliyen olmadığı halde dahi lojmanı terk etmek mecburiyetinde kalacak gibi bir mâna çıkıyor. Kanun hazırlanırken böyle bir şey düşünülmediği muhakkak. Ama tatbikatta efendim 4 senenin bittiği için çıkarıyorlar diyecek, o zaman lojman boş kalabilir, Bu bakımdan istirham ediyorum. Lojman sırası bekliyen mevcudolmadığı hallerde gibi bir hüküm ilâve edilirse, 4 senesini bitirenler sıra bekliyenler olmadığı hallerde oturabilirler. Tekrar ediyorum, böyle bir düşünce ile hazırlanmadığı muhakkak: Ama kanun okuduğumuz zaman bu mâna çıkıyor. Veyahut komisyon veya Hükümet bunu açıklarlarsa yine mesele kalmamış olur.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Bakan,

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Bugünkü lojman ve subay miktarına göre bu ihtiyaç bu bekleme daima olacaktır bu tempo ile.

BAŞKAN — Evet lojman boş ve ihtiyaç da yoksa pek tabiî olarak çık denmiyecektir, değil mi?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Pek tabiî.

ÖMER LÜTFİ BOZCALI (İzmir) — Bir sorum var efendim, 4 ncü fıkradaki bu hakların uygulanmaması sebebi, yani istisna edilmesi se-

bebi nedir, bu zaruretin sebebini öğrenmek istiyorum.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Kuvvet komutanları, tümende tümen komutanı, kolorduda kolordu komutanı bunlar istisna edilmektedir, komutanlık lojmanı yapılmaktadır ve istisna edilmektedir.

BAŞKAN — Birer tahsistir.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Evet.

BAŞKAN — Yani yeni kumandan gelinceye kadar eski kumandan ikame edecektir. Soru cevaplandırılmıştır. Takrire Komisyon katılmıyor, Hükümet gerekçeli olarak izah etti, katılmıyor.

Takririn dikkate alınması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Dikkate alınmasını kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

B) Mülk konutu

I - Subay ve astsubaylar için mülk konutu

Madde 187. — Mülk konutu için ipotek kredisi, subay ve astsubayların da iştiraki suretiyle, emekli aylıklarını ödemekle görevli kurum tarafından tesis edilecek fondan karşılanır.

Bu madde hükümleri özel kanunlarla düzenlenir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ONDÖRDÜNCÜ KISIM
Taltifler
BİRİNCİ BÖLÜM
Savaş takdirnamesi

I - Savaş takdirnamesi

Madde 188. — Savaş madalyasının verilmesini gerektiren hallerin üstünde başarılı sevk ve idare kabiliyeti veya görev icabı üstün kahramanlık ve cesaret göstermek suretiyle muharebenin gidişini değiştirecek veya savaş neticesine tesir edecek durumlar meydana getiren subay ve astsubaylara üst makamlarca müteselsilen tasdik olunacak inhalar üzerine savaş takdirnamesi verilir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

a) İki defa 2 nci derecede savaş madalyası alanlar

Madde 189. — İki defa 2 nci derecede savaş madalyası ile taltif edilenlere, bir savaş takdirnamesi verilir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler.. Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

b) Takdirnamenin verilmesi

Madde 190. — Savaş takdirnamesi, Silâhlı Kuvvetler Komutanının inhası üzerine Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın imzalıyacağı ve Cumhurbaşkanının onaylıyacağı kararname ile verilir. Silâhlı Kuvvetler Komutanının inhasına esas olacak teklifler, hiçbir makam tarafından iptal edilemez. Olumsuz mütalâası olanlar yazılı mütalâalarını komuta silsilesi ile Silâhlı Kuvvetler Komutanına gönderirler.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM
Madalyalar

I - Madalyaların çeşidi

Madde 191. — Silâhlı Kuvvetler mensupları ile Silâhlı Kuvvetlere yararlı hizmet yapan kişilere, savaşta ve barışta yaptıkları fedakârlık, gösterdikleri kahramanlık ve üstün başarılar karşılığında aşağıda yazılı madalyalar verilir:

a) Savaş madalyası,

b) Türk Silâhlı Kuvvetleri şeref madalyası,

c) Türk Silâhlı Kuvvetleri övünç madalyası,

d) Türk Silâhlı Kuvvetleri üstün hizmet madalyası.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

a) Savaş Madalyası

Madde 192. — Savaş madalyası, altın madeninden olup iki derecelidir.

Birinci derece savaş madalyası, Türk Silâhlı Kuvvetlerinde savaş takdirnamesi alanlara verilir.

İkinci derece savaş madalyası uluslararası hukukun meşru saydığı haller ile Türkiye'nin taraf olduğu andlaşmalar gereğince yapılan savaşlarda, Türk ve dost Silâhlı Kuvvetler içinde ve dışında görev alarak Türkiye'nin veya dostlarının düşmaniyle çarpışmada başarılı

sevk ve idaresi ile muharebe kazanan veya bir muharebenin kazanılmasını hazırlıyan veya kolaylaştıran veya düşmanla çarpışmada görev icaplarının üstünde kahramanlık ve cesaret gösteren Türk ve yabancı uyruklu asker kişilere verilir.

İkinci derece savaş madalyası kişilere verildiği gibi savaşta üstün derecede kahramanlık ve cesaret gösteren birliklerin sancaklarına takılmak üzere de verilir.

İkinci derece savaş madalyası Türk Silâhlı Kuvvetleri Komutanının inhası üzerine Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın imzalıyacağı Cumhurbaşkanının onaylıyacağı kararname ile tevcih olunur.

Saavş madalyaları, bu madalyalar verilecek kişilerle, birliklerin sancaklarına, Türk Silâhlı Kuvvetleri Komutanı veya görevlendireceği biri tarafından törenle takılır.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul buyuranlar.. Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

b) Şeref madalyası

Madde 193. — Türk Silâhlı Kuvvetleri Şeref Madalyası, madeni altın ve gümüş olmak üzere iki derecelidir.

Bu madalya, savaşta sevk ve idaresi ile savaşın kazanılmasını hazırladığı veya kolaylaştırdığı halde başarısı savaş madalyası ile taltif edilemiyecek derecede olanlar ile savaşta ve barışta hayatı tehlikede olan birlikleri ve kişileri, kendi hayatını tehlikeye koyarak kurtaran, Türk veya yabancı uyruklu asker ve sivil kişilere verilir.

Şeref madalyası, barışta kuvvet komutanları veya Jandarma Genel Komutanının teklifi üzerine, Genelkurmay Başkanınca, savaşta kuvvet komutanları veya Jandarma Genel Kumatanının teklifi üzerine Türk Silâhlı Kuvvetleri Komutanınca tevcih edilir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

c) Övünç Madalyası

Madde 194. — Türk Silâhlı Kuvvetleri övünç madalyası, madeni gümüş ve bronz olmak üzere iki derecelidir. Birinci derecesi savaşta, şehidolan veya görevi başında, görevin sebep ve tesirleri ile hayatını kaybeden asker kişilerin kanuni mirasçılarına verilir.

Türk Silâhlı Kuvvetleri övünç madalyası, kuvvet komutanları veya Jandarma Genel Komutanının teklifi üzerine, savaşta Türk Silâhlı Kuvvetleri Komutanı ve barışta Genel Kurmay Başkanınınca, tevcih edilir.

BAŞKAN — Sayın Koçaş'ın bir takriri vardır.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

194 ncü maddenin son satırındaki (Savaşta Silâhlı Kuvvetler Komutanı barışta Genelkurmay Başkanı) ifadesi, her halde maddi bir hata olarak, Anayasanın 110 ncu maddesine uymamaktadır.

Maddeyi Anayasaya uydurmak için maddenin son cümlesinin, (Kuvvet komutanları ve Jandarma Genel Komutanının teklifi üzerine Türk Silâhlı Kuvvetleri Komutanı olan Genelkurmay Başkanınca tevcih edilir) şeklinde tadilini arz ve teklif ederim.

Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Sadi Koçaş

BAŞKAN — Buyurun Sayın Koçaş.

SADİ KOÇAŞ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Muhterem arkadaşlarım, önergemde de belirttiğim gibi bu zannediyorum ki, maddi bir hatadır. Anayasanın 110 ncu maddesinin üçüncü fıkrasında, «Genelkurmay Başkanı Silâhlı Kuvvetlerin komutanıdır.» tâbiri var. Böyle olduğuna göre savaşta Türk Silâhlı Kuvvetleri komutanı ve barışta Genelkurmay Başkanınca tevcih edilir ifadesi Anayasa maddesi ile bir mutabakat göstermemektedir. Maddi bir hata olduğu kanaatindeyim. Anayasaya uygun bir şekle gelmesi için teklifimizdeki şekilde kabulünü arz ve teklif ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON ADINA CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Efendim, bu maddenin bünyesinde taşıdığı mâna Sayın Koçaş'ın iddia ettiği istikamette bir kavram ve kapsama uygun olduğu kanısındayız. Bu maddede ayrıca bir değişikliğin olmasına kaani değiliz, böylece kalmasını istiyoruz, katılmıyoruz.

BAŞKAN — Kapsam ve kavramı Sayın Koçaş'ın beyanlarına uygundur, diyorsunuz ve katılmıyorsunuz. Hükümet de aynı görüşte. Bu sebeple takrire katılmaya lüzum olmadığı ka-

naatinde, Takririn dikkate alınması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Hükümet ve komisyon katılmıyorlar. Dikkate alınmasını kabul buyuranlar... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

d) Üstün hizmet madalyası

Madde 195. — Türk Silâhlı Kuvvetleri üstün hizmet madalyasının madeni gümüş olup, tek derecelidir.

Bu madalya, Silâhlı Kuvvetlerin yükselmesi, güclenmesi uğruna askerî, idari, ilmî ve sair alanlarda üstün hizmetlerde bulunanlara; Silâhlı Kuvvetlerde bir araç, gereç gibi keşifte bulunanlara veya elde bulunanların gelişmesinde büyük başarı kazananlara; yurt içinde ve yurt dışında Silâhlı Kuvvetlerin bütün alanlardaki çalışmalarında emsallerine nazaran çok üstün derecede başarı gösteren, birliğin itibarını yükselten ve ulusal menfaatlere yararlı olan ve eşitlerine nazaran feragat ve fedakârlıkla çalışarak, görevini üstün derecede yapan asker kişilere verilir. Bu madalya Silâhlı Kuvvetlerin gelişmesi ve güclenmesi için üstün derecede başarı gösteren Türk Vatandaşı sivil ve yabancı uyruklu asker ve sivil kişilere de verilebilir.

Üstün hizmet madalyası, kuvvet komutanları veya Jandarma Genel Komutanının teklifi üzerine Genelkurmay Başkanınca tevcih olunur.

BAŞKAN — Sayın Arıburun'un bir takriri var, efendim.

Sayın Başkanlığa

Şifahen arz edeceğim sebeplerden ötürü, Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanun tasarısı 195 nci madde 7 nci satırında (Asker kişilere verilir.) fıkrasından sonra şu cümlenin eklenmesini arz ve teklif ederim.

İstanbul
Tekin Arıburun

İlâve fıkra :

Hizmet esnasında mâlûl olanlarla, normal olarak emekliye sevk edilenlere de (yüz kızartıcı suçlu ve mahkûm olanlar hariç) Devletin, şükran hâtırası olarak verilir.

BAŞKAN — Sayın Arıburun.

TEKİN ARIBURUN (İstanbul) — Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlarım; Madalya ve Nişan Kanununun Türk ordularına, Silâhlı Kuvvetlerine getirilmesiyle uzun seneler âdeta eksik kalmış gibi duyulan bir boşluğu doldurmuş oldu. Asker mesleki bir feragat meslekidir, bir kahramanlık meslekidir. Feragat ve kahramanlıklar normal olarak gözükür. Normal bir vazife icabıdır. Evet. Fakat, her şeyden evvel insan olduğumuzu da unutmıyalım. Bir insan ne kadar feragatkâr olursa, mühim bir vazife gördüğü zaman hiç olmazsa yakınları ve arkadaşları tarafından, bu başarısının takdir edilmesini, takdir edildiğinin görülmesini ister, okşanmasını ister. Yaş dâvası, rütbe dâvası bahis konusu değildir arkadaşlarım. İkinci Cihan Harbi esnasında Batıdaki müttefik ordularından bir tanesinin kumandanı olan, çok büyük rütbeli bir zat, her türlü nişan ve madalyaları almış fakat, Fransız Devletine aidolan Medal Militer dedikleri askerlere verilen bir madalyayı alamamış. Başkumandanlık yapmış muazzam zafere ulaşmış, hükümeti tarafından kendisine en büyük nişan ve madalyalar verildikten gayrı, asalet unvanları verilmiş olan, böyle bir zat, bir asker madalyasının şerefini âdeta üzüntü ile, bana niçin verilmedi diye üzüntü ile, yani bu şerefe nail olamadığı için üzüntü ile karşılamış. Ben Paris'te vazifeli bulunduğum bir sırada NATO Kuvvetlerinde, bu zata büyük bir merasimle hepimiz dâhil olduk bu merasime, bir asker madalyası verildi.

Sayın arkadaşlarım, tekrar arz ediyorum, feragat ve fedakârlık... Evet insan hayatını seve seve verir, gördük, bunları. Fakat o zaman düşünmez, hayatımı vereceğim, şehidolacağım, sakat kalacağım, şöyle olacağım, diye düşünmez, bunları. Bu fedakârlığı herkes yapar, silâh altında. Fakat, çıktıktan sonra, bir kimse tarafından okşanırsa eğer, onun sevinci büsbütün başka türlü oluyor. Onun için Madalya ve Nişan Kanununun yeni baştan getirilmesi kanaatimce çok uygun olmuştur. Bunu böyle düşündükleri için de, şahsan Silâhlı Kuvvetlere ve bu tasarıyı bu tarzda getirmiş olan Millî Savunma Bakanlığımıza teşekkürlerimi, şükranlarımı sunarım.

Şimdi burada bir madde geliyor. Savaş madalyası geldi, şeref madalyası geldi, övünç madalyası geldi - ki fevkalâde yerinde bir maddedir - bu şehidolanların ailelerine, mirasçılarına verilmek üzere fevkalâde büyük kıymeti olan

bir hâdisedir. Fakat, üstün hizmet madalyası diye bir madalya geliyor. Bu barışta da, savaşta da verilebiliyor. Sivil ve askere de verilebiliyor.

Sayın arkadaşlarım, farz edelim ki, bunun iki yönü var, bir tanesi bu madalya ve nişan kanun tasarısı ile yine geldiği için, şimdiye kadar hakikaten çok üstün başarılar kazanmış olan birçok arkadaşlarımız vardır. Harblere girmiş, çıkmış arkadaşlarımız vardır, Kore savaşlarına girmiş çıkmış arkadaşlarımız vardır. Emekli olmuş, büyük vazifelerden sonra emekli olmuş arkadaşlarımız vardır. E... bunların hizmet ve feragatleri âdeta takdir edilmez gibi bir duruma düşmüş oluyor. Hizmetten mütevellit mâlûl olanlar, emekli olan arkadaşlarımız, Devletin o büyük hizmetlerine mukabil her hangi bir şükran borcu yani, normal hakkı olan maaşından gayrı, hiçbir şeyi olmasın mı? Bundan evvel bir merasim yapılırdı. O merasimde mümkün mertebe çok yüksek rütbeli bir arkadaş gelirdi - teşekkür ederdi - emekli olanların işte o kadar... Şimdi o - ki, nişan ve madalya veriliyor, bu maddi bir şeyle takdir ediliyor. Onu iftiharla göğsünde taşıyacaktır; evlâtlarına ve evine şeref nişanesi olarak bırakacağı bir durum hâsıl oluyor. Müsaade buyurunuz eğer, buraya hiç olmazsa o maddeyi ilâve etmek lâzımgelir. Bir fıkra : «Hizmetten mütevellit mâlûllerle, normal emekliye sevk edilenler» Tabiî yüz kızartıcı, suçu, mahkûm edilmiş olanlar istisna ediyorum, ama, bunlara da hiç olmazsa Devletin şükran borcu olarak, bu madalyanın bir suretini, bir cinsini vermiş olsun. O da onu evlâtlarına miras olarak bıraksın. Şimdiki halde bu kanun kabul edilinceye kadar geçen devrede, ancak İstiklâl Madalyası sahibi olan arkadaşlarımızı, ailelerine şeref köşesinde ve bâzı arkadaşlarımız dikkat ederseniz İstiklâl Madalyası Kanunu icabı, her halde her zaman göğüslerinde taşımaktadır onu. Bunun bir mânası var. Eğer tensip buyurulursa şu kadar sene hizmetten sonra cansiperane hizmetten sonra ve şimdiye kadar âdeta unutulmuş birçok hizmetlerden sonra, emekli olmuş veya mâlûl olmuş arkadaşlarımız da böyle bir şeref hâtırasına mâlik olsun. Bu da, büyük bir fedakârlık görülmesin. Ama, kanun icabıdır, bu kanun şimdi çıkmak mecburiyetindedir. Fakat, hiç olmazsa Millî Savunma Bakanı ve sayın, bu işlerle meşgul olan arkadaşlarımız, lûtfedip de, burada, nazarı itibara alınacaktır, bunlar ilk fırsatta, filân diye bir vaitte bulunsunlar ki, geride birçok arkadaşlarımızın da hiç olmazsa bir ümit ile yüzleri gülmüş olsun.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Madde üzerinde başkaca görüş mek istiyen bir arkadaşımız yok. Takrire Hükümet ve komisyon katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Hizmet madalyalarının ne şekilde ve nasıl verileceği kanunla musarrahtır. Bir vazife sırasında üstün hizmet yapanlara bu madalya verilecektir. Paşam, bundan evvelkilere de verilmesini istemektedirler. Bu makable şâmil bir kanun teklifi mahiyetindedir. Böyle bir kanunu Senatonun tasvibetmiyeceği kanaatindeyim.

BAŞKAN — Ayrıca bir de mâlûl, bilûmum emeklilere de verilsin derler.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Yine makable şümul bir hükümdür bu. Buna da katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON ADINA CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Sayın Bakan sarahatle ifade ettiler, zaten emsallerine nazaran çok üstün derecede hizmet yapanlar diye bir tâbir vardır. Bu şartları haiz olan herkese verilecektir, iştirak etmiyoruz.

BAŞKAN — Komisyon ve Hükümet gerekçeli olarak takrire katılamadıklarını ifade etti.

Takririn dikkate alınması hususuna oylarınıza arz ediyorum : Dikkate alınmasını kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

II - Diğer devletler tarafından verilen madalya ve nişanların takılması

Madde 196. — Diğer devletler tarafından Türk Silâhlı Kuvvetlerine mensup kişilere tevcih edilen madalya ve nişanlar, Genelkurmay Başkanlığınca tescil edildikten sonra, dost devletlerin ulusal günlerinde elçilikler veya konsolosluklar tarafından yapılacak davetlerde, yurt içinde ve dışında takılabilir.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

III - Madalya ve nişanların sahibinin ölümü halinde yapılacak işler

Madde 197. — Bu kanun hükümlerine göre verilen madalyalarla, dost devletler tarafından asker kişilere verilen madalya ve nişanlar, sahiplerinin ölümü halinde kanuni mirasçılarına geçer. Ancak, mirasçılar bu madalya ve nişanları takamazlar. Madalya almaya hak kazanmış kişi madalyayı almadan ölmüşse, madalya kanuni mirasçılarına verilir.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

IV - Birden fazla madalyaya hak kazananlar

Madde 198. — Aynı zamanda ve aynı yerde yapılan görev ve hizmet bu kanunda yazılı madalyalardan birden fazlasına hak kazandırıyorsa yalnız en yüksek derecede olanı verilir.

BAŞKAN — Bir takrir var efendim, Sayın Arıburun tarafından.

Sayın Başkanlığa

Şifahen arz edeceğim sebeplerden ötürü, Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanun tasarısı 198 nci maddesi sonuna aşağıdaki cümlenin eklenmesini arz ve teklif ederim.

İstanbul
Tekin Arıburun

Eklenecek cümle :

Aynı zaman veya görevlerde yeniden fevkalâde hizmet veya kahramanlık yapan, nişan ve madalya sahipleri tekrar inha edilirlerse aynı nizam ve madalyalar tekrar verilir.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Arıburun. Takririniz tek prensibin dışında yani mütaaddit nişanlar verilmesi mahiyetinde oluyor.

TEKİN ARIBURUN (İstanbul) — Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlarım, bundan evvelki madde için de bir şey arz edeyim, müsaade ederseniz. Makable şâmil buyurdular. Benim teklifim makable şâmil değildir efendim.

BAŞKAN — O madde oylandı efendim.

TEKİN ARIBURUN (Devamla) — Hayır bunu arz etmek için söyledim yalnız. Takrir öyle verilmemiştir. Makable şâmil olarak değildir. Bir fıkra ilâve etmek suretiyle emekliye ayrılanlara bir lütuf olmak üzere, onlar da nazarı dikkate alınsın, diye verilmiştir.

Efendim, bu maddeye gelince : 198 nci maddenin birinci fıkrası, «Aynı zamanda veya aynı yerde yapılan görev ve hizmette, bu kanunda yazılı madalyalardan birden fazlasına hak kazandırıyorsa yalnız en yüksek derecede olanı verilir» diyor. Doğrudur bu, kısmen doğrudur. Başka yerlerde başka türlü de tatbik edilmiş de olabilir. Ya, madalyalara inha edilmişse onlar alır. Fakat, bundan evvel geçmiş şeyde, madalya ve nişanla ilgili maddelerde, bir insan ayrı yerlerde ve yeniden bir kahramanlık yaparsa eğer, tekrar inha edilirse, tekrar aynı madalyayı alabileceğine ait her hangi bir kayıt yok. Almıyacağına ait de bir kayıt yok. Fakat, birinci fıkrası bunun biraz kısıtlayıcı gibi bir durumda olduğu için, biraz daha açık mâna verilmesi ve bu hususta Hükümet ne düşünüyor onu öğrenmek için bir mâni var mıdır? Ayrı yerde, ayrı kahramanlık yaparsa, yeniden yaparsa, aynı madalya 1, 2, 3 ncü defa inha edilirse bunların hepsi verilir, nazarı dikkate alınır. Bunun hakkında Hükümetin mütalâasının tebarüz etmesi için bu önergeyi vermiş bulunuyorum. Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Hükümet.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Sayın Başkan, burada aynı yerde ve aynı zamanda denmektedir. Başka zamanda, başka yerde bir yararlık yaparsa elbette alacaktır. Başka yerde ama aynı zamanda, aynı yerde mümkün değildir. Ama başka bir zamanda, aynı yerde, başka bir yararlık yaparsa madalya verilecektir Bu sebeple katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Takriri...

TEKİN ARIBURUN (İstanbul) — Verilen izahat muvacehesinde takririmi geri alıyorum.

BAŞKAN — Takrir geriverilmiştir. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum... Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

V - Madalya ve nişanların mirasçılara intikali

Madde 199. — Madalya ve nişan alan kişilerin ölümleri halinde, bu madalya ve nişanlar,

kendileri tarafından mirasçılarından birine bırakılmamış ise, erkek çocuklardan ve en büyüklerinden başlamak üzere çocuklarına, çocukları yoksa eşine, eşi de yoksa babasına, babasının hayatta olmaması halinde annesine intikal eder.

Yukarda sayılan mirasçıların yokluğu halinde Medeni Kanun hükümlerine göre diğer mirasçılarına intikal eder.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum... Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VI - Madalyaların tescili

Madde 200. — Bu kanun gereğince verilen madalyalar, beratlarına dayanılarak Genelkurmay Başkanlığına tescil edilerek numaralanırlar.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum... Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

VII - İstiklâl Madalyası

Madde 201. — İstiklâl Madalyası Kanunu ile ek ve değişikliklerindeki İstiklâl Madalyasına ait hükümler saklıdır.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum... Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ödüller

I - Ödül

Madde 202. — Silâhlı Kuvvetlerde (jandarma dâhil) subay, astsubay, erbaş ve erlerden eğitimde, atışta, uçuculukta, denizaltıcılıkta, dalgıç ve kurbağaadam hizmetlerinde, bakımda, haritacılık hizmetlerinde, tabiî âfetlerde, üstün hizmet ve başarı gösteren; yeni buluşlar yapan veya mevcut usullerde yenilikler meydana getiren; Silâhlı Kuvvetlerde yabancı dil bilen personelin miktarını artırmak, subay ve astsubayların boş zamanlarını yararlı bir şekilde değerlendirmek amaciyle, kuvvet komutanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığınca, gerekli görülecek yerlerde açılacak yabancı dil kurslarında öğretmenlik yapan, meslekine ait eser yazan veya tercüme eden kişiler; yönetmelikte belirtilen esaslar dâhilinde ödül verilmek suretiyle taltif olunurlar.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum... Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

II - Madalya yapımının giderleri ve ödüller

Madde 203. — Bu kanunda yazılı madalya ve beratların yapım giderleri Millî Savunma Bakanlığı bütçesinden ödenir. Ödüller için de, Millî Savunma Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı bütçelerine bir fasıl konur.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum... Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

III - Yönetmelik

Madde 204. — Bu kanun gereğince verilecek madalyaların şekilleri, kayıtları, nitelikleri, kordelâ, rozet ve nişanların takılacağı yer ve zamanlar, kişiler ve birlik sancaklarına veriliş ve takılış usulleri, ödüllerin miktarları ve ilgili diğer hususlar Millî Savunma ve İçişleri bakanlıklarınca, müştereken tanzim edilecek bir yönetmelikle tâyin ve tesbit olunur.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

ONBEŞİNCİ KISIM

Geçici maddeler

General ve amirallerin hizmete devamları

Geçici madde 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte general ve amiral rütbelerinde bulunanlar, 49 ncu maddede tesbit edilen rütbe oranları aşılmamak şartiyle bekleme sürelerini doldurmuş olsalar dahi yaş hadleri müsaidolduğu takdirde hizmete devam ettirebilirler.

BAŞKAN — Sayın Ataklı, Sayın Küçük, Sayın Bozcalı tarafından verilmiş üç takrir vardır, okutuyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Tasarının geçici 1 nci maddesi, 49 ncu maddenin (8) fıkrası, muvacehesinde Anayasanın 12 nci eşitlik maddesine aykırıdır.

Tasarıya göre halen general ve amiral olanlar yaş haddine kadar orduda bırakılabildikleri halde yayımından sonra olacak general ve amiraller ancak 12 yıl kalabileceklerdir.

Aşağıdaki fıkra kabul edildiği takdirde, halen general ve amiral olanların kanunun yayını tarihine kadar general ve amirallik hizmetleri dikkatte tutulmıyarak halen mevcudolanlarla, gelecekte general ve amiral olacaklar 30 ncu madde hükümlerine tabi olacaklardır.

Anayasanın eşitlik prensibini uygulamak ve gelecek yeni kuşaklara general ve amirallik rüt-

belerinde yeteri kadar yer bulabilmek ve bu suretle de ordunun emir ve komuta kademesini gençlertirmek için aşağıdaki fıkranın geçici 1 nci maddesinin sonuna eklenmesini arz ve teklif ederim.

Tabiî Üye
Sami Küçük

Eklenecek fıkra :

Ancak bu süre, bu kanunun yayınlandığı tarihi takibeden 30 Ağustostan muteber olmak üzere, her rütbede üçer yıldan fazla olamaz.

SAMİ KÜÇÜK (Tabiî Üye) — «Her rütbede üçer yıl şeklinde» olacaktır.

BAŞKAN — Fikrinizi izah ettiğiniz zaman takririnizi alıp o şekilde düzeltirsiniz.

Başkanlığa

Geçici birinci maddenin metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Tabiî Üye
Mucip Ataklı

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Şifahen arz edeceğim sebeplerle geçici birinci maddenin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

İzmir
Ömer Lûtfi Bozcalı

BAŞKAN — Sayın Küçük, buyurunuz.

SAMİ KÜÇÜK (Tabiî Üye) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, geçici birinci madde, kabul ettiğiniz 49 ncu maddenin (f) fıkrası muvacehesinde, Anayasanın 12 nci eşitlik maddesiyle çelişme halindedir. Şöyle ki; 49 ncu maddenin (f) fıkrasını okuyalım. 49 ncu maddenin (f) fıkrası der ki; «Bekleme süreleri sonunda terfi edemiyen general ve amiraller emekliye sevk edilir.» Bekleme süreleri nedir? Kabul ettiğiniz 30 ncu maddede : «Tuğgeneraller ve tuğamiraller üç sene» demek ki, bu kanunun 49 ncu maddesi devamlı bir madde, (f) fıkrası da devamlı bir hüküm olduğuna göre, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren general olacak yani 30 Ağustos 1967 de general olacaklar. Tuğgenerallikte kaç sene kalacak? 3 sene, 3 sene sonra terfi edemezse emekli olacak. Terfi etti, tümgeneral oldu. Üç sene de orada kalacak etti altı. Üçüncü sene sonunda terfi edemezse emekli olacak. Orada da terfi etti, kabiliyet gösterdi, korgeneral olacak. Üç sene de orada kalacak, etti dokuz. Kabiliyet gösterdi, orgeneral oldu, üç sene kalacak ve onikinci sene sonunda kabul ettiğiniz 49 ncu maddenin (f) fıkrası muvacehesinde ordudan, her hal ve kârda, ayrılacak. Şimdi, gelen geçici maddeye bakalım : «Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte general ve amiral rütbesinde bulunanlar» yani kimler? 30 Ağustos 1966 ve daha önceki 30 Ağustoslarda general ve amiral olanlar. Ne olacak bunlar? «49 ncu maddede tesbit edilen rütbe oranları aşılmamak şartiyle.» Nedir 49 ncu maddedeki rütbe oranları? Evvelâ % 1,5, ondan sonra da orgeneraller mevcut generallerin Kara Kuvvetleri için % 5 ini, korgeneraller % 13 ünü, tümgeneraller % 32 sini ve tuğmariller de % 50 sini geçemezler, diyor. Demek ki; bu hudutlar içerisinde ise. Ne oluyor bu hudutlar içerisinde ise? «Aşılmamak şartiyle bekleme sürelerini doldurmuş olsalar dahi» 30 Ağustos 1967 de terfi edecek bir general için bekleme süresi üç sene, dördüncü senesini kabul etmiyorsunuz, kabul ettiğiniz madde muvacehesinde. Ama daha evvel, hasbelkader, daha yaşlı, nüfus kâğıdını daha evvel almış olanlar için hayır, «bekleme sürelerini aşsalar dahi» beş sene de kalsa, altı sene de kalsa devam edecek. «Doldurmuş olsalar dahi yaş hadleri müsaidolluğu takdirde» nedir yaş hadleri? Tuğgeneral şu cetvelde, (1) numaralı cetvelde tuğgeneraller ve tümgeneraller için 60, korgeneraller ve orgeneraller için de 65. 65 yaşına kadar kalacaklar. Nasıl kalacaklar, devam ettirebilirler? Yani iradeleri kendi elinde değil, iradeler makamda, bunu da izah edeceğim. Şimdi, şunu bir misal ile arz edeyim : Kara Ordusunda kurmay subaylar, eğer lise ve harb okullarını zamanında bitirmişlerse 45 yaşında general olmak imkânına sahipler. Hava Ordusunda bu 41 yaşında. Şimdi, 1966 yılında 45 yaşında general olan bir subayla 1967 yılında general olacak, 30 Ağustosta tabiî, general olacak bir subayın durumunu tetkik edelim bu kanun muvacehesinde :

Her ikisi de kabiliyetli iki kişi, her ikisi de bekleme süreleri sonunda terfi edecek sınıflarının güzide subayları. 1966 yılında 45 yaşında terfi eden subay general oldu. 48 yaşında tümgeneral olacak, 3 sene sonra yani 51 yaşında korgeneral olacak, 54 yaşında orgeneral olacak. Orgenerallerin yaş haddi 65 olduğu için, 65

yaşına kadar hizmete devam etmek imkânı var. Ettirilebiliyor. Kim ettiriyor? Makam ettiriyor.

Gelelim 1967 senesine; 1967 de, yani kendisinden bir sene sonra doğan, bir sene sonra nüfus kâğıdını alan, bir yaş daha küçük olanın durumunu tetkik edelim :

30 Ağustos 1967 de terfi etti. Kabiliyet gösterdi, 45 yaşında terfi etti. Bunu Kara Ordusu için alıyorum, Hava Ordusunda 41, 48 yaşında tümgeneral oldu. Üç yıl bekleme süresi, 51 yaşında korgeneral oldu, 54 yaşında orgeneral oldu. Kabul ettiğimiz 49 ncu maddenin (f) fıkrası muvacehesinde bekleme süresi orgeneralliktе 3 sene olduğu için 1967 senesinde terfi eden bir general, 57 yaşında (f) fıkrası muvacehesinde tekaüde sevk edilir. Kanun bu. Ama, 1966 da terfi eden, 65 yaşına kadar kalabilecek. Demek ki, bir (A) isimli olan, bir de (B) isimli olan. (A) isimli 1966 da terfi ettiyse, (B) isimli 57 de kendi 58 yaşında iken, 57 yaşındakiler emekli olacak, kendi 59 yaşında iken kendisinden iki sene sonrakiler yine emekli olacak. 60 yaşına geldiği zaman kendisinden 3 yaş küçük olanlar, 65 yaşına geldiği zaman kendisinden 8 yaş küçük olan ve kendisinden 8 sene sonra orduya dâhil olanlar, genç olanlar dahi emekli olabileceklerdir.

Bu, Anayasanın eşitlik maddesi muvacehesinde, zannedersem çelişmeli bir durum arz ediyor. Kaldı ki, bir de ayrı olarak, biz daha üst kademeleri generallik kademelerini daha genç insanlarla doldurmak istiyoruz, üst kademeyi kapatmıyalım, diyoruz.

Burada belki Sayın Bakan diyecekler ki; efendim bu irade kendilerinde değildir. Ne diyor; «hizmete devam ettirilebilirler.» Yani biz irtersek devam ettiririz.

Muhterem arkadaşlarım, bir kanun çıkarıyoruz, lûtuf ve âtıfet şeklinde bunları dağıtmıyalım. Şu halde kanun hükümlerine hep beraber tabi olalım.

Bir küçük fıkra teklif ediyoruz, bu fıkra şu: Maddenin sonuna, «ancak bu süre» diyoruz, «kanunun yayımı tarihini takibeden 30 Ağustostan itibaren geçerli olmak üzere..»

Ne yapacak? Bu kanun bu ay içinde yayınlanırsa 30 Ağustos 1967 den itibaren geçerli olacak.

Nasıl olacak? Her rütbede üçer yıldan fazla olamıyacak. Yani diyoruz ki; arkada geçmişte, yani 66 da, 65 te, 62 de, 58 de general olanları hiç nazarı itibara almıyalım, ordudaki bütün general ve amirallerin 30 Ağustos 1967 tarihinde omuzlarında haiz oldukları rütbeleri o gün ihraz etmiş olsunlar. İhraz etsinler ve ondan sonra da, 49 ncu maddenin (f) fıkrasına göre hizmete devam etsinler.

Efendim, meselâ bizim orgeneral 1960 ta orgeneral olmuş 1967 ye kadar geçen müddetini kaale almıyalım, o eskiyi, makable teşmil etmiyelim. Ne yapsın 30 Ağustos 1967 de orgeneral olmuştur. (f) fıkrası ne emrediyor? 3 sene kalacaktır. 3 sene sonra bundan evvelkiler nasıl ayrılmış ise, kendisine de bir merasimle bu hizmetten ayrılabilir ve bu suretle ordu içerisinde, bilhassa general kademesinde hem Anayasaya maddeyi uydurup, hem de genç kuşaklar için bir boşluk sağlamak istiyoruz. Buna iltifat etmenizi istirham edeceğim.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Sayın Karaman.

SUPHİ KARAMAN (Tabiî Üye) — Sayın arkadaşlarım, Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun getirmekte olduğu en önemli yeniliklerden birisi, mahrut düzenini subaylarda general ve amirallerde otomatik bir sisteme bağlıyarak muhafaza etmiş olmasıdır. En önemli reform niteliği, yönü taşıyan maddesi budur kanunun. Binaenaleyh titizliklerimizi bilhassa kısa zamanda orduda subay, general ve amirallerin de bu mahrut düzenini sağlıyacak, kanunun bu yönlerini de dikkatimizden kaçırmamamız icabediyor.

Bu mütalâanın ışığı alsında, halen görüşülmekte olan geçici birinci madde korkunç hata ve haksızlıklar getirmektedir. Biz bunu söylerken, eski bir asker olarak halen Silâhlı Kuvvetlerde, pek çok general arkadaşım var, ama hiçbir zaman arkadaşlık saikiyle, arkadaşlarımın hukuku diye bir şey düşünemem. Vazifemiz reform niteliği taşıyan bu hükümlerin biran evvel yürürlüğe girmesini sağlamaktır. Alt kademeden gelen insanlara ön açmaktır. Halbuki bu geçici birinci maddenin bu tutumu ile biraz sonra izah edeceğim şekilde, generallerde kara ordusunda 15 sene, Hava Ordusunda 19 sene bu otomatik tasfiyeyi ve mahrut düzenini sağlamak mümkün olmıyacaktır. 20 sene sonra mesele kalmıyacaktır. Kanunun 30 ncu maddesi, hepinizin bildiğiniz gibi bekleme sürelerini göstermektedir. Generaller,

tuğgeneraller, tuğramiraller de üç sene, tümgeneraller, tümamiraller de üç sene, korgeneraller, orgeneraller de üçer sene diye kesin olarak artırmıştır. 49 ncu maddenin (b) fıkrasında, general ve amirallerin sayıları ve miktarları içerisinde her rütbede taşıyacakları oranı göstermektedir. Eğer bir orduda yüz tane general ve amiral olacaksa, bunun % 5 i orgeneral ve oramiral olacaktır o madde. Yani eskiden olduğu gibi meselâ üçbin tane albaya karşı ikibin tane binbaşı olmıyacak, bu rütbelerde. Yani, yüz tane orduda general varsa, beş tanesi orgeneral olacak diyor, 95 tanesi değil. Aşağı rütbelerde kalacak diyor. 12 veya 13 tane korgeneral olacak diyor yüz kişiden. 26 veya 30 tanesi tümgeneral olacak, hava ve denizci 57 tanesi de tuğgeneral olacak diyor. Kesin bir hüküm çizilmiş. Eğer reform niteliği taşıyan bu hükmü biran evvel yürürlüğe sokacak olursak 3 - 4 veyahut da 2 sene sonra bu nisbetler elde edilecektir. Yine 49 ncu maddenin (f) fıkrasında: Bekleme süreleri sonunda terfi edemiyen general ve amiraller emekliye sevkedilir diyor.

Şimdi 1967 yılını yaşıyoruz. 1967 yılında Kara Ordusunda 20 albay general oldu, her sene 2 olacağına göre demek ki, ordunun general mevcudunu şöyle yüz veya 200 kabul edelim, bu 20 nin otomatikman 10 tanesi üç sene sonra tümgeneral olamıyacaktır. Çünkü bütün general sayısının yüzde 50 si tuğgeneraldir. Öyle ise üç sene sonra 1967 de general olan mevcudun üç sene sonra tuğgeneralliğe geçerken, yarısından çoğu otomatikman emekli olacaktır, yaş haddine bakılmaksızın. Geri kalan yarısı, tümgeneral oldu. Üç sene sonra bunların da dört tanesi 1/3 oranına göre söylüyorum veya daha azı korgeneral olacaktır Diğerleri emekli olacaktır. Yani dördüncü seneyi beklemek yok. Dört tane korgeneral oldu, üç sene sonra bir tanesi orgeneral olacaktır, üç tanesi emekli olacaktır. Demek ki, 1967 yılında halen 3[illegible] tane subay, 20 tane albay general olduğu vakit, bunların yarısı üç sene mutlaka emekli olacaktır. Geriye kalanların 2/3 si altıncı senenin sonunda mutlaka emekli olacaktır ve geriye kalanların da, bir tanesi hariç hepsi 9 senede emekli olacaklar. Kanunun getirdiği hüküm 49 ncu maddenin (f) fıkrasına göre budur. Halbuki geliyoruz geçici birinci maddeye, diyor ki orada; hayır öyle değil, halen orduda bulunanlar devam edebilirler yaş haddine kadar. Yaş hadleri de tuğgeneral ve tümgenerallikte 60, korgeneral ve orgenerallikte de 65. Şimdi küçük bir misalle tatbik ediyoruz efendim. Benim sınıfımda, benim yaşımda olanlar geçen sene general oldular. Yani 45 yaşında general oldular. Bu sene general olacaklar ise halen 45 yaşında, arkadaşlarım 46 yaşını geçtiler. Bu sene general olacaklar, - Kara Ordusundan bahsediyorum - 30 tane albay general olursa, 15 tanesi bu hükümlere göre 48 yaşında emekli olacaktır, yüzde yüz.

Ama geçen sene general olanlar, tuğgeneraller 60 yaşına kadar kalacaklardır, bu hükme göre. Bu sene general olacak kara subayları içinde en parlak başarıyı gösteren bir kişi orgeneral olacaktır. Yani nisbetlere göre iki kişinin olmasına imkân yoktur. Bir kişi olacaktır. Dokuz sene sonra orgeneral olacaktır. Kırkbeş yaşındadır, 54 yaşında orgeneral olacaktır. Ama, diğerlerinin hepsi 54 den evvel tasfiye olacaktır. Fakat geçen sene benim sınıfım tuğgeneral olmuştur. Hepsi tümgeneral, korgeneral olsalar bile 50 - 60 yaşına kadar yani 15 sene daha tuğgenerallikte bekliyeceklerdir. Böyle haksız bir iş olurmu arkadaşlarım. Bu son derece haksız. Bir sene sonra terfi edenler yani bu sene ve bundan evvelki seneler terfi edenler, en parlakları dâhi, korgeneral olanlar 9 seneden fazla kalmıyacaklar. Buna mukabil bir sene evvel terfi edenler, hiç terfi etmemiş hep tuğgenerallikte kalmış olsalar dahi, 15 sene kalacaklar. Bunu havacı arkadaşlarımıza tatbik edecek olursak, geçen sene hava sınıfında terfi edenler, halen 42 yaşındadır generaller. Bu sene terfi edecekler 41 yaşındadır. Geçen sene terfi eden generallerin hepsi kalsalar, hiç terfi etmeseler tuğgeneral olarak kalsalar, 18 sene, 60 yaşına kadar bekliyeceklerdir tuğgenerallikte. Kanun bu imkânı veriyor. Ama bu sene terfi edeceklerin yarısı üç sene sonra emekli olacak, geri kalanın 2/3 ü altı sene sonra emekli olacak, bir kişi belki müstesna, diğerlerinin hepsi 9 sene sonra emekli olacaklar. Bu haksız maddedir arkadaşlarım. Bu madde böyle geçerse, bugün orduda bulunan yüksek rütbeli generalleri filân, mutazarrır etmiyelim filân şeklinde bir fikri olabilir. Ama böyle geçerse, bu kanunun generaller ve amirallere getirmek istediği mahrut düzeni 15 seneden evvel kurulamaz. Bu bir.

İkinci bir şey daha var. Bu kanunun en güzel tarafı, otomatik emeklilikleri sağlamaktır. Otomatik emeklilik mutlaka sağlanmalı başka yollarla. Hangi yollarla? Emri kumanda başındaki insanlar, bilâkaydışart iktidarlar bunu yapmak zorunda kalacaklardır. Kanunla bu işi yapmak varken, niçin kanunun dışında, iktidarları veyahutta başta bulunan kumandanları töhmet altında bırakacak bir duruma götürelim. Yakın senelerde bunun misallerini gördük bizim devremizde. Ama otomatik bir kanun tasfiyesi maddesi varken yapabilmek mümkünken, onunla bu tasfiyeyi yürütmek mümkünken, başka türlü yapmak doğru değildir.

Mâruzatım bundan ibarettir. Hürmetlerimi sunarım.

BAŞKAN — Sayın Kaplan.

KADRİ KAPLAN (Tabiî Üye) — Sayın Başkan, değerli senatörler; arkadaşlarım bütün cephesiyle konuyu ele aldılar ve açıkladılar. Ben de tümü üzerindeki konuşmalarımda bu mevzua dokunmuş idim. Komisyonun gerekçesi, komisyonun raporunda ileri sürdüğü gerekçe bence tatminkâr değil. Şöyle diyor; eğer generalleri 49 ncu madde meriyete girdiği için emekliye ayırırsak, birçok hizmet kadroları boşalacak. Şimdi eğer emekliye ayırırsak, fazlalığından ayıracağız demektir. Fazla bir kadro işgal ediyorsa emekliye ayrılacak, etmiyorsa zaten ayrılacak değil. Binaenaleyh, bu tam bir gerekçe olmuyor. Öyle olsa, mademki şimdi dahi üstüvane hattâ ters mahrut şeklinde gidiyor rütbeler, emekliye ayrılanan yerine bir albay, onun muavini bir albay daha bırakıyoruz, kıdemli olan boşalan yere geçer, öteki onun yerine geçer. Hattâ ferahlık olurdu. Yalnız bâzı sebeplerle konmuş bu madde.

Ben iki şey soruyorum, arkadaşlarım işaret ettikleri için komisyondan ve Sayın Bakandan. Birincisi şu efendim: Geçici 1 nci maddede rütbe oranlarına göre diyor. Sayın Bakandan istirham ediyorum bilhassa, çok mühim bir nokta efendim, geçici 1 nci maddede rütbe oranlarını aşmamak şartı ile diyor. Rütbe oranlarını aşmamak şartı ile bu geçici birinci madde zaten işlemez. Yani, onun için pek üzerinde durmamak lâzım. Ama şunu soracağım; rütbe oranlarını aşmamak tâbirinin içerisine 49 ncu maddedeki 1,5 oranı dâhil midir? Şimdi Sayın Bakan açıkça ifade etmelidir; 1,5 oranı dâhil ve rütbe oranları da dâhil, diye. O zaman mahrutun hesabı tamamen değişiktir ve arzu edilen bu olması lâzım. Bir.

İkincisi, aşağıdan gelen yüzde 25 albay ehliyet grupuna göre yüzde 25 e mutlaka gelecek varken, yukarıda bir tıkanıklık bahanesi meydana çıkacak mıdır?

İki soru soruyorum; oranlara yüzde 1,5 dâhil midir, aşağıdan gelecek yüzde 25 ehliyet grupuna dâhil albay varken bir tıkanıklık meselesi çıkacak mıdır?

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Geçici 1 nci madde üzerinde görüşmek istiyen başka sayın üye var mı?.. Yok. Buyurun Sayın Hükümet.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana Milletvekili) — Sayın Başkan, sayın senatörler. geçici 1 nci madde hakkında beyanda bulunan sayın senatörler evelâ şöyle bir kaziyeye dayandılar. Sanki bu madde ile, kanunun neşri tarihinde general olanların, yaş haddine kadar göreve devam ettirilecekleri kaziyesine dayanarak beyanda bulundular. Bu kanun, bu madde ile, böyle bir niyetin ifadesi değildir. Bu, reform kanunu olan reform kanunu mahiyetinde olan, Askerî Personel Kanununda generallerin, emekliye sevklerinde bir reformun rijitliği yerine, bir süples tasfiye, birkaç yıl içinde bir personel plânlaması ile yapılması hedef tutulmuş ve buna göre bu madde böyle sevk edilmiştir. Esasen Meclisten geçen devre Senatonuza geldiği zaman bu madde, emekli yaşına kadar devam edebilirler şeklinde idi. Arkadaşlarım hâtırlıyacaklar ve bilhassa Millî Birlik Komitesinden birçok arkadaşlar gelip bu madde üzerinde münakaşa ettik. O zaman, edebilirler şeklinde idi. Yani, generalin iradesine tâbiydi, altmış beş yaşına kadar göreve devam etmek. Kendileriyle yaptığımız müzakere sonunda, bu devam edebilirleri, ettirilebilirler şeklinde tashih ettik. Kendileri de bu görüşe itibar ettiler. Ve geçen devre Senatonuzda bu madde böyle müzakere edilerek geçti. Binaenaleyh yeni bir hüküm değil, daha evvel Senatonuzca kabul edilmiş bir hükümdür. Sayın Sami Küçük konuşmalrında 49 un (f) fıkrasına göre ve 30 ncu maddede-

ki, sürelerin doldurulunca kadar görev yaptırılacaklarını ifade ettiler. Böyle bir şey yoktur sayın arkadaşlarım. Bu kanunla biz generallerin, yani bu reformda, generallerin plânlanmasında daha süples bir tatbikat yapmayı derpiş etmişizdir. Genelkurmay kendi ihtiyaçlarına göre bu emeklilik muamelesini, generallerde emeklilik muamelesini bir zaman içindeki, bu, demin de arz ettiğim gibi, bir yılda değil de, iki veya üç yılda olacaktır.

Sayın Suphi Karaman dediler ki, bu tasfiye havacılarda ancak 19 yıl sonra - ki, kendileri, bugünkü bekleme sürelerine göre havada 46 yaşında bir kimsenin general olabileceğini her halde hesabederek bunu söylemektedirler. Ve kara subaylarında ise 15 sene sonra bu tasfiyenin tamam olabileceğini söylediler. Bu ancak bütün generallerin yaş haddine kadar vazifeye devam ettirileceği kaziyesine inanmaktan ileri gelir.

Bizim bu maddeyi sevkte bu şekilde ki, tertibimizde ve komisyonda kendileriyle yaptığımız müzakerede, biz böyle bir hareketle bu maddeyi sevk etmiş değiliz. Bu maddenin bu şekle getirilmesinden maksat, bu reformun kısa bir zaman içinde bir reform şeklinde yapılmasını derpiş etmiştir. Yoksa, bu kanunun neşrinde general olanların mutlaka yaş haddine kadar göreve devam ettirilebileceği inancında değildir. Hükümet, böyle bir kararda değildir. Yani, böyle bir kararla bu madde sevk edilmiş değildir. Ve Sayın Suphi Karaman bu şekilde bu maddeyle mahrutun teşekkül edilemiyeceğini ifade etiler. Arz ettiğim sebeplerle biz böyle bir kaziye ile bu maddeyi sevk etmediğimize göre, mahrut zaman içinde teşekkül edecektir.

Sayın Kadri Kaplan konuşmalarının sonunda iki sual sordular. Bunu arz etmek istiyorum. Evvelâ bu maddede ki oranları aşmama dediğimiz yani % 1,5 değil hattâ aşağı bugünkü 1,3 tatbik ediyoruz diyorum. 1,3 oranını aşmamak şartiyle yani değil 1,5 u aşmamak, 1,3 ü dahi aşmamak şartiyle tatbik edilecektir. Evvelâ bundan müsterih ve emin olsunlar. Yani oyılki âzami had 1,5 tur. Ama bugün Kumanda Konseyinin kararı ile 1,3 tatbik etmekteyiz. 1,3 nisbetindeki oranları aşmamak suretiyle emeklilik muamelesi icra edilecektir. Bundan müsterih olsunlar.

İkincisi aşağıdan gelen % 25 yani albaylarınki elbette ki, Hükümet ve Türk Silâhlı Kuvvetleri yetişmiş, bir sürü emekle yetiştirilmiş ve lider sınıfına ayrılmaya hak kazanmış albaylar için terfi imkânlarını sağlıyacak tedbirleri alacak ve daha yukarıdaki sıralardan emeklilik muamelesini icra ederek terfi hakkını kazanmış olan albayların terfilerini sağlıyacak tedbirleri de alacaktır. Bundan da müsterih olmalarını istirham ederim. Bu izahatımla şunu demek istiyorum ki, bu madde ile biz, kanunun neşri tarihinde general olanların, yaş haddine kadar görevlerine devam edeceği fikrinden hareket ederek bu madde sevk edilmemiştir. Bu madde ile, yapılan reformun, generaller zümresindeki tatbikatında, Genelkurmay Silâhlı Kuvvetler plânlamasında daha supl bir imkân sağlamak için bu madde sevk edilmiştir. Sayın arkadaşlarım da bu maddenin geçen devre komisyondaki yaptığımız munakaşada da, kendileri de bunu kabul etmişler ve Yüce Senatonuz da bu görüş içinde bu maddeyi kabul etmişti. Ve bu madde eskiden geldiğinden farklı bir görüşte değildir, itimat edilmesini saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN — Sayın Küçük soru...

SAMİ KÜÇÜK (Tabiî Üye) — Ben geçen sene komisyonda «ettirilebilir» teklifinde bulundum. Bu geçen sene kabul edilmeyince bu hususta muhalefet şerhi koydum. Benim muhalefet şerhim vardır.

BAŞKAN — Sayın Özdilek soru efendim.

FAHRİ ÖZDİLEK (Tabiî Üye) — Sayın Başkan, Sayın Bakan buyuruyorlar ki, 1,5 nisbeti kabul ediliyor. Evvelce kabul edilen bir diğer maddede, kadro münhali bulunduğunda bu doldurulur, hükmünü ihtiva ediyor. Nasıl talebediyor bu 1,5 nisbetini? Kadrolar, münhal olursa, doldurulabilir, lüzum varsa. Kumanda Konseyi 1,3 nasıl kıymetlendirilir.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Arz edeyim. Kanunun 49 ncu maddesini izah ederken barışta ve savaşta tâbirini kullandığımızı ve bugün barışta 1,3 tatbik ettiğimizi ifade etmiştim. İşlemin yapıldığı tarihte 1,3 nisbeti tatbik ediliyorsa, kadrolar ona göre yapılmıştır. Kanunda âzami ve asgari verilmiştir. Ama, kadrolar, fiilî kadrolar buna göre yapılıp, fiilî kadrolar Karma Komisyondan geçmekte ve kadroları

buna göre bu imkânlarla elimizdedir. Bu imkânı aşmak bizim elimizde değildir. Bu hudut içinde fiilî kadrolar yapılır ve fiilî kadrolar Bütçe Karma Komisyonuna gelir ve orada kabul edilir ve biz onunla, o miktarla mahdut olarak terfileri yaparız. Eğer o yıl 1,5 olarak getirilmiş ve Karma Komisyondan 1,5 olarak geçmişse kadrolarda 1,5 a göre ayarlanır. Ama, biraz evvel arz ettiğim gibi, 1,3 olarak ayarlandığı için fiilî kadrolar bugün 1,3 tür. Binaenaleyh, emeklilik muamelesi bu 1,3 nisbeti üzerinden cereyan eder.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır. Sorumu sormak istiyorsunuz Sayın Gündoğan?.. Buyurun efendim.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Ben de anlamak istiyorum. Bugün Türk Ordusunda mevcut generaller biraz evvel muhterem arkadaşlarımın söylediği ve kanunun kabul ettiği nisbetin de altında mıdır, üstünde midir yoksa tam seviyesinde midir? Bu bir,

BAŞKAN — Sayın Gündoğan lûtfen grup başkanvekili sıfatiyle bana hitabetmenizi rica edeyim.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Peki efendim, ikincisi, eğer bu sene, yine generaller olacaktır. Bu hem yeni generallerin gelmesi suretiyle, ordudaki 1,5 nisbetini aşar, aynı seviyeye getirmek için bu generallerden bir kısmı tasfiye mi edilecektir?

BAŞKAN — 1,3 nisbeti hazarda ve seferde diyorlar; efendim.

MİLLÎ SAVUNMA BAKTNI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Arz edeyim, bugünkü nisbet 1,2 dir 1,3 dahi değildir. Yani terfilerle bu 1,3 e ancak çıkacaktır. 1,5 ğu nisbeti hiçbir zaman derpiş etmemekteyiz. Bugünkü nisbet de 1,2 dir.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Yeni generalle olmıyacaktır.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Devamla) — Evet efendim.

BAŞKAN — Sorular cevaplandırılmıştır. Bu sebeplerle katılmıyorsunuz Sayın Bakan.

ÖMER LÛTFİ BOZCALI (İzmir) — Sayın Bakanın bu izahatı karşısında takririmi geri alıyorum.

BAŞKAN — Peki efendim. Komisyon katılmıyor mu?.. Katılmıyor. Sayın Bozcalı takririni geri almıştır. Sayın Küçük'ün takririni tekrar okutup dikkate alınıp alınmaması hususunu oylarınıza arz edeceğim.

Tabiî Üye Sami Küçük'ün önergesi tekrar okundu),

BAŞKAN — Komisyon ve Hükümet katılmıyorlar. Takririn dikkate alınması hususunu oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

(Tabiî Üye Mucip Ataklı'nın önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI CAVİT TEVFİK OKYAYUZ (İçel) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükkmet?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI AHMET TOPALOĞLU (Adana) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet ve komisyon takrire iştirak etmemektedirler. Takririn dikkate alınması hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Bozcalı takririni geri almıştır. Maddeyi oylarınıza sunuyorum; kabul edenler.. Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İki yıl için 4273 sayılı Kanun ile Sicil Yönetmeliğinin uygulanması

Geçici madde 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takibeden 30 Ağustos ile onu takibeden iki 30 Ağustosta bu kanunda yazılı bekleme sürelerini tamamlıyarak terfi edeecekler hakkında 4273 sayılı Kanun ile ek ve değişiklikleri ve o kanuna göre çıkarılmış olan Subay Sicil Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Üçte iki oranında sicil mecburiyetinin aranmıyacağı

Geçici madde 3. — Bu kanuna göre üçte ikisi oranında sicil teşekkül edinceye kadar rütbe terfii için 43 ncü maddenin (b) bendindeki şart aranmaz.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Subayların Yarbaylık ve Albaylık bekleme süreleri

Geçici madde 4. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yarbay olanlar için kademe ter-

fiine sapmak hükmü saklı kalmak üzere yarbaylık bekleme süresi üç yıl, albaylık bekleme süresi altı yıldır.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte her sınıf albay rütbesinde bulunanlar için albaylık bekleme süresi altı yıldır.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kıdem sıraları

Geçici madde 5. — Bu kanun hükümlerine göre subay ve astsubayların nasıp ve ehliyet dereceleri ve kıdem sıraları tesbit edilinceye kadar mevcut kıdem sıraları muhafaza olunur.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kadın subayların yeniden sınıflandırılması

Geçici madde 6. — Halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli muharip sınıf kadın subaylar yardımcı sınıflardan birine geçirilmek üzere yeniden sınıflandırılırlar.

Uçucu kadın subaylar, uçuculuk kabiliyetlerini muhafaza ettikleri sürece yeniden sınıflandırılmazlar.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Üsteğmen ve yüzbaşıların kıta hizmeti

Geçici madde 7. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte üsteğmen ve yüzbaşılık rütbelerine ait kıta hizmetleri hakkında 4273 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

BAŞKAN — Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kıdemler

Geçici madde 8. — 4273 sayılı Kanun gereğince kendilerine tahsil, ihtısas, başasistanlık gibi öğrenimden dolayı verilen kıdemler, bu kanunun malî hükümler dışındaki hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarihte, o tahsil ve ihtısaslara başlamış olanlara, mezkûr kanun hükümleri gereğince, usulüne uygun olarak verilir.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İki yıl için 5802 sayılı Kanunun uygulanacağı

Geçici madde 9. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takibeden 30 Ağustos ile onu takibeden iki 30 Ağustosta bu kanunda yazılı bekleme sürelerini tamamlıyarak terfi edecekler hakkında 5802 sayılı Kanun ile ek ve tadilleri ve o kanuna göre çıkarılmış olan Astsubay Sicil Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Nasıp tarihlerinin 30 Ağustosa götürülmesi

Geçici madde 10. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Silâhlı Kuvvetlerde görevli astsubaylardan, bulundukları rütbe nasıpları 30 Ağustosa intıbak etmiyenler ile 5802 sayılı Astsubay Kanununun 12 nci maddesi gereğince astsubay çavuşlukta en az bekleme süresi olan üç yıldan fazla bekletilenlerin son rütbe nasıpları bir evvelki 30 Ağustosa götürülür. Bu nasıp düzenlenmesinden dolayı maaş farkı ödenmez.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Üçte iki oranında sicil mecburiyetinin aranmıyacağı

Geçici madde 11. — Bu kanuna göre üçte iki oranında sicil tesekkül edinceye kadar rütbe terfi edecek astsubaylar için 91 nci maddenin (b) bendindeki şart aranmaz.

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Askerî memurlar için geçici madde

Geçici madde 12. — Silâhlı Kuvvetlerde halen askerî memur olarak bulunanlara, bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1455 sayılı Kanun ile ek ve tadilleri uygulanmaz. Ancak, bunlar bu kanuna tabi olup bulundukları sınıf unvanlarını muhafaza ederler. Haklarında yaş hadleri ve diğer özlük hakları dâhil eşidi subaylar ile bu kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Erken bekleme süresine tâbi olanlar

Geçici madde 13. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, Deniz Kuvvetleri Komutanlığında üsteğmen, binbaşı; Hava Kuvvetleri Komutanlığında uçucu üsteğmen, yüzbaşı ve binbaşı rütbelerinde bulunan subayların, bulundukları rütbelere ait bekleme süreleri; 4273 sayılı Kanunun 511 sayılı Kanunla değişik 10 ncu maddesinde yazılı sürelerdir. Bunlar diğer rütbelere terfilerinde bu kanunda yazılı bekleme sürelerine tabidirler.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Subay ve astsubayların kademe terfii intıbakları

Geçici Madde 14. — Halen aynı rütbede bulunn ve bu rütbedeki kıdem süreleri farklı olan subay ve astsubayların kademe terfilerine intıbaklarında, rütbe içindeki her hizmet yılı bir kademe olarak hesabedilir.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Aylık intıbaklarında müktesap haklar

Geçici Madde 15. — Bu kanuna göre, verilecek aylık tutarları, subay ve astsubayların rütbelerine ve o rütbedeki kademelerine göre almaları gereken miktardan az olursa, aradaki fark kademe terfii suretiyle giderilinceye kadar ödenmeye devam olunur.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Astsubayların rütbe intıbakları

Geçici Madde 16. — Halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli astsubayların rütbe intıbakları, kanunun malî hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren aşağıdaki esaslara göre yapılır.

Ancak, astsubaylar haiz oldukları rütbe unvanlarına göre yapılacak intıbakta, daha ast bir rütbenin unvanını alacak duruma düşerlerse, bunlar haiz oldukları eski rütbe unvanlarını muhafaza ederler.

Süresi Yıl	Eski rütbeler	Yeni rütbeler
1 — 3	Astsubay çavuş	Astsubay çavuş
1 — 3	Astsubay üstçavuş	Astsubay kıdemli çavuş
1 — 3	Astsubay başçavuş	Astsubay üstçavuş
1 — 3	Astsubay kıdemli başçavuş	Astsubay kıdemli üstçavuş
1 — 6	Astsubay 1 ve 2 kademeli kıdemli başçavuş	Astsubay başçavuş
1 — 6	Astsubay 3 ve 4 kademeli başçavuş	Astsubay kıdemli başçavuş

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Sözleşmeli personel

Geçici Madde 17. — Harb Tarihi Dairesi ve askerî müzelerde geçici hizmetli olarak istihdam edilmekte olan personel hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 ncü maddesinin (B) bendinde gösterilen şartlar aranmaz. Bunların sözleşmeli olarak istihdamlarına devam olunur.

BAŞKAN — Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Nasıp düzeltmeleri

Geçici madde 18. — Nasıp düzeltmeleri :

a) Mülga 1455 sayılı Askerî Memurlar Kanununun 5 nci maddesi gereğince askerî mühendis yetiştirilmek üzere yabancı memleketlere gönderilen askerî lise mezunu öğrencilerden; harb ve sair sebepler dolayısiyle öğrenimi için zamanında gönderilmemiş olan öğretimi normal süre içinde bitiren yüksek mühendislerden halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli olanların, bulundukları rütbe nasıpları, öğrenime zamanında gönderilen emsallerinin rütbe nasıp tarihlerine uydurulur. Ancak, bunlardan her ne sebeple olursa olsun kendi taksirleri ile öğrenimlerini zamanında bitiremiyenlerin fazla öğrenim yaptığı süre kıdemlerinden indirilir. Keza aynı durumda olup da harb okulu mezunu emsallerine göre yüzbaşılık bekleme süresini fazla yapmış olanların nasıpları, emsali harb okulu mezunu subayların yüzbaşılık bekleme süresine göre düzeltilir. Yukarda belirtilen iki halde birden istifade etmek durumunda bulunanların yalnız bir sebepten dolayı nasıp düzeltmesi yapılır.

b) 29 Mayıs 1926 gün ve 863 sayılı Kanunun yürülüğe girdiği tarih ile 5611 sayılı Kanunun yürürlük tarihleri arasında üsteğmenliği üç yıldan fazla yapmış bulunan halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli subay-

ların nasıpları, üsteğmenlikte üç yıldan fazla bekledikleri süre kadar ilerletilir.

Bu subayların emsali olup da öğrenim süreleri ve diğer kanuni kıdemler sebebiyle üsteğmenliği üç yıl ve daha az yapmış olan Silâhlı Kuvvetlerde görevli subayların nasıpları da yukardaki fıkra esaslarına göre emsallerinin faydalandıkları süre kadar ilerletilir.

Gerek bu fıkralar ve gerekse 25 . 5 . 1965 gün ve 613 sayılı Kanun gereğince nasıpları düzeltilen general ve amirallerin terfi ve terfihlerinde düzeltilen nasıpları dikkate alınmaz. Bunların terfi ve terfihleri rütbelerine mahsus en az bekleme sürelerini bilfiil tamamladıkları tarihlerde diğer terfi şartlarında haiz olmaları şartiyle yapılır.

c) Silâhlı Kuvvetler hesabına harb okulu ile fakülte ve yüksek okullarda öğrenim yapmakta iken çeşitli sebeplerle öğrenimlerini bitiremiyerek Muamele Memuru yetiştirilen ve 1455 sayılı Kanun gereğince asteğmenlikte bir yıl fazla bekletilenlerden 6801 sayılı Kanuna göre subaylığa geçirilen ve halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli olanların son rübte nasıpları bir evvelki 30 Ağustosa götürülür.

d) 28 Mayıs 1960 tarihli Millî Birlik Komitesi Kararının yürürlüğe girdiği tarihte fakülte veya yüksek okulların üçüncü ve daha yukarı sınıflarında öğrenci olmaları dolayısiyle bu karardan istifade edemiyerek harb okulu emsallerinden bir yıl geri kalmış üniversite veya yüksek okul mezunu subaylardan halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli olanların son rütbe nasıpları bir yıl ileriye götürülür.

e) Bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce fakülte ve yüksek okul mezunu yedeksubaylardan yardımcı sınıf muvazzaf subaylığa nakledilen ve 4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 10 ncu maddesi (f) fıkrasından istifade etmemiş olanların nasıpları bu kanunun 19 ve 35/e maddeleri hükümleri uygulanarak düzeltilir ve mütaakıp terfileri 31/a ve 32/a maddelerine göre yürütülür.

f) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Kara Kuvvetlerinde görevli pilotlardan, 4273 sayılı Subaylar Heyetine Mahsus Terfi Kanununun 5611 sayılı Kanunla değiştirilen 10 ncu maddesinde yazılı (Havada) değiminden istifade etmiyen emsali Kara Kuvvetleri mensubu pilotlardan bir yıl geç terfi edenlerin son rütbe nasıpları bir evvelki 30 Ağustosa götürülür.

g) 1455 sayılı Kanuna tabi askerî memur iken 6801 sayılı Kanuna göre muvazzaf subaylığa geçirilenlerden, halen Silâhlı Kuvvetlerde subay olarak görevli bulunanların 1455 sayılı Kanunun 4712 sayılı Kanunla değişik 4 ncü maddesi uyarınca askerî memur yetiştirilmek üzere görmüş oldukları kurs süreleri kıdemlerine eklenir. Ancak, bunlar aynı sene liseyi bitirmiş harb okulu mezunu emsallerini geçemez.

h) Harb okulu mezunu olup da Silâhlı Kuvvetlerin komptrotörlük hizmetlerinde görevlendirilen, Siyasî Bilgiler Fakültesi, İktisat Fakültesi, Orta - Doğu Teknik Üniversitesi, İdari İlimler Fakültesi ve İktisadi ve Ticari İlimler Akademisini bitirip halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli olan subaylara bir yıl kıdem verilir.

i) (b) bendinin 3 ncü fıkrası haricolmak üzere yukardaki bendler gereğince yapılacak nasıp düzeltmesi neticesinde rütbelerine ait bekleme sürelerini dolduranlar, diğer şartları da haiz oldukları takdirde terfi ettirilir. Artan süreler yeni rütbelerinde dikkate alınır.

j) Yukardaki bendler gereğince yapılacak nasıp, nasıp düzeltmelerinden ötürü maaş farkı ödenmez.

BAŞKAN — Madde üzerinde Sayın Küçük, Sayın Ural, Sayın Ulusoy, Sayın Öztürkçine tarafından verilmiş dört tane takrir vardır, okutuyorum.

SAFFET URAL (Bursa) — Sayın Başkanım, «h» bendinin tasarıdan çıkarılması ile ilgili takririmi geri alıyorum.

BAŞKAN — Peki efendim, Sayın Saffet Ural «h» bendinin tasarıdan çıkarılması ile ilgili takrirlerini geri almışlardır.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Geçici 18 nci maddenin (h) fıkrasının son satırında «subaylara bir yıl kıdem verilir» kısmının (subaylarla üniversitenin bir fakültesini bitirdikten sonra başka bir fakülteden mezun olan

ve halen de son mezun olduğu fakültenin öğrettiği bilim dalında istihdam edilen subaylara bir yıl kıdem verilir) şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Tabiî Üye
Sami Küçük

Yüksek Başkanlığa

Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu tasarısının geçici madde 18. (h) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Bursa
Saffet Ural

h) Harb okullarından mezun olup da ayrıca bir yüksek okul veya fakülte bitiren ve halen Silâhlı Kuvvetlerde görevli olan subaylara bu kanunun neşri tarihinden itibaren bir yıl içinde müracaat ettikleri takdirde bir yıl kıdem verilir.

Yüksek Başkanlığa

Türk Silâhlı Kuvvetleri Askerî Personel Kanunu geçici 18 nci madde (h) fıkrasının aşağıdakiş ekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Ankara
Mansur Ulusoy

Geçici madde :

Subay ve askerî memur iken üniversitelerin muhtelif fakültelerinden, yahut yüksek okullardan bir veya birkaçını bitirip halen orduda bulunanların nasıpları bir yıl önceki 30 Ağustos tarihine götürülür.

Bu nasıp düzeltilmesi sebebiyle maaş farkı ödenmez.

Sayın Başkanlığa

Geçici 18 nci madde :

(e) bendinin: 10 ncu maddesi (g) fıkrasının (g) bendi olarak değiştirilmesini saygı ile arz ederim.

İstanbul
Rifat Öztürkçine

BAŞKAN — Madde üzerinde görüşmek istiyen sayın üyeler?... Sayın Ural, başka görüşmek istiyen? Sayın Öztürkçine. Geçici 18 nci maddeye gelmiş bulunmaktayız, komisyon tahmin ediyorum beş maddeyi geri almış bulunmaktadır. 21, 31, 33, 121, 172 nci maddeler. Vaktimiz doldu, sözcülere söz verirsek, sözlerini kesmek mecburiyetinde kalacağım. Mesai saatinin bitimine iki dakika kalmıştır. Bu sebeple yarın geçici 18 nci maddenin müzakeresine devam etmek ve söz almış olan Sayın Ural'a, Sayın Öztürkçine'ye söz vermek üzere 20 . 7 . 1967 Perşembe günü saat 10,30 da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 19,30

6. — DÜZELTİŞ

19 . 7 . 1967 tarihli 90 ncı Birleşim tutanağı sonuna ekli 984 S. Sayılı basmayazıda aşağıdaki düzeltişler yapılmıştır:

Sayfa	Sütün	Madde	Fıkra	Satır	Yanlış	Doğru
3	1	1	A)	2	Maddelerinde,;	Maddelerinde;
4	1	1	1	1	Maksadiye	Makadiyle
4	1	1	2	1	Ka-	Kanu-
4	1	1	3	4	Hallarde	Hallerde

Cumhuriyet Senatosu

GÜNDEMİ

90 NCI BİRLEŞİM

19 . 7 . 1967 Çarşamba

Saat : 10,30

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Cumhuriyet Senatosu Bitlis Üyesi Ziya Nami Şerefhanoğlu'nun izin durumuna dair Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (3/585)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

× 1. — Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Geçici Komisyon raporu. (Millet Meclisi 1/234; Cumhuriyet Senatosu 1/798) (S. Sayısı : 970) [Dağıtma tarihi : 11 . 7 . 1967] (Veto)

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

1. — 6234 sayılı Köy Enstitüleri ile İlköğretmen okullarının Birleştirilmesi hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısının Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Millî Eğitim ve Bütçe ve Plân komisyonları raporları (Millet Meclisi 1/89; Cumhuriyet Senatosu 1/753) (S. Sayısı : 980) [Dağıtma tarihi : 14 . 7 . 1967]

2. — Bâzı suç ve cezaların affı hakkında 3 . 8 . 1966 tarihli ve 780 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin ilk fıkrası ve (A) bendinde değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu. (Millet Meclisi 2/479; Cumhuriyet Senatosu 2/223) (S. Sayısı : 984) [Dağıtma tarihi : 15 . 7 . 1967]

Dönem : 1
Toplantı : 6 CUMHURİYET SENATOSU S. Sayısı : 984

Bâzı suç ve cezaların affı hakkında 3 . 8 . 1966 tarihli ve 780 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin ilk fıkrası ve (A) bendinde değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifinin Millet Meclisince kabul olunan metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu (Millet Meclisi 2/497; Cumhuriyet Senatosu 2/223)

(Not : Millet Meclisi S. Sayısı : 283)

Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 2/497-4194/24690

10 . 7 . 1967

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 7 . 7 . 1967 tarihli 135 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oy ile kabul edilen, Bâzı suç ve cezaların affı hakkında 3 . 8 . 1966 tarihli ve 780 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin ilk fıkrası ve (A) bendinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

F. Bozbeyli
Millet Meclisi Başkanı

NOT : Bu teklif 28 . 4 . 1967 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 7 . 7 . 1967 tarihli 135 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 283)

Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu

Cumhuriyet Senatosu
Anayasa ve Adalet Komisyonu
Esas No. : 2/223
Karar No. : 139

14 . 7 . 1967

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Millet Meclisinin 7 Temmuz 1967 tarihli 135 nci Birleşiminde öncelik ve ivedilikle görüşülerek işari oy ile kabul edilen, Bâzı suç ve cezaların affı hakkında 3 . 8 . 1966 tarihli ve 780 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin ilk fıkrası ve (A) bendinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi Millet Meclisi Başkanlığının 10 Temmuz 1967 tarihli ve 4194-24690 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle komisyonumuz 14 Temmuz 1967 tarihli Birleşiminde Adalet Bakanlığı temsilcileri de hazır bulundukları halde tetkik ve müzakere olundu.

I - Teklif, 780 sayılı Af Kanununun 9 ncu maddesinin ilk fıkrasında değişiklik yapılarak, maddenin uygulanmasında kanunun 1 nci maddesinin (D) bendi hükümlerinin de saklı bulunmasını ve yine 9 ncu maddenin (A) bendi metninde değişiklik yapılarak T. C. Kanununun 147 nci maddesinin aynı kanunun 168, 171 ve 172 nci maddelerinde gösterilen hallerini de kapsıyacak şekilde affın kapsamına alınmasını öngörmektedir.

Bilindiği üzere 780 sayılı Af Kanununun yasama organımızdaki müzakerelerinin Millet Meclisi Genel Kurulu görüşmeleri safhasında birinci maddeye bir (D) fıkrası eklenerek, T. C. Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı suçlardan dolayı ölüm veya müebbet hapse mahkûm edilmiş veya edilecek olanların ölüm cezalarının müebbet ağır hapse; müebbet ağır hapis cezalarının da otuz sene ağır hapse çevrilmesi sağlanmış idi.

Ancak uygulamada, söz konusu birinci maddenin (D) fıkrası hükmü, bu kanunun istisna kılınan halleri ihtiva eden 9 ncu maddesinin birinci fıkrasında saklı tutulan hükümler meyanında gösterilmediği için bâzı hallerde tatbik olunamamıştır. Bunun müşahhas bir misali olarak da halen Millet Meclisi Adalet Komisyonunda bulunan Çanakkale ilinin Yenice kazası Çınarcık köyünden Hüseyin oğlu Emine'den doğma 1942 doğumlu Mehmet İnanç'ın ölüm cezasına çarptırılması hakkındaki Başbakanlık tezkeresiyle Niğde'nin Çiftlik bucağı Duvarlı köyünde Döndü ve M. Kaya'dan doğma 1937 doğumlu Er Muzaffer Cullâs'ın ölüm cezasının yerine getirilmesine dair Başbakanlık tezkereleri teşkil etmektedir. Bunlardan ikincisi, Askerî Ceza Kanununun 91 nci maddesi, 780 sayılı Kanunun 9 ncu Maddesinin (c) bendi uyarınca affın kapsamı dışında bırakıldığından hadisede birinci maddenin (D) fıkrası hükmü uygulanamamıştır.

Yapılan değişiklik ile dokuzuncu maddenin birinci fıkrası hükmünde diğerleri meyanında birinci maddenin (D) fıkrasının da saklı kaldığı belirtilmek suretiyle fıkranın uygulanmasına bir genellik kazandırılmaktadır. Bunun da içtimai mülâhazalara ve adalet hissine uygun olduğu kanaati üstün gelmistir.

Keza, aynı maddenin (A) bendinde yapılan değişiklikle TCK'nun 147 nci maddesinin aynı kanunun 168. 171 ve 172 nci maddelerinde şekillerinin de affın kapsamına alınması sağlanmaktadır. Filhakika, gerekçede de belirtildiği gibi 10 Ekim 1965 seçimlerine kadar geçen sürenin özellikle siyasi hayatımız için bir intikal devresi mahiyeti göstermesi bu devre içinde vukua gelen hadiselerin değerlendirilmesinde bu mahiyetin nazardan uzak tutulmamasını gerektirmistir. Binnetice, içtimai mülâhazalarla bu intikal devresi içinde işlenmiş bu kabîl suçlardan dolayı mahkûm edilmis bulunanlarla: aftan hariç tutulan maddelere göre ölüm veya müebbet ağır hapse mahkûm edilmiş veya edilecek olanların da bu kanun hükümlerinden istifadeleri faydalı mülâhaza edilmistir.

Bu esasları ihtiva eden teklif komisyonumuzca da benimsenmistir.

II - Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncü maddeleri komisyonumuzca da aynen kabul edilmistir.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Bu Kanunda Başkan ve Sözcü Kastamonu *A. N. Tuna*

Tabiî Üye Muhalifim M. Ataklı

Cumhurbaşkanınca S. Ü. *A. Artuç*

Bursa *Ş. Kayalar*

Diyarbakır *S. Cizrelioğlu*

Samsun *R. Rendeci*

Sivas *R. Öçten*

Tekirdağ *H. Mumcuoğlu*

Tokat Muhalifim Muhalefet şerhi eklidir Z. Betil

Elâzığ Muhalifim S. Hazardağlı

MUHALEFET ŞERHİ

1. Bâzı suç ve cezaların affı hakkındaki 780 sayılı Kanunun 9 ncu maddesi, bu kanunun 1 nci maddesi ile konulan (kaideler) e (istisna) teşkil eden hallerden bir kısmını göstermektedir.

1 nci maddenin (D) bendinde, ölüm cezasına mahkûm edilenlerin cezalarının müebbet ağır hapse ve müebbet ağır hapis cezasına mahkûm edilenlerin bu cezalarının da otuz yıl ağır hapse çevrilecekleri şeklinde ifade edilen kaide, istisnası olmıyan mutlak bir kaide değildir. 9 ncu madde, bu kaidenin de istisnalarını saymaktadır. İstisna, kaideyi bozmaz, bilâkis teyideder. Başka deyim ile birinci maddenin (D) bendi, hangi suçtan mahkûm edilmiş olursa olsun ölüm cezasına hüküm giyen kimsenin cezasının müebbet ağır hapse ve müebbet ağır hapis cezasına hüküm giyen kimsenin cezasının da otuz yıl ağır hapse çevrilmesini öngören mutlak bir kaideyi değil, 9 ncu maddede sayılan suçlar dışında kalan suçlardan dolayı ölüm cezasına hüküm giyen kimsenin cezasının müebbet ağır hapse ve müebbet ağır hapse hüküm giyen kimsenin cezasının da otuz yıl ağır hapse çevrilmesini öngören bir kaideyi ihtiva etmektedir. 780 sayılı Kanunun yayımlanan şekli ile kabulünde bu yönden işlenmiş bir hata yoktur. 780 sayılı Kanunda bu şekilde, yani istisnaları ile birlikte tesbit edilmiş bulunan bir kaidenin, istisnasız kaide haline getirilmesi için de haklı bir gerekçe yoktur.

2. T. C. K. nun 147 nci maddesinde yazılı suçun, 780 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin (A) bendinde sayılan istisnalar arasından çıkarılması için de haklı hiçbir gerekçe ileri sürülememiştir.

Üzerinden henüz tam bir yıl bile geçmemiş bulunan bir Af Kanununun, şümul sahasını genişletecek şekilde değiştirmekte, toplum için hiçbir fayda mütalâa edilemez, bilâkis sakıncalar doğar.

Mehmet İnanç ve Muzaffer Cullas haklarında hükmedilen ölüm cezalarının hafifletilmesi uygun görüldüğü takdirde de sadece bu iki şahıs hakkında bir af kanunu çıkarma yoluna gitmek uygun olur.

Bu sebeplerle, kabul edilen kanun teklifine muhalif bulunuyorum.

Zihni Betil

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Bâzı suç ve cezaların affı hakkında 3 . 8 . 1966 tarihli ve 780 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin ilk fıkrası ve (A) bendinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 3 . 8 . 1966 tarihli ve 780 sayılı Bâzı Suç ve Cezaların Affı hakkındaki Kanunun 9 ncu maddesinin ilk fıkrası ve (A) bendi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Aşağıda yazılı bendlerde gösterilen suçlar 1 nci maddenin (D) bendi ile 2, 4 ve 5 nci madde hükümleri saklı kalmak şartiyle bu kanunun hükümleri dışında bırakılmıştır.

A) Türk Ceza Kanununun 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132 ve 133 ncü maddelerinde.; 135 nci maddenin 2 nci bendinde ve 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 145, 148, 149, 150, 151, 152, 154, 155, 156 ve 157 nci maddelerinde yazı-

ANASAYA VE ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Bâzı suç ve cezaların affı hakkında 3 . 8 . 1966 tarihli ve 780 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin ilk fıkrası ve (A) bendinde değişiklik yapılması hakkında Kanun

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisinin kabul ettiği metin	Anayasa ve Adale Komisyonunun kabul ettiği metin
lı suçlar ve bunların 168, 171 ve 172 nci maddelerinde gösterilen şekilleri; 163 ncü maddenin 1 nci fıkrası ile 164, 165 ve 166 ncı maddelerinde yazılı suçlar, zimmet, ihtilâs, irtikâp ve rüşvet suçları; 339, 340, 341, 403, 404 (2 nci bend birinci fıkrası hariç), 405, 406, 407, 408, 414, 415, 416, 417, 418, 429 ve 430 ncu maddenin birinci fıkrası ile 431 435, 436, 440, 441, 491, 492, 493, 495, 496, 497, 498, 499, 503, 506, 508 ve 510 ncu maddelerinde yazılı suçlar. Ancak;	
1. Kaçırmanın evlenmek maksadiye yapıldığı ve kaçırılan kimsenin ırzına geçilmediği ve 416 ncı maddenin son fıkrasının asli hüküm olarak tatbik edildiği,	
2. Türk Ceza Kanunu ile Askerî Ceza Kanuna göre zimmet ve ihtilâs suçlarından dolayı, hükmen tesbit edilmiş zararın tamamen ödendiği,	
3. Türk Ceza Kanununun 491, 492 ve 493 ncü maddelerinde yazılı suçlardan, 18 yaşını bitirmemiş bulunanlar tarafından işlendiği,	
Hallarde bu kanunun 1 nci maddesi uygulanır.	
4. İrtikâp ve rüsvet suçları ile Türk Ceza Kanununun 339, 340, 341, 503 ve 508 nci maddelerinde yazılı suçlardan dolayı hükmedilmiş veya hükmedilecek olan hürriyeti bağlayıcı cezaların üçte ikisi ve para cezalarının tamamı affedilmiştir.	
Ancak hürriyeti bağlayıcı cezadan yapılacak indirme on aydan az ve üç seneden fazla olamaz.	
MADDE 2. — Bu kanun 9 . 8 . 1966 tarihinde yürürlüğe girer.	**MADDE 2.** — **Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.**
MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.	**MADDE 3.** — **Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.**